

MATICA

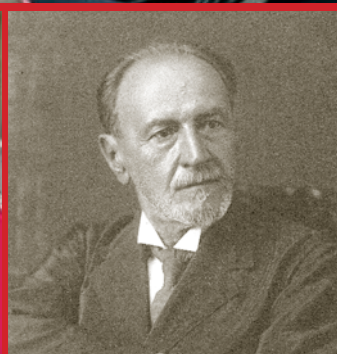

Povijesni dani za Hrvatsku

POZIVNICA U NATO I POSJET PREDsjedNIKA BUSHa

Posjet ravnateljice HMI-a SAD-u i Kanadi

Projekt HMI-a: Vucetich

Razgovor s mons. Želimirom Puljićem

Svima vama koji zahvaljujući modernim sredstvima globalne komunikacije, ali i lokalnim medijima mnogih zemalja svijeta, pratite zbivanja u Hrvatskoj poznato je koliko se važnosti pridaje povijesnom posjetu američkoga predsjednika Busha Hrvatskoj.

No mi koji tu živimo mogli smo to zaista osjetiti mnogo intimnije, ne samo zbog političke važnosti nego i zbog pravog mozaika raznih nazičgled nevažnih pojedinosti koje su dale poseban ton srdačnosti i bliskosti još uvijek vodeće svjetske velesile SAD-a i male, ali dragocjene države Hrvatske, koja je od pamtivjeka bila mnogima posebno zanimljiva zbog svojega strateškog geopolitičkog položaja, prirodnih bogatstava i ljepota.

No prvi put, sada kao samostalna država, ravnopravna članica svjetske i europske zajednice, od Vijeća sigurnosti UN-a, sada evo NATO-a, a za koju godinu i EU. Svi znamo da je to imalo, ima i imat će svoju cijenu, ali svatko tko istinski voli ovu našu domovinu, pogotovo vi koji ste se diljem svijeta desetljećima borili za nju i žarko je željeli, treba biti izuzetno ponosan.

A da nas još mnogo posla čeka, u to nema dvojbe, napose u izgradnji socijalno pravednijega, pravno uređenijega i gospodarski naprednijega društva. Na tu temu ove subote na Trgu bana Jelačića održat će se veliki sindikalni skup pod geslom "Zajedno za veće plaće u javnom i privatnom sektoru". Nazočit će i sindikalisti iz susjednih zemalja, pa čak i stotinjak članova legendarnoga poljskog sindikata "Solidarnost", a nazočnima će se obratiti i članovi Europske konfederacije sindikata i europskog udruženja umirovljenika. Dakle, ono što je u svijetu odavno već uobičajena praksa, na velika vrata stiže i u Hrvatsku, što je još jedan znak sazrijevanja i demokratizacije društva u borbi protiv sve većeg bogaćenja bogatih i siromašanja siromašnih.

A u našoj kući sve je upregnuto u dolazeće programe i projekte, od *Ecco Task Forcea*, Festivala iseljeničkih klapa, ljetnih škola hrvatskog jezika, folkloru, do promocije *Iseljeničkog zbornika* itd. Ravnateljica Danira Bilić upravo se vratila iz prvoga prekomorskog posjeta iseljenoj Hrvatskoj, o čemu više u ovom broju, a od dolazećih zbivanja spomenimo humanitarnu večer u Zagrebu 18. travnja, koju pripremaju Udruga Hrvata iz BiH i HKDD za izgradnju studentskog doma u Sarajevu, svibanjsku turneju Zagrebačkoga folklornog ansambla po BiH, te Europsko prvenstvo iseljeničkih nogometnih klubova u Göteborgu 10./11. svibnja. O tome i ostalome više u idućem broju, a do tada ugodno čitanje želi vam

Urednik

All of you who, thanks to modern global communication media, and the local media in many countries around the world, follow the current events in Croatia know how much importance is given to the historic visit by US President Bush to Croatia.

But those of us living here really had an opportunity to feel it closer to the heart, not only because of its political significance, but also because of a true mosaic of at first glance unimportant details that gave a special tone of cordiality and intimacy to the meeting between the still leading global superpower, the USA, and the small, but cherished Croatia, which has for ages been of interest to many because of its strategic geopolitical position, natural wealth and beauty.

But now for the first time, as an independent state, and an equal member of the global and European community, from the UN Security Council, and now NATO, and in a few years time the EU. We all know that this had, has and will have its price, but everyone who truly loves this, our, homeland, especially those of you who have spent decades abroad around the world fighting for Croatia and ardently desired her liberty, should be very proud.

That there is still much to do, no one doubts, especially in creating a socially more just, legally more orderly and economically more advanced society. A big labour union rally is to be held this Saturday on Zagreb's central Ban Jelačić Square under the motto "Together for higher wages in the public and private sectors". Unionists from neighbouring countries are expected to be there, even a hundred members of the legendary Polish Solidarity union. The rally is to be addressed to members of the European Confederation of Unions and the European Association of Pensioners. What is, then, around the world already a long entrenched practice is making a big entry in Croatia, yet another sign of our maturation and the democratisation of our society in the struggle against the disparity between the ever richer rich and the ever poorer poor.

At the CHF all efforts have been channelled to the upcoming programs, from the *Eco Task Force*, the emigrant *klapa* festival, the summer schools of Croatian language, folklore, to the promotion of the *Croatian Emigrant Almanac* and more. Director Danira Bilić has just returned from her first overseas tour of emigrant communities, covered in this issue. Of coming events we should mention the humanitarian evening for the construction of a student dormitory in Sarajevo scheduled for 18 April in Zagreb, organised by the Associations of Croatians in Bosnia & Herzegovina and the HKDD, the May tour of Bosnia & Herzegovina by the Zagreb Folklore Ensemble, and the European Championships of emigrant football clubs in Göteborg from 10-11 May. More on that and other events in the next issue. Pleasant reading until then from your

Editor

Mjesečna revija HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / Volume LVII
Broj / No. 4/2008.

Ravnateljica HMI / Director CHF
Danira Bilić

Glavni urednik / Chief Editor
Nenad Zakarija

Izvršni urednik / Executive Editor
Hrvoje Salopek

Marketing
Ivana Rora

Lektor / Language Editor
Tomislav Salopek

Uredništvo / Editorial Staff
Željka Lešić, Vesna Kukavica

Tajnica / Secretary
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / Layout & Design
Krunoslav Viliček

Tisak / Print: Vjesnik, Zagreb

SADRŽAJ

DOMOVINA

- 14 Četrdeset godina kazališne predstave "Stilske vježbe"
- 17 Proizvodnja flaširane vode – veliki potencijal naše industrije
- 30 Uzorni seoski turizam u Baranji: gospodarstvo "Sklepić"
- 33 Predstavljamo zbornik "Franjevci i Markarska od 1502. do 2002. godine"
- 44 Mladi povratnik iz Francuske u Istri se bavi vinarstvom
- 52 Zvonimir Balog – 50 godina umjetničkoga rada
- 56 Razgovor s povjesničarkom Iskom Iveljić o počecima naše privredne elite
- 58 Predstavljamo "Vinkovački leksikon" Tome Šalića

SVIJET

- 18 Veliko priznanje Miljenku Grgiću hrvatskom vinaru iz Kalifornije
- 36 Folklorni ansambl Lado iz Geelonga zablistao kao nikad do sada
- 37 Hrvatski pjesnici u SAD-u i Kanadi
- 38 Razgovor s dr. Škerlepom, stomatologom i glazbenikom iz Mannheima
- 40 Ida Verona – zaboravljena bokeljska pjesnikinja
- 43 Ivan Filčić iz Los Angelesa - zaljubljenik u hrvatski folklor
- 46 Biserka Butković, hrvatska humanitarka iz Kanade
- 47 O zbirci pjesama Petra Frane Bašića, Hrvata iz Južne Afrike
- 51 U spomen: dr. Božidar Theodore Ivanuš (1916. - 2007.)

AKTUALNO / ZANIMLJIVO

- 4 Pozivnica Hrvatskoj u NATO
- 5 Posjet američkog predsjednika Georga Busha Hrvatskoj
- 8 Ravnateljica HMI-a posjetila SAD i Kanadu
- 11 Ministar Jandroković uručio ugovore polaznicima CROATICUMA
- 12 Goranov vijenac Jasni Melvinger, Hrvatci iz Petrovaradina
- 29 Turneja Zagrebačkog folklornog ansambla po BiH
- 34 "Projekt Vucetich": razgovor s Borisom Blaževićem
- 60 Razgovor: Zlatan Stipišić Gibonni

STALNE RUBRIKE

- 7, 16 Vijesti HR
- 10, 42 Iseljeničke vijesti
- 20 Vijesti BiH
- 28 Manjinske vijesti
- 54 Kultura: Hrvatska i svijet
- 66 Športske vijesti

- 59 Nove knjige
- 62 Glazba+
- 64 CRORAMA

KOLUMNJE

- 15 Globalna Hrvatska (Vesna Kukavica)
- 24 Govorimo hrvatski (Sanja Vulić)
- 48 Iz pera bivšeg gastarbajtera (Emil Cipar)

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiss.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
(zračnom poštom / airmail)
SAD / USA 60 USD, Kanada / Canada 65 CAD,
Australija / Australia 80 AUD,
Novi Zeland / New Zealand 60 USD,
Južna Afrika / South Africa 60 USD,
Južna Amerika / South America 60 USD
(običnom poštom / regular mail)
Europa / Europe 25 EUR, Hrvatska / Croatia 100 kn

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
Acc. No. 702000-VAL-9100000-132344-273
Privredna banka Zagreb, Račkog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
Acc. No. 2390001-1100021305
Hrvatska poštanska banka

MATICA - most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

Povijesni dan za Hrvatsku

Hrvatski je premijer u svojem govoru pred šefovima država i vlada NATO-a napomenuo kako posebnu zahvalu za ovaj uspjeh treba uputiti onima koji su se žrtvovali u Domovinskom ratu

Zajednička fotografija čelnika država na summitu u Bukureštu

Na najvećem NATO-ovu *summitu* u povijesti održanom 2. i 3. travnja u Bukureštu Hrvatska je dobila pozivnicu za ulazak u punopravno članstvo NATO-a. Riječ je o dosad najvišem međunarodnom priznanju Hrvatske otkako je stekla neovisnost. Hrvatska će od sada, ravnopravno, prvi put u svojoj povijesti sjediti za istim stolom s najmoćnijim zemljama svijeta.

Na tom događaju Hrvatsku je predstavljalo najviše državno izaslanstvo s predsjednikom države Stjepanom Mesićem i premijerom Ivom Sanaderom na čelu. Glavni tajnik NATO-a Jaap de Hoop Scheffer i američki predsjednik George Bush u posebnoj su ceremoniji pozdravili ulazak Hrvatske i Albanije u NATO.

Predsjednik Mesić i premijer Sanader istaknuli su kako će Hrvatska u NATO-u biti stabilan i pouzdan partner. Hrvatski predsjednik vlade posebice je u svojem govoru pred šefovima država i vlada NATO-a napomenuo kako posebnu zahvalu za ovaj uspjeh treba uputiti onima koji su se žrtvovali u Domovinskom ratu. "Članstvo u NATO-u će okruniti napore jedne cijele generacije koja je željela vratiti Hrvatsku u obitelj europskih demokracija. Demokracija, nezavisnost i zapadne vrijednosti bili su vodeći principi za 15 000 hrvatskih građana koji su dali svoje živote u Domovinskom ratu. Danas, imajući ih u našem sjećanju i našim srcima, trebamo im s ponosom izraziti zahvalnost", naglasio je Sanader.

"Ovo shvaćamo kao priznanje za sve naše napore i za našu vanjsku politiku koja se uvijek zalagala za zajedničke vrijednosti NATO-a. Hrvatska je od priznanja i agresije na nju prošla težak i složen put, a danas želi biti aktivna članica slobodnog svijeta,

ODUŠEVLJENJE AMERIČKIH HRVATA

Nacionalna federacija američkih Hrvata (NFCA), krovna udruga hrvatskog iseljništva u SAD-u, pozdravila je pozivnicu Hrvatske u članstvo NATO-a na sastanku na vrhu Sjevernoatlantskog saveza u Bukureštu. "Oduševljen sam što je Republika Hrvatska napokon nagrađena za svoje brojne vojne, gospodarske i demokratske promjene koje je provela pripremajući se za ovaj dan", izjavio je u telefonskom razgovoru za Hinu predsjednik NFCA Edward Andrus. NFCA već godinama aktivno lobira za članstvo hrvatske u NATO-u, zajedno s hrvatskim diplomatima u SAD-u, putem kontakata američkih Hrvata s njihovim kongresnicima, djelovanje Hrvatskoga kongresnoga kluba te u suradnji sa State Departmentom, Pentagonom i drugim američkim institucijama.

radeći na očuvanju slobode, demokracije, ljudskih prava i slobodnog tržišta", rekao je Mesić obraćajući se čelnicima zemalja članica NATO-a, koji su Hrvatskoj uputili pozivnicu za članstvo. Zbog procedure koja slijedi nakon uručivanja pozivnice, u NATO-u očekuju kako će Hrvatska postati i formalno članica NATO-a za nepunih godinu dana, pa bi na sljedećem *summitu* u travnju sljedeće godine, kada NATO slavi 60 godina postojanja, mogla prvi put biti nazočna kao prava članica.

Iako ne treba očekivati da će ulaskom u NATO svi hrvatski problemi biti riješeni, riječ je o dosad najvećem pomaku u afirmaciji Hrvatske; od zemlje problema, ratne zone, pretvorila se u stabilnu demokraciju i pouzdanog partnera sa znatno ojačanim suverenitetom. NATO je politički forum koji okuplja SAD, najveće europske zemlje i nama susjedne zemlje. Zbog toga, prisutnost Hrvatske za stolom za kojim se raspravlja o problemima od njezina interesa objektivna je potreba i dodatno jamstvo njezinu suverenitetu, pogotovo kada se uzme u obzir da članice NATO-a čine većinu u stalnom sastavu Vijeća sigurnosti UN-a. ■

ENG Croatia was invited to accede to full NATO membership at the biggest NATO summit in history, held in Bucharest from 2 to 3 April. This is the most significant international affirmation Croatia has received since it regained its independence.

Premijer Sanader u razgovoru s kancelarkom Merkel

“Nitko vam neće oduzeti slobodu”

“Papa Ivan Pavao Drugi, kada je stigao u ovu zemlju, molio je s hrvatskim narodom i pozvao na kulturu mira. Danas na ovom trgu pred ovom krasnom crkvom možemo ponosno reći - te su molitve uslišane”, rekao je ispred crkve sv. Marka predsjednik Bush

Predsjednik Bush sa suprugom u zagrebačkoj zračnoj luci Pleso

Američki predsjednik George W. Bush boravio je 4. i 5. travnja u službenom posjetu Hrvatskoj, tijekom kojeg se sastao s predsjednikom države Stjepanom Mesićem i premijerom Ivom Sanaderom, te se obratio hrvatskim građanima na Trgu sv. Marka. Predsjednik Bush, njegova supruga Laura i američko izaslanstvo, u kojem je bila i državna tajnica Condoleezza Rice, u Zagreb su doputovali iz Bukurešta, gdje je dan prije Hrvatska dobila pozivnicu za članstvo u NATO-u.

U Predsjedničkim dvorima na Pantovčaku održani su u petak predvečer razgovori američkog predsjednika Georgea Busha i hrvatskoga predsjednika Stjepana Mesića. U sklopu svečanog dočeka Bush i Mesić obavili su smotru Počasne zaštitne bojne Hrvatske vojske. Predsjednik Bush postrojbu je pozdravio na hrvatskom jeziku: “Pozdrav vojnici”. Nakon razgovora, na svečanoj večeri koju je u čast američkoga predsjednika Georgea Busha i prve dame Laure te visokoga američkoga izaslanstva priredio hrvatski

predsjednik Stjepan Mesić sa suprugom Milkom, nazočna je bila elita hrvatskoga političkog, sportskog, kulturnog, gospodarskog i vjerskog života koja je uživala u hrvatskim kulinarским specijalitetima.

Drugog dana posjeta američki predsjednik George Bush stigao je u subotu ujutro u Banske dvore na razgovore s hrvatskim premijerom Ivom Sanaderom i upisao se u Zlatnu knjigu.

Nakon razgovora, Bush i Sanader dali su izjavu za novinare. Među ostalim, rečeno je da su predsjednici razgovarali o mogućem ukidanju viznog režima što bi umnogome olakšalo veze između SAD-a i Hrvatske.

GOVOR PREMIJERA SANADERA

Nakon sastanka Sanader i Bush obratili su se hrvatskom narodu na Trgu sv. Marka na kojem se okupilo više od pet tisuća građana. To je ujedno bila i kruna posjeta visokog gosta Hrvatskoj.

“Gospodine predsjedniče, obraćam Vam se na hrvatskom jeziku. Jeziku naših predaka, od kojih su mnogi spas i izlaz iz teškoća i nepravdi s ovih prostora tražili u tada dalekoj zemlji obećanja, upravo

u Americi. I njihove su ruke, zajedno s drugima, gradile i pomogle da se ostvari američki san”, u uvodu svojeg obraćanja rekao je premijer Sanader i nastavio:

“Kad se danas osvrnem na Hrvatsku i na naš san o životu u slobodnoj demokratskoj zemlji, o životu u uređenoj i uljuđenoj zemlji ravnopravnih građana jednakih šansi, tada vidim kako je upravo Amerika, zajedno s drugima, pomogla da i mi ostvarimo svoj san. Ako vam kažem da stojite pred narodom u kojem su mnogi odrasli i sazrijevali uz ‘Glas Amerike’ u ona teška i neskla vremena komunističke diktature, znam da ćete razumjeti o čemu govorim.”

Premijer Sanader u svojem se govoru dotakao i političke situacije u regiji. “Narodi u našem, jugoistočnom susjedstvu također imaju pravo ostvariti svoje težnje. U Makedoniji naši prijatelji također imaju puno pravo na našu potporu i ohrabrenje. I pronaći ćemo rješenje da nam se Makedonija uskoro pridruži u NATO savezu. U Bosni i Hercegovini Hrvati, Bošnjaci i Srbi imaju pravo živjeti u mirnoj demokratskoj europskoj zemlji u kojoj su sva tri naroda konstitutivna,

Doček u Predsjedničkim dvorima na Pantovčaku

Atmosfera na Trgu sv. Marka

suverena i ravnopravna", rekao je Sanader.

OBRAĆANJE PREDSJEDNIKA BUSHA

Nakon što je okupljene građane pozdravio na hrvatskom s "Dobro jutro", predsjednik Bush je rekao: "Naše zemlje razdvajaju tisuće milja, ali nas ujedinjuje duboka vjera u Boga i blagoslov slobode koji nam je dao. Danas na rubu velikog Jadranskog mora stojimo zajedno kao jedan slobodan narod."

Američki predsjednik, često prekidan pljeskom, nastavio je: "Hrvatska je danas mnogo drukčije mjesto nego što je bila prije samo jednog desetljeća. Hrvatski je narod nadvladao rat i teškoće kako bi izgradio mirne odnose sa susjedima i demokratsko društvo koje ide prema svojoj zrelosti, u jednoj od najljepših zemalja na Zemlji. Amerikanci se dive vašoj hrabrosti, dive se vašoj ustrajnosti i radujemo se trenutku kad ćemo vas moći pozdraviti kao partnera u NATO-u. Ako vašem narodu ubuduće zaprijeti bilo

kakva opasnost, Amerika i NATO bit će uz vas. I nitko vam neće moći oduzeti slobodu.

Vi imate ključnu ulogu u ovome velikom povijesnom trenutku. Čini se da mnogi ljudi ne razumiju zašto je potrebno toliko vremena da bi se izgradilo demokratsko društvo. Možete im reći koliko je teško prvi put uspostaviti novi i složeni sustav vlasti. Ima i onih koji se pitaju nije li ljudima bilo bolje u vrijeme tiranije. Možete im reći da je sloboda jedini pravi put prema napretku, sigurnosti i miru. A ima i onih koji se pitaju je li sloboda vrijedna tolikih žrtava i boli. Takvi bi trebali doći u Hrvatsku i vi im možete pokazati kako se za slobodu vrijedi boriti."

Predsjednik Bush, pokazavši rukom na crkvu sv. Marka, nastavio je: "Ova krasna crkva koja na ovom trgu stoji od srednjeg vijeka tijekom stoljeća bila je svjedokom dugih hladnih zima okupacije, tiranije i rata, ali proljeće je ovamo konačno stiglo. Ovo je povijesno razdoblje za koje su se molili naraštaji Hrvata.

To je razdoblje koje je predvidio papa Ivan Pavao Drugi kada je stigao na ovu zemlju, molio s hrvatskim narodom i pozvao na kulturu mira. Danas na ovom trgu pred ovom krasnom crkvom možemo ponosno reći - te su molitve uslišane.

Uvijek se sjećajte radosti ovoga povijesnog trenutka i neka ta priča o mirnoj Hrvatskoj nađe svoj put prema onima u svijetu koji žive u ropstvu i još uvijek čekaju radosno proljeće.

Bog blagoslovio Hrvatsku i hvala vam."

DOJMLJIV SUSRET S HRVATSKIM VOJNICIMA IZ AFGANISTANA

Burno pozdravljeni predsjednik Bush rukovao se s razdraganim mnoštvom.

Zatim su se predsjednik Bush i američko izaslanstvo uputili k zagrebačkoj Zračnoj luci. Kao što je bilo i najavljeno, Bush se u blizini predsjedničkoga zrakoplova fotografirao s pripadnicima Hrvatske vojske koji su dosad sudjelovali u mirovnoj misiji u Afganistanu. Štoviše, američki se predsjednik rukovao i pozdravio sa svakim članom hrvatskog tima iz misije ISAF-a. Sa svakim od njih razmijenio je nekoliko riječi, a nakon toga se i fotografirao s pripadnicima HV-a.

Nakon što se u pratnji supruge Laure popeo do ulaza u Air Force One, još je jednom pozdravio okupljene u Zračnoj luci, čime je završen dvodnevni posjet Georgea W. Busha Hrvatskoj. ■

ENG US President George W. Bush was on an official visit to Croatia from 4 to 5 April, during which he met with Croatian President Stjepan Mesić and Prime Minister Ivo Sanader, and addressed Croatians gathered on St. Mark's Square.

Predsjednik Bush se na odlasku iz Hrvatske susreo s hrvatskim vojnicima koji služe u Afganistanu

U DUGOM SELU KRŠTENO DVANAESTERO DJECE

DUGO SELO - U subotu 29. ožujka u prepunoj crkvi sv. Martina u Dugom Selu vlč. Slavko Kresonja krstio je dvanaestero djece, a nakon toga vjenčao i pet parova. Također, istog dana zagrebački pomoćni biskup mons. Vlado Košić u Ostrni kod Dugog Sela krstio je peto, odnosno šesto dijete dviju obitelji. Dugo Selo, za razliku od većine gradova u Hrvatskoj, ima pozitivan natalitet. Naime, dobra prometna povezanost ovoga gradića dvadesetak kilometara udaljenog Zagrebom i relativno povoljnije cijene nekretnina s intenzivnom stanogradnjom privukli su velik broj Hrvata iz Bosne i Hercegovine za vrijeme i nakon rata, ali i znatan broj mladih bračnih parova iz Zagreba i drugih većih gradova.

VELIKI USPJEH HRVATSKIH INOVATORA U MOSKVI

MOSKVA - Na 11. *Arhimedu*, međunarodnom salonu industrijskog vlasništva u Moskvi održanom od 1. do 4. travnja, hrvatski su inovatori i ove godine ostvarili golemi uspjeh. Na svojem osmom uzastopnom nastupu osvojili su ukupno 32 nagrade, od čega 8 zlatnih, 5 srebrnih, 4 diplome *Ruspatenta*, te 15 posebnih nagrada. Zlatna su odličja tom prigodom dobili: Ivan Jakobović za inovaciju Postupci proizvodnje biogoriva, Nenad Matković za Inteligentni tekst analizator, potom Štefica Kojić za Tradicijski šokački jastuk, Ivan Jurčević za Protezu za potkoljenu, Ivan Vican za inovaciju Sustavi kategoriziranih voćnih jedinica, Zvonko Habuš za Proizvodnju električne energije iz VOC-a, Karola Bukša za Video verifikaciju signala alarma, te Tomislav Barbarić za Automatski ležeći policajac. Na *Arhimedu* je sudjelovalo 367 izlagača iz Ruske Federacije (RF) i 258 iz deset zemalja s ukupno 1 126 inovacija.

FOTOGRAFIJE ZVONKA NOVOSELA

ZAGREB - U Medijateci Francuskog instituta u Zagrebu u utorak 1. travnja otvorena je izložba fotografija "Lumiere" snimljenih u najljepšim hrvatskim špiljama. Autor fotografija Zvonko Novosel fotografiskom je kamerom interpretirao žičane skulpture čovjeka kiparice Sanje Sašo. Akademski glumac Zvonko Novosel fotografijom se počeo baviti 1997. i od tada je ostvario četiri samostalne izložbe (Salzburg, Prag, Vancouver, Zagreb, Split, Zadar i Dubrovnik). Novosel je inače dugogodišnji suradnik Hrvatske matice iseljenika u svojstvu dramskog pedagoga. Sanja Sašo je rođena u Reutlingenu, u Njemačkoj. Izlagala je na dvadesetak samostalnih i desetak grupnih izložbi u Hrvatskoj i u svijetu.

MUZEJ HRVATSKOGA UMIJEĆA RATOVANJA

VUKOVAR - Na mjestu zloglasne vojarne JNA, iz koje se tijekom Domovinskog rata pucalo na građane i odakle ih se nakon pada Vukovara odvodilo na Ovčaru i u logore, niknut će moderni tematski park posvećen ratovanju, vojnim vještinama i tehnikama. Središnja tema golemoga kompleksa bit će, dakako, priča o Domovinskom ratu i o pobjedi Hrvatske vojske. Centar će obuhvatiti Muzej Domovinskog rata s vidikovcem, multifunkcionalni centar s knjižnicom, galerijom i arhivom, umjetnine nastale tijekom Domovinskog rata, smještajni objekt za časnike HV-a, spavaonicu za đake i ekscurzije...

PETA OBLJETNICA SVEUČILIŠTA U ZADRU

ZADAR - Sveučilište u Zadru proslavilo je petu godišnjicu postojanja. Zahvaljujući Generalnom učilištu Dominikanskog reda Zadar je već 1396. godine imao prvo sveučilište na hrvatskim prostorima, čime je Hrvatska svrstana u red zemalja s najstarijom akademskom tradicijom. Napoleonova uprava ukida Sveučilište 1807. godine, a nastavili su raditi samo Medicinski fakultet i Teološki studiji. Zahvaljujući nastojanjima Miroslava Krleže, 1956. godine osniva se Filozofski fakultet, a potom i Pedagoška akademija od kojih je odlukom Hrvatskoga sabora prije pet godina osnovano Zadarsko sveučilište, tada peto sveučilište u Hrvatskoj. "Sveučilište je doživjelo značajan napredak tijekom zadnjih godina te ima više od 70 preddiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih studijskih programa", istaknuo je rektor Sveučilišta Ante Uglešić.

ŠOKAČKA RAPSODIJA 100 TAMBURAŠA

ZAGREB - U utorak 6. svibnja Koncertnom dvoranom Vatroslava Lisinskog u Zagrebu treći će se put razlijevati zvuk orkestra u kojem će svirati više od 100 najboljih hrvatskih tamburaša. Time će nastojanje uprave zagrebačke "Šokadije" da ovako jedinstvenim i dosad nepovnljivim orkestrom popularizira vrhunsko tamburaško muziciranje dobiti još jedno priznanje. Očekuje se da će među tamburašima biti i dva gradišćanska Hrvata te jedan Hrvat iz Belgije. Nakon ovogodišnjeg koncerta u zagrebačkoj palači glazbe očekuje se da će orkestar 100 tamburaša uskoro zasvirati i izvan granica Lijepe naše.

Bolje povezivanje s matičnom domovinom

Jedan od novih projekata HMI-a, o kojem je Danira Bilić posebno govorila, jest učenje hrvatskoga jezika na daljinu – putem interneta za što HMI provodi anketu radi pribavljanja odgovora o interesu i željenim oblicima elektroničkog učenja hrvatskoga jezika na daljinu

Susret s Hrvatima u
Hrvatskoj katoličkoj župi
Sv. Nikole Tavelića u Montrealu

Svoj prvi službeni inozemni posjet iseljeništvu ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Danira Bilić realizirala je početkom travnja u SAD-u i Kanadi.

U uredu Hrvatske bratske zajednice u Pittsburghu Danira Bilić susrela se s predsjednikom HBZ-a Bernardom Luketićem, Josephom Brigićem, potpredsjednikom, Edwardom Pazom, tajnikom, Goldie Malone i drugim predstavnicima folklornih skupina članova Hrvatske bratske zajednice.

Osim upoznavanja nove ravnateljice HMI-a s vodstvom HBZ-a, razgovaralo se o projektima Hrvatske matice iseljenika, kao i o 43. festivalu Omladinske kul-

Na ručku u kanadskom parlamentu u Ottawi, s jedinom parlamentarnom zastupnicom hrvatskog podrijetla Lynne Yelich i veleposlanicom Veselom Mrđen Korač

Napisala: **Gordana Vojvodić**

Hrvatski franjevački centar Norval, otvaranje i blagoslov nove crkve Kraljice Mira koje je predvodio misnim slavljem i blagoslovio hamiltonski biskup Anthony Tonnos

Posjet Hrvatskoj bratskoj zajednici: Danira Bilić, Bernard Luketich, Edward Pezo

turne federacija HBZ-a koji će se održati sljedeće godine u Zagrebu.

Na prijedlog i u organizaciji Veleposlanstva RH u Ottawi ravnateljica HMI-a posjetila je i Kanadu. Program je uključio susrete s mnogim hrvatskim iseljeničkim zajednicama u Montrealu, Ottawi i u širem području Toronta. Susret s iseljenicima u Montrealu održan je u Hrvatskoj katoličkoj župi sv. Nikole Tavelića, u Ottawi je priređen susret u hrvatskome veleposlanstvu, gdje je Danira Bilić službeno otvorila izložbu radova kanadskih umjetnika hrvatskog podrijetla, a s predstavnicima iseljeničkih udruga šireg područja Toronta razgovarala je u Hrvatskome franjevačkom centru Norval, gdje je sudjelovala na otvaranju i blagoslovu nove crkve Kraljice Mira. Na otvorenju crkve sudjelovalo je šest tisuća posjetitelja kojima se Danira Bilić obratila pozdravnim govorom. Zatim je ravnateljica HMI-a posjetila i Kanadski parlament u Ottawi, te se susrela i razgovarala s jedinom parlamentarnom zastupnicom hrvatskog podrijetla Lynne Yelich, članicom vladajuće Konzervativne stranke.

U susretima i razgovorima s brojnim iseljenicima Danira Bilić upoznala ih je s tradicionalnim programima HMI-a, kao i s novim projektima u čijem su središtu mladi, odnosno druga, treća i četvrta generacija Hrvata. Jedan od novih projekata HMI-a, o kojem je posebno govorila, jest učenje hrvatskoga jezika na daljinu – putem interneta, za što HMI provodi anketu radi pribavljanja odgovora o interesu i željenim oblicima elektroničkog učenja hrvatskoga jezika na daljinu. U

želji za što jačim partnerskim odnosom Hrvatske matice iseljenika i brojnoga iseljeničtva, ravnateljica HMI-a najavila je i druge vrste anketa na matičnim internetskim stranicama, istaknuvši kako je vrlo važno čuti i znati koje to projekte žele Hrvati izvan domovine.

Brojni su iseljenici iskoristili susrete s Danirom Bilić kako bi se detaljnije upoznali s radom i uslugama Matice te su iznijeli niz mišljenja i prijedloga za još bolje povezivanje s matičnom domovinom. Tijekom i nakon susreta izrazili su pohvale kvalitetom i svrhom ovakvih

razgovora, kao i željom da takvih susreta bude i više. ■

ENG Croatian Heritage Foundation director Danira Bilić completed her first international visit at the post in early April, travelling to the USA and Canada. She visited the Croatian Fraternal Union in Pittsburgh. In Canada she met with the numerous Croatian emigrant communities in Montreal, Ottawa and the wider metropolitan Toronto area. She took part in the opening and consecration of the new Our Lady the Queen of Peace church at the Croatian Franciscan Centre in Norval. She also visited Canadian Parliament in Ottawa and met with the only Canadian MP of Croatian background, Lynne Yelich, MP for the ruling Conservative Party.

McGill Faculty Club: Danira Bilić, ravnateljica HMI, Gilles Cloutier, počasni konzul RH u Quebecu, Vesela Mrđen Korač, veleposlanica, Gordana Vojvodić, voditeljica Ureda ravnateljice HMI i prof Paden

POČAST MONS. DRAGO BALVANOVIĆU

PERU - Mons. Drago Balvanović, svećenik Banjolučke biskupije i hrvatski misionar u Peruu odlikovan je visokim papinskim počasnim naslovom prelatu Njegove Svetosti. Dekret o imenovanju prelatom pape Benedikta XVI. našem je misionaru uručio mjesni nadbiskup Juan Luis kard. Cipriani Thorne u župi sv. Leopolda Mandića u Limi. Mons. Balvanović rođen je 1936. u Bosanskoj Gradiški, za svećenika je zaređen 1959. u Đakovu. Nakon 28 godina pastoralnoga djelovanja u Banjolučkoj biskupiji, godine 1987. otišao je u misije u Peru. Puna dva desetljeća obavlja tamo odgovorne crkvene službe. Bio je župni vikar u župi Santa Rosa de Lima,

zatim je župnik za Hrvate u Limi. Od 1997. također je biskupski vikar za Hrvate u Peruu i pastoralni vikar biskupije Lima, a 2003. Hrvatska biskupska konferencija i BK BiH imenovala su ga delegatom za inozemnu pastvu i cijeloj Južnoj Americi. Neumoran u radu, uvijek u pokretu, postao je živa veza između Hrvata i Peruanaca. Mons. Balvanović objavio je nekoliko knjiga, a jedna od njih "Peru – putopisi, običaji, sudbine" upravo je nastala iz njegova misionarskog rada i susretima s tamošnjim Hrvatima.

PREDAVANJE O HRVATSKOJ POVIJESTI U FRANKFURTU

NJEMAČKA - Predavanje na temu *Zaokreti i trajanja u hrvatskoj povijesti* održano je u petak 29. veljače u Generalnom konzulatu RH u Frankfurtu. Predavač je bio profesor povjesničar, slavist i germanist i redoviti profesor na Katedri za istočnoeuropsku povijest na Sveučilištu Christian-Albrecht u Kielu. O raznim problemima hrvatske povijesti objavio je veći broj zapaženih radova. Svoja je znanja autor, rođen 1953. u Hamburgu, stekao baveći se već gotovo trideset godina raznim aspektima hrvatske povijesti, od srednjega vijeka do danas. Predavanje na hrvatskom jeziku zadovoljilo je brojnu publiku i upozorilo na potencijal historiografske građe o Hrvatskoj. Predavanje je organiziralo Društvo bivših studenata hrvatskih sveučilišta - AMAC-Njemačke.

VEČER BAKALARA KLUBA POLJICA

SAD - Klub Poljica osnovan je 1946. godine, a njihov dugogodišnji predsjednik Ante Vulić aktivan je i u društveno-političkom životu grada Chicaga. Tradicionalno, Klub Poljica već 62 godine svake prve subote u ožujku organizira poznatu *Večer bakalara* u prostorijama hrvatske župe sv. Jeronima. To godišnje okupljanje članova Kluba uvijek je najposjećeniji događaj, a prisustvuju mu, ne samo hrvatski iseljenici i njihovi potomci nego i župljani župe sv. Jeronima među kojima je najviše Talijana, Iraca. Ovogodišnja *Večer bakalara* okupila je više od 400 gostiju, među kojima je bilo i onih iz Kalifornije, Floride... Na poljičkoj je večeri bila je i generalna konzulica RH M. Matković.

"KORIZMENA JUHA" U HKM-u BERN

ŠVICARSKA - "Korizmena juha" u organizaciji Hrvatske zajednice žena Hrvatske katoličke misije Bern, ovaj put održana početkom ožujka, najomiljeniji je humanitarni događaj bernskih Hrvata, a organizatori računaju da bi mogli poslati nekoliko tisuća švicarskih franaka, što će sa sigurnošću naići na veliku radost onih ko-

jima je to najpotrebnije. Zanimljivo je da je vrijedna Zajednica samo u prošloj godini od prodaja kave i kolača nakon sv. mise te od čiste dobiti od tradicionalne 'jesenske' i 'korizmene juhe' skupila više od 14 000 švicarskih franaka i sav će taj novac, kako je to u tradiciji, ići u humanitarne svrhe. Vrijedna Zajednica ima više od 130 članica i slovi za jednu od najbrojnijih hrvatskih udruženja u kantonu Bern.

OSJEĆANI RAZVESELILI HRVATE U LUKSEMBURGU

LUKSEMBURG - Prošlog je mjeseca u Luksemburgu održan 25., jubilarni festival useljenika, na kojem su tradicionalno već treći put zaredom nastupili hrvatski izvođači. Ove je godine poziv da predstavlja hrvatsku zajednicu u toj maloj i bogatoj zemlji dobio HKDU "Željezničar" iz Osijeka, koji je svojim nastupom otvorio festival. Festival je posjetio i veleposlanik RH u Luksemburgu Boris Grigić. Nakon cjelodnevnih događanja na Festivalu, hrvatski su izvođači nastavili s pjesmom i plesom na dobro organiziranoj Hrvatskoj noći. Nije nedostajalo ni dobrog "čobanca", ni slavonskog kulena. Hrvati koji su svoj novi dom našli u Luksemburgu osjećali su se, barem u tom trenutku, kao da od kuće nisu niti otišli.

TRIDESET GODINA HRVATSKOG RADIOGRAMA PERTH

AUSTRALIJA - Ove godine obilježava se 30. godišnjica Hrvatskog radiograma srijedom. Prva emisija, u trajanju od pola sata, emitirana je u nedjelju 3. ožujka 1978. u podne na radiopostaji 6NR. Uz podršku svih hrvatskih organizacija i klubova izabran je i prvi odbor hrvatskog radija u sastavu: Branko Buljat, Josip Grgurić, Stjepan Asić, Ivica Kostrenčić i vlč. Vidaković. Tako je u vrlo skromnim prilikama započeo rad 'krugevalne institucije' koja je tijekom godina, pogotovo onih prvih, do ostvarenja hrvatske državnosti i za vrijeme Domovinskog rata, odigrala i te kako važnu ulogu u obrani i promociji hrvatskog identiteta na ovim prostorima. S hrvatskim radiogramom hrvatska je zajednica dobila i svoj glas. Bila je to borba od samog početka, ne samo za opstanak hrvatskog radiograma nego i prava da se čuje glas hrvatske zajednice. Današnji, dugogodišnji urednik Hrvatskog radiograma ostao je Tugomir Matoković. Uspostavom etničke radiopostaje 6EBA Hrvatski radioprogram dobio je i svoju vlastitu radiopostaju i program u trajanju od jednoga sata koji se već godinama emitira svake srijede od 20 do 21 sat.

Većina polaznika dolazi iz Južne Amerike

Ministar Jandroković napomenuo je kako Hrvatska prepoznaje značenje učvršćivanja veza s pripadnicima hrvatskog naroda izvan domovine te pridaje osobitu važnost učenju jezika kao najučinkovitijoj poveznici s domovinom njihovih predaka

Ministar Jandroković sa studentima polaznicima Croaticuma

U četvrtak 20. ožujka u Ministarstvu vanjskih poslova i europskih integracija ministar Gordan Jandroković uručio je Ugovore o financiranju tečaja učenja hrvatskog jezika pripadnicima hrvatskog naroda s prebivalištem izvan Republike Hrvatske. Na prigodnoj je svečanosti nazočne, osim ministra Jandrokovića, pozdravila i Mirjana Bohanec- Vidović, pomoćnica ministra vanjskih poslova i europskih integracija na čelu Uprave za hrvatske manjine, iseljeništvo i useljeništvo. Tom su prigodom uručena 24 ugovora polaznicima prvoga stupnja tečaja hrvatskog jezika u Zagrebu, dok je polaznicima u Splitu ugovore predala Bernarda Periš, načelnica Odjela za Hrvatsko useljeništvo MVPEI-a.

Obrativši se nazočnima, ministar Gordan Jandroković napomenuo je kako Republika Hrvatska prepoznaje značenje učvršćivanja veza s pripadnicima hrvatskog naroda izvan domovine te pridaje osobitu važnost upoznavanju hrvatske kulture putem učenja jezika kao najučinkovitije poveznice s Hrvatskom, domovinom njihovih predaka.

Tečaj učenja hrvatskog jezika program je namijenjen prvenstveno mladim ljudima, pripadnicima hrvatskog naroda izvan Domovine kao pomoć u jezičnom usavršavanju te poticaj za uključivanje u programe za ubrzanje razvoja Republike Hrvatske.

Naime, Uprava za hrvatske manjine, iseljeništvo i useljeništvo provela je analizu najčešćih upita Hrvata izvan domovine o raznim vidovima javnog života u Republici Hrvatskoj te je utvrđeno da se najveći broj zahtjeva odnosi upravo na obrazovanje, pri čemu posebno mjesto zauzima učenje hrvatskog jezika.

Učenje hrvatskog jezika, osim jezikoslovlja, uključuje i stjecanje znanja o Hrvatskoj i njezinoj kulturi u širem smislu, kao i usvajanje oblika svakodnevnog života i vrijednosti stanovnika Hrvatske.

Stoga tečaj *Croaticum/Croatica* na Filozofskom fakultetu može umnogome pomoći mladim ljudima u procesu integracije koji obuhvaća najrazličitije oblike društvenog i kulturnog života naše domovine. Na taj se način stvara pogodno okruženje za daljnje obrazovanje i profesionalni razvoj koji je, zasigurno, izuzetno važan.

Tečaj se održava na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu – CROATICUM te na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu – CROATICA, a izvode ga izvorni govornici i lektori hrvatskog jezika. Zimski semestar počinje u listopadu, a ljetni u ožujku svake godine. Tečaj je podijeljen u stupnjeve sukladno razini poznavanja hrvatskog jezika kod polaznika. MVPEI pokriva troškove školarine za dva semestra tečaja učenja hrvatskog jezika.

Prije početka nastave objavljuje se Javni poziv za dodjelu naknade za učenje hrvatskog jezika putem DM/KU i internetske stranice Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija. Polaznici se za tečaj prijavljuju Odjelu za hrvatsko useljeništvo te dostavljaju tražene podatke i dokumentaciju navedenu u Javnom pozivu.

Ljetni semestar akademske godine 2007./2008. godine počeo je u veljači i pohađa ga 51 polaznik u Zagrebu i 14 u Splitu. Polaznici tečaja dolaze iz različitih zemalja svijeta (Alžir, Argentina, Australija, Austrija, Brazil, Čile, Gana, Južna Afrika, Kanada, Mađarska, Makedonija, Nizozemska, Njemačka, Paragvaj, Peru, Poljska, SAD, Sirija, Švedska, Švicarska, Venezuela), a većina ih je iz Južne Amerike. U akademskoj godini 2006./2007. tečaj učenja hrvatskog jezika ukupno su pohađala 104 polaznika. ■

ENG Minister Gordan Jandroković presented financing contracts for Croatian language courses for Croats living abroad on Thursday 20 March at the Ministry of Foreign Affairs and European Integration.

Napisala: **Bernarda Periša**

Svijet nije napustio poeziju

“Svoju poeziju vidim ne samo kao prinos srijemskoj zavičajnoj čitanci nego i kao prinos hrvatskoj književnosti, koja se, kao jedna od šest postojećih nacionalnih literatura, stvara u Vojvodini kao pokrajini Srbije, a također je i dio integralnoga korpusa hrvatske suvremene književnosti”, rekla je Jasna Melvinger

Lukovdol

Goranov vijenac za ukupan doprinos pjesničkoj umjetnosti dodijeljen je pjesnikinji Jasni Melvinger iz Petrovaradina, kojoj je ta najveća hrvatska pjesnička nagrada uručena u Lukovdolu 16. ožujka 2008. Ta se manifestacija u čast pjesnika Ivana Gorana Kovačića ove godine održala 45. put, izvijestio je u ime organizatora predsjednik Goranova proljeća Tvrtko Vuković. Odluku o dobitnici Goranova vijenca donijela je prosudbena komisija u sastavu Tonko Maroević, Miroslav Mićanović, Delimir Rešicki, Ivan Rogić Nehajev i Mile Stojić.

JEDANAEST ZBIRKI STIHOVA

Jasna Melvinger pjesnikinja, esejistica, prozaistica i jezikoslovka na novosadskom Filozofskom fakultetu, doktorirala je 1981. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Njezin književni opus čini jedanaest zbirki stihova. Baveći se hrvatskom književnom poviješću 19. stoljeća, priredila je šest knjiga i napisala za svaku pogovor. Plod njezina stručnog rada šest je srednjoškolskih udžbenika u koautorstvu te visokoškolski priručnik *Leksikologija*. Za svoj književni rad dobila je nekoliko priznanja, uz ine, i povelju ‘Visoka žuta žita’ za cjelokupni književni opus i trajni doprinos hrvatskoj književnosti od Umjetničkog odbora 17. pjesničkih susreta Drenovci 2006.

- Veću nagradu od ove, sigurno, neću dobiti jer legenda o Lukovdolu i Ivanu Goranu Kovačiću jest nešto što je neponovljivo i u mojem će životu ostati kao nešto dragocjeno i jedinstveno. Nisam sklona složiti se s onima koji tvrde da je poezija napustila ovaj svijet i da je svijet napustio poeziju. Još naslov moje knjige pjesama *Svijet i svjetlost* dovodi u

svezu dvije riječi koje u hrvatskom jeziku oduvijek imaju isti korijen. Da, svijet i svjetlost su isto. Tim je riječima Jasna Melvinger, ovogodišnja laureatkinja Goranova vijenca u Lukovdolu, pozdravila nazočne i zahvalila im na svečanosti 45. Goranova proljeća.

DJELO DOJMLJIVA LIRIZMA I REFLEKSIJE

Obrazlažući odluku Prosudbene komisije pjesnikinji, književnoj znanstvenici, jezikoslovki, teoretičarki komparatistike i profesorici na sveučilišnim katedrama u Novom Sadu i Osijeku, prošlogodišnji laureat Goranova vijenca Mile Stojić istaknuo je kako je ova autorica ostvarila djelo dojmliiva lirizma i refleksije, djelo kakva nema sličnog u modernome hrvatskom pjesništvu. Ispisujući jedan od najzanimljivijih pjesničkih opusa moderne hrvatske književnosti, ona se grčevito drži riječi svoje književne posvete: *Duna-*

Napisala: **Vesna Kukavica**

ve, O drugoj da govorim riječi. O moru. Tko će mi vjerovati, istaknuo je Stojić.

Jasna Melvinger potječe iz ugledne hrvatske građanske obitelji te se u njezinu književnome opusu često mogu na-slutiti reminiscencije iz doba kada je njen rodni Petrovaradin duhovno i kulturno, a ne samo teritorijalno, u potpunosti pripadao civilizacijskomu krugu srednje Europe. Pjesnikinja je k tomu i pripadnik naroda koji je na vojvodanskim prostorima doživio traumatična iskustva vlastite opstojnosti upravo u vrijeme njezina životnoga tijeka i pune stvaralačke moći pred kraj drugog i početak trećega milenija. Sjeta zbog propasti civilizacijskoga kruga kojemu je njezina obitelj pripadala, kao i žal zbog gubljenja identiteta njezina naroda u Petrovaradinu, temeljne su značajke njezine knjige pjesama *Vaga s anđelima*, pa smo je zapitali osjeća li se ponajprije pjesnikinjom Srijema?

- U mojim stihovima na razini slikovnosti, oduvijek postoje obilježja moga zavičajnog prostora – podunavskoga krajolika, te vinorodnoga Fruškogorskog pobježja, s osloncem na toponomastiku Srijema, a u novije vrijeme i na pojedine jezične značajke danas već iščezlih starijodilačkih hrvatskih pučkih govora na ovome tlu. No, premda se poezija u pravome smislu te riječi opire svojom zvukovnošću prevoditeljskim naporima, ona također i te kako drži do svojih univerzalnih značenja, te teži transgraničnosti. Zato ja, ipak, ne bih rekla da svoj pjesnički opus vidim prije svega u regionalnim okvirima. To ne znači da nisam ponosna što se moje ime, u književnim antologijama Srijema, svrstava i uz ime velikog Antuna Gustava Matoša, i uz ime darovitoga, ostvarenog još u mladim danima, Slavka Mađera. Svoju poeziju vidim ne samo kao prinos srijemskoj zavičajnoj čitanci nego i kao prinos hrvatskoj književnosti, koja se, kao jedna od šest postojećih nacionalnih literatura, stvara u Vojvodini kao pokrajini Srbije, a također je i dio integralnoga korpusa hrvatske suvremene književnosti.

ETNOGRAFSKE MINIJATURE

Budući da je Jasna Melvinger jezikoslovka i pjesnikinja, u njezinoj se poeziji na domišljat način isprepleću poezija i jezikoslovlje. Pjesnikinja jezikoslovne provenijencije kao da želi sačuvati što više leksičke starine od zaborava, pa u nekim

Svečanost povodom
dodjele Goranova vijenca

svojim pjesama progovara o običajima Hrvata u Srijemu. Neke su od tih pjesama prave etnografske minijature sa svim jezičnim specifičnostima kraja na koji se odnose, konstatirala je jednom prilikom kroatistkinja Sanja Vulić. Ono što je u jezičnom pogledu bitno jest činjenica da pjesme Jasne Melvinger, koje su protkane petrovaradinskim govorom, pokazuju hrvatsku osnovicu toga govora.

Kako je u nekim stihozbirkama pjesmama pridodan i tumač manje poznatih riječi, zapitali smo Jasnu Melvinger koliko je hrvatski jezik profilirao hrvatskom

nezavisnošću?

- Hrvatski je jezik profitirao hrvatskom nezavisnošću time što se jezikoslovni razgovori mogu i u zemlji, i u inozemstvu, na međunarodnim slavističkim kongresima i drugdje, voditi bez straha od posljedica za javno iznijete stavove i razmišljanja. Zna se da su jezikoslovci veoma često bili izloženi žestokim kritikama i osudama od ideološkoga aparata bivše zajedničke jednopartijske države.

Danas se, koliko mogu pratiti, uglavnom bave normativnom praksom, noseći se s naplavinom leksičkih inovacija koje prodiru u hrvatski ponajviše iz američkoga engleskog jezika. Dakle, bave se pitanjem sličnim onom koje je još odavno postavio i francuski književni znanstvenik René Étiemble svojim sunarodnjacima – Govorite li francuski?. Osobno mislim da bi trebalo više poraditi i na suvremenoj ortoepskoj normi, a radi očuvanja četveronaglasnog sustava u hrvatskome standardnom jeziku. No, može se reći i da hrvatski jezik nije profitirao hrvatskom neovisnošću, u odnosu na poprilično smanjen prostor svoje čitanosti. ■

ENG The Goran's Wreath Award for overall contribution to the art of poetry was conferred in 2008 to poet Jasna Melvinger of Petrovaradin (a town in the province of Vojvodina in Serbia). Jasna Melvinger is a poet, and essayist, prose writer and linguist that teaches at the universities in Novi Sad and Osijek. Her literary work includes 11 collections of poetry. She has edited 6 books covering Croatian literary history. She is the co-author of 6 secondary school textbooks and a handbook for higher education entitled *Leksikologija* (*Lexicology*).

ODA GLUMI, KAZALIŠTU I ZAGREBU

Prava je šteta što Stilske vježbe kao vrstan i dugovječan kazališni fenomen još nisu na pravi način dospjele i do kazališne publike u iseljeništvu

Lela Margitić i Pero Kvrgić

Priča o *Stilskim vježbama* - najdugovječnijoj predstavi na svijetu s istom glumačkom postavom, koja je u 40. godini izvođenja sasvim opravdano ušla u Guinnessovu knjigu rekorda, priča je o vrhunskom kulturnom proizvodu koji bi Hrvatska mogla 'brendirati' i izvan svjetske knjige svakojakih čuda. Jer, Pero Kvrgić i Lela Margitić, veterani i virtuoz glumačkoga umijeća, koji na "mali milijun načina" interpretiraju običnu zgodu iz zagrebačkoga tramvaja broj 11, bilježeći već tisuću i nekoliko stotina izvedaba pred "malim milijunom gledatelja" zaista su dvojac kakvog - nigdje nema.

Jednako bi se moglo reći i za Tonka Maroevića i Tomislava Žiru Radića koji su udruženim snagama tekstualni predložak Raymonda Queneaua preveli i prilagodili našim, domaćim prilikama, a Radić ga potom i režirao. Već je na premijeri 19. siječnja 1968. u zagrebačkom

Teatru ITD (Kvrgiću je tada partnerica bila Mia Oremović, ali ju je brzo zamijenila Lela Margitić) predstava oduševila i kritiku i publiku, i kazališne znalce i tzv. obični svijet, i to se oduševljenje nije potrošilo do danas. Potvrđuje to veliki medijski odjek 40. obljetnice, visoko pokroviteljstvo predsjednika države, ali prije i poslije svega krcato gledalište i predstave rasprodane dva-tri mjeseca unaprijed - najveće priznanje glumcima. U međuvremenu, *Stilske vježbe* dvaput su snimljene za televiziju, a doživjele su i svoju radijsku izvedbu.

Još uvijek nitko od kreatora predstave ne zna točno objasniti u čemu je magija *Stilskih vježbi*, ne bi vjerojatno znali ni oni u publici koji su predstavu gledali po nekoliko puta, sad im već na predstavu dolaze i djeca, a kako se stvari kreću, Pero i Lela mogli bi igrati i za unuke onih prvih gledatelja. Jedno je sigurno: prema vlastitu priznanju, odlično su se zabavljali Maroević i Radić dok su Queneauu pripremali za domaću publiku, odlično se zabavljaju glumci na pozornici, a još i

više gledatelji. Možda je upravo u tome ključ dugovječnosti *Stilskih vježbi*: užitak, zaigranost, ludičnost svih sudionika ovoga kazališnog fenomena, veselje koje izaziva svaka nova izvedba, izvrsna interakcija s publikom, količina smijeha koja (i jednima i drugima) ublažava muku i dosadu tzv. stvarnoga života.

Vjerojatno i nema mjesta u Hrvatskoj gdje Vježbe nisu gostovale, katkad i više puta. Prava je šteta, sasvim sigurno, i nepravda i prema glumcima i prema potencijalnoj publici, što predstava nije više igrana među našim iseljenicima. U tehničko-scenskom smislu vrlo je jednostavna (dvoje glumaca, dva stolca i stol), a u sat vremena na pozornici toliko je glumačke vrsnosti koja bi, sigurno, 'prešla rampu' svagdje gdje su naši i gdje se očuvao hrvatski jezik, u književnom standardu ili dijalektu, svejedno, svega u *Vježbama* ima. A u 40 godina trajanja predstava je odigrana samo dva ili tri puta u Berlinu, Nürnbergu, i u Budimpešti za učenike u hrvatskoj gimnaziji. Najnoviji je poziv iz Beča za gostovanje u ožujku; bude li funkcionirala usmena predaja kao najbolja marketinška metoda, sigurno, neće biti i posljednji.

Stilske vježbe su, citiramo programsku knjižicu, "oda glumi, kazalištu, ali i gradu Zagrebu koji je u ovoj priči također jedno od glavnih lica". Pa neka za tu odu radosti i veselja Bog podari dug život Leli i Peri, a za sve drugo brinu se Marko Torjanac i Floria Galić iz agilnog Planet Artu u čijoj produkciji predstava doživljava renesansu. ■

ENG The tale of Stylistic Exercises - the longest running play in the world with the same cast of actors, which has in its 40th year on the repertoire quite deservedly made it into the Guinness Book of World Records, is the tale of a top notch cultural product that Croatia could also brand outside of this book of the world's wonders.

Napisala: **Ksenija Erceg**

Iseljeničke doznake u Hrvatskoj premašuju milijune eura

Međunarodna migracija može dovesti do značajnih društvenih vrijednosti za migrante i njihove obitelji, kao i za zemlje iz kojih potječu i u koje odlaze, ukoliko se provode mjere za bolje upravljanje protokom migranata i olakšavanje transfera iseljeničkih doznaka, ističe se u godišnjem izvještaju Svjetske banke

Po prošle godine 150 milijuna iseljenika raseljenih diljem svijeta doznačilo matičnim zemljama 301 milijardu dolara novčanih doznaka. Te su podatke ovih dana objavile Svjetska banka i Interamerička razvojna banka, koja djeluje u sastavu UN-ova Međunarodnog fonda za razvoj poljoprivrede. Dvije utjecajne institucije, neovisno jedna o drugoj, prvi su put provele istraživanje o tome koliko iseljeničtvo šalje novčane pomoći u svoje domovine i koliko te financijske injekcije imaju utjecaja na razvoj gospodarstva njihovih matičnih zemalja. Studije, čije se metodologije u ekonomskoj struci izgrađuju tek u 21. stoljeću, obuhvatile su pet dominantnih kanala kojima se transferiraju iseljeničke doznake: banke, izvanbankovni novčani prijenosi, pošte, gotovina i donesena roba te famozne (*čarapirane*) neslužbene usluge prijenosa novca.

Znanstvena novakinja Adela Poprženović, uz pomoć Hrvatske matice iseljenika, nedavno je provela jedinstveno istraživanje o doznakama hrvatskih iseljenika matičnoj zemlji na jednoj od najstarijih Švedskih znanstvenih ustanova *Lund University* i procijenila kako su dva najčešća oblika doznaka Hrvatskoj iz iseljeničtva ulaganje u nekretnine i ljudski kapital.

Hrvatski iseljenici tradicionalno imaju jake veze s matičnom zemljom, koje se iskazuju podupiranjem rodbinskih kućnih budžeta i dijela hrvatskog gospodarstva. *Office of Graduate Studies and Research* (OGSR, 2006, str. 144.) ocjenjuje Hrvatsku među prvih deset država s najviše primljenih iseljeničkih doznaka po glavi stanovnika za 2002. Pregled kretanja doznaka iz inozemstva za razdoblje 1997.-2007. pokazuje da Hrvatska bilježi stabilan unos s tendencijom rasta doznačenih iseljeničkih sredstava svake godine, uz jasnu činjenicu kako su se u tom razdoblju te doznake udvostručile. Jedini izuzetak je 1999. godina kad se bilježi stanoviti pad u doznakama u odnosu na prijašnja razdoblja radi onodobne krize u bankarstvu i recesije koja se osjećala do konca 1999. U razdoblju 1999.-2002. godine Hrvatska bilježi najveći rast u primtku iseljeničkih doznaka. Razlog je najvjerojatnije gospodarski oporavak, mada su se od 2002. godine doznake nešto smanjile u usporedbi na prethodni period, iako još uvijek iseljeničke uplate ostvaruju uzlazni trend - potvrđuju službena izvješća Hrvatske narodne banke (HNB). Prema podacima HNB-a u Lijepoj našoj su tako uknjižene doznake od hrvatskih državljana zaposlenih u trećim zemljama u milijunima eura poput iznosa od recimo 928.2 (2004.) ili pak 933.4 milijuna eura (2005.).

Za razliku od tih podataka Svjetska banka i Interamerička ra-

Piše: **Vesna Kukavica**

zvojna banka procjenjuje kako su u Hrvatsku 2007. godine iseljenici poslali 1,4 milijarde dolara, što je 3,3 posto ukupnog BDP-a. Susjedna nam BiH primila je 2,3 milijarde dolara od svoje dijaspor, što čini visokih 20 posto u BDP-u te zemlje. Svjetska banka ima drugačije podatke, nego Švedska nezavisna ekonomistica Poprženović, jer procjenjuje doznake kao zbroj radničkih doznaka i kompenzacija radnika. Doznake su uglavnom iskazane kao postotak BDP-a ili postotak izvoza robe. Za većinu država doznake predstavljaju tek oko 1% BDP-a. Udio doznaka, s druge strane, u Hrvatskoj je u prosjeku veći od 3% BDP-a što se može obrazložiti činjenicom da je

Hrvatska zemlja s malim gospodarstvom i s brojnim doznakama iz iseljeničtva.

Svjetska banka tvrdi da transferi koje su registrirale središnje nacionalne banke iznose 208 milijardi dolara, ali ističu da se na taj iznos treba dodati još 93 milijarde dolara koje dolaze drugim kanalima, uključujući gotovinu koju iseljenici sami donose za godišnjih odmora i posjeta rodbini u domovini. Što je navelo financijske centre moći globalne zajednice da zaviri u džepove migranata? Računica je jasna i izazovna. Financijski su analitičari postali svjesni da novčane doznake iseljenika znatno nadmašuju ukupna investicijska ulaganja u zemlje u razvoju, koja za prošlu godinu iznose 167 milijardi dolara. Znatno su veće i od pomoći preko fondova za razvoj, koja iznosi 104 milijarde dolara. I dalje gotovo trećina ukupnog iznosa iseljeničkih doznaka (96 milijardi dolara) dolazi iz SAD-a, a dvije trećine iz Europe i azijskih zemalja. Takve doznake u ukupnom zbroju predstavljaju više od 10 posto bruto društvenog proizvoda zemalja u razvoju. Stručnjaci Svjetske banke upozoravaju da takva štednja u nerazvijenim zemljama često završava u *čarapama*, jer primatelji nemaju otvorene bankovne račune te se na taj način gubi gospodarski potencijal inozemne pomoći. S Hrvatskom, pak, barem u aktualnom migracijskom valu koji je odnio gotovo petsto tisuća ljudi krajem drugog i početkom trećeg milenija to nije slučaj - jer ga čine uglavnom obrazovani mlađi iseljenici koji poznaju prednosti i izazove financijskog tržišta, procjenjuje demograf dr. Nenad Pokos iz zagrebačkog Instituta društvenih znanosti *Ivo Pilar*. ■

ENG International migration can lead to significant social benefits for migrants and their families, and for their countries of origin and the receiving country if measures are implemented for better migrant flow management and to facilitate emigrant monetary transfers, says the annual World Bank report, which opens a challenging perspective for Croatia because our educated emigrants usually engage in two forms of monetary transfers to the homeland: investment into real estate and human resources.

UMRO JADRANKO CRNIĆ

ZAGREB - U petak 4. travnja u Zagrebu je u 81. godini umro dr. Jadranko Crnić, bivši predsjednik Ustavnog suda. Od umirovljenja 1999. godine Crnić je bio predsjednik Hrvatskoga crvenog križa. Crnić je rođen 1928. u Zagrebu, gdje je 1952. godine završio Pravni fakultet. Kao sudac najprije je radio u Općinskom sudu u Dugom Selu, zatim je bio sudac i predsjednik nekadašnjega Okružnog suda u Gospiću, a neko vrijeme radio je i u odvjetništvu. Bio je i sudac i predsjednik Građanskog odjela Vrhovnog suda. Od 1990.

Crnić je obnašao dužnost predsjednika Ustavnog suda SRH, a potom i predsjednika Ustavnog suda RH u samostalnoj Hrvatskoj. Bio je i član Ustavotvorne komisije Predsjedništva Republike Hrvatske za izradbu prvog Ustava 1990., a sudjelovao je i u pisanju niza zakona.

NOVE PROSTORIJE RAMSKE ZAJEDNICE

ZAGREB - Sabor Ramske zajednice Zagreb održan je u petak, 11. travnja na adresi Vukovarska 235 svečanim okupljanjem užeg vodstva kao i njenih članova. Nakon završetka Sabora i rasprave o budućim projektima pred nazočnima je nastupio mladi akademski violinist Ivan Zečević čiji su roditelji podrijetlom iz Rame. Zatim se pristupilo svečanom otvorenju obnovljenih prostorija Ramske zajednice, koje su dobili na korištenje od grada Zagreba. Skup je uvećao i zagrebački gradonačelnik Milan Bandić koji je pozdravivši sve okupljene, čin rezanja svečane vrpce prepustio prisutnim časnim sestrama.

(Foto: Mate Škarica)

MILIJUN KUNA ZA OČUVANJE TRADICIJSKIH KUĆA

ZAGREB - Zagrebačka županija u ovoj će godini dodijeliti milijun kuna bespovratne pomoći za kupnju, obnovu i uređenje tradicijskih kuća radi obogaćivanja turističke ponude Županije. Uz navedena sredstva Zagrebačka je županija u ovoj godini za razvoj turizma osigurala milijun kuna bespovratnih financijskih potpora za organiziranje manifestacija koje potiču razvoj turističke djelatnosti. Na natječaj koji je objavljen u prosincu 2007. godine stiglo je 87 zahtjeva, a novčanu pomoć dobit će 46 manifestacija.

PET TISUĆA STUDENATA I TISUĆU UČENIKA VIŠE NEGO LANI

ZAGREB - "Zadnjih 50 godina obrazovanje je bilo na marginama društva, ljudi koji su u prosvjeti znaju da su bili u zapečku. Sve drugo je bio važniji prioritet", rekao je Dragan Primorac, ministar znanosti, obrazovanja i športa. Dodao je da je Ministarstvo od početka njegova mandata sagradilo, odnosno dogradilo gotovo 300 objekata. Podsjetio je da ove godine, u odnosu na lanijsku, ima više od 5 000 studenata i 1 000 srednjoškolaca. "Želja nam je da svako dijete u Republici Hrvatskoj, od vrtića do sveučilišta, ima besplatno obrazovanje, inače uzalud autoceste i mostovi koje gradimo. Nećemo odustati dok u svim osnovnim školama ne uvedemo nastavu u jednoj smjeni", rekao je ministar.

ZA ŽELJEZNICU BUDUĆNOSTI 18,5 MILIJARDI KUNA

ZAGREB - Nakon izgradnje autoceste, Hrvatska se okreće razvoju i konačnom procvatu željeznice. Prema nedavno u Hrvatskom saboru prihvaćenoj Nacionalnoj strategiji razvoja željezničke infrastrukture od godine 2008. do 2012., u osuvremenjivanje, gradnju i održavanje željezničke infrastrukture planira se uložiti 18,5 milijardi kuna. Riječ je o 2,7 puta većem ulaganju u odnosu na prethodno petogodišnje razdoblje, a predviđa se gradnja novih, posebno nizinskih pruga, modernizacija postojećih, gradnja gradskih i prigradskih pruga te nabava modernih vagona i lokomotiva. Jedno od najvažnijih ulaganja jest rekonstrukcija postojećih kolosijeka i gradnja nove nizinske pruge na relaciji Botovo-Zagreb-Karlovac-Rijeka. Dužina nove pruge od hrvatsko-mađarske granice do Rijeke bit će 269 kilometara i njome će se, prema predviđanjima, od Botova do Rijeke putovati dva sata, a od Zagreba do Rijeke jedan sat.

VLADA UKIDA ODREDBU O "NULA PROMILA ALKOHOLA"

ZAGREB - Nakon gotovo četiri godine, od 1. lipnja ukida se odredba o "nula promila alkohola". Vlada vraća odredbu po kojoj će moći voziti vozači koji imaju do 0,5 promila alkohola u krvi. Ta se izmjena neće odnositi na mlade vozače (od 16. do 24. g.) te na profesionalne vozače. Naime, mladi vozači uzrokuju oko 20 posto ukupnoga broja prometnih nesreća te čak 23 posto onih najtežih. Brzina je razlog za 30 posto nesreća koje izazovu mladi, a za isti postotak kriv je i alkohol. Inače, novi Zakon o prometu propisuje veće iznose novčanih kazni za sve prekršaje, a najteži prometni prekršaji iznimno će se strogo kažnjavati. Vozačima će se zbog prikupljenih negativnih bodova moći zabraniti upravljanje vozilom na određeni rok, a, ako vozač u pet godina od isteka te mjere ponovno prikupi propisani broj bodova, poništiti će mu se valjanost vozačke dozvole, nakon čega će vozački ispit moći ponovno polagati tek za dvije godine.

Jedan od najvećih potencijala hrvatske industrije

Domaći brandovi koji su se već etablirali na domaćem tržištu poput Jamnice, Studene, Cetine i drugih, postižu i zapaženije uspjehe na inozemnim stručnim sajmovima, te imaju svoje mjesto na policama europskih i američkih trgovačkih centara

Često se kaže kako je voda nafta budućnosti, a oni pesimističniji ističu kako će se ratovi u budućnosti voditi upravo zbog vode. Hrvatska, koja je prema UN-ovim istraživanjima peta u Europi, a 42. na svijetu po zalihama pitke vode, svoj potencijal mogla bi u budućnosti iskoristiti za razvoj industrije flaširane vode. Već i današnji podaci pokazuju kako je segment proizvodnje flaširane vode jedan od rijetkih koji bilježi veći izvoz nego uvoz, a povećanje potrošnje flaširane vode na tržištu daje nam razloga za optimizam kako će se ta grana hrvatske industrije i dalje pozitivno razvijati. Najveći potrošač na svjetskom tržištu jest Europa. Prema službenim podacima, u Hrvatskoj se godišnje popije 220 milijuna litara mineralne vode, i oko 90 milijuna litara izvorske vode, što je u prosjeku 70 litara po stanovniku. U usporedbi s drugim europskim zemljama to je ispod prosjeka, jer primjerice Španjolci popiju 143 litre, Nijemci 125 litara, Francuzi 140, a Talijani čak 190 litara vode.

Prema podacima Hrvatske gospodarske komore, u 2006. godini prvi je put u

posljednjih pet godina uvoz mineralne i izvorske vode bio manji od izvoza. Pozitivan se trend nastavio i u godini 2007., i to višestruko. Iz HGK-a su poručili kako je u 2006. godini hrvatska industrija flaširane vode izvezla 26 226 tona, a uvezla 19 662 tone vode, čime smo bili 866 955 američkih dolara u plusu. Prošle se godine ta izvozna pozitiva povećala tako da je Hrvatska uvezla 20 526 tona, a izvezla 34 225 tona vode, čime se pozitivna bilanca popela na 3,05 milijuna dolara. Ukupno smo prošle godine proizveli 3 364 223 hektolitara vode. Ako se takav trend nastavi i u godinama koje slijede, Hrvatska će polako početi stvarati svoje pozicije u tom tržišnom segmentu, a s obzirom na kvalitetne i bogate izvore vode kojima raspolažemo, mogli bismo postati jedan od važnijih igrača u proizvodnji vode. Na hrvatskom tržištu voda trenutačno djeluje pedesetak većih ili manjih proizvođača mineralnih i izvorskih voda. Uz njih prisutne su i strane tvrtke, ponajviše iz Slovenije. Domaći *brandovi* koji su se već etablirali na domaćem tržištu poput Jamnice, Studene, Cetine i drugih, postižu i zapaženije uspjehe na inozemnim stručnim sajmovima, te imaju svoje mjesto na policama europskih i američkih trgovačkih centara.

Prema statističkim podacima, Jamnica je naš najveći proizvođač flaširanih voda i lider je u segmentu mineralnih i izvorskih voda. Iz Jamnice poručuju kako su vode najkontroliraniji prehrambeni artikl i bez priznanja se ne mogu izvoziti. Kad se uzme u obzir značenje vode kao strateškoga proizvoda na globalnome tržištu, onda su međunarodna priznanja posebno važna. Da bi voda bila konkurentna na stranim tržištima, mora zadovoljiti tražene standarde kvalitete te dobiti potrebne certifikate. Što se izvoza tiče, hrvatski proizvođači flaširane vode

najviše izvoze u zemlje regije, i to u Bosnu i Hercegovinu 61,6 posto, u Sloveniju 9,9 posto, a zatim slijede Mađarska, Srbija, SAD, Crna Gora i Makedonija.

Sudeći prema prodaji hrvatskih flaširanih voda, posebno na turistički snažnim područjima, uskoro bi i ostali naši proizvođači mogli zaigrati ozbiljnu ulogu na svjetskim tržištima. Okusom i kvalitetom zadovoljni su prema rezultatima istraživanja provedenog tijekom turističke sezone, i turisti sa zahtjevnoga tržišta Europske unije, što je još jedan pokazatelj kako bi Hrvatska u budućnosti mogla biti jedan od lidera u proizvodnji vode za piće. ■

ENG It is often said that water is the oil of the future, and pessimists underline that the wars of the future will be led for water resources. According to UN data Croatia is the fifth nation in Europe and the 42nd in the world by reserves of potable water, and could use its potential in the future in developing the bottled water industry.

Napisao: **Luka Capar**

Miljenko Mike Grgić u Kući slavnih vinara

“Ima mnogo tih stvari koje sam ja donio sa sobom u Ameriku. U prvom redu znanje sa zagrebačkog Agronomskog fakulteta, gdje sam studirao. To mi znanje i te kako pomoglo kad sam došao u Ameriku da sam se mogao odmah uključiti u američku vinsku industriju i pridonijeti nešto svojim znanjem koje sam donio sa sobom”, kaže naš slavni vinar

Miljenko - Mike Grgić

Najpoznatiji hrvatski vinar u Americi Miljenko Mike Grgić (84) primljen je u prestižnu Kuću slavnih vinara/Vintners Hall of Fame na svečanosti koja je održana u Greystoneu u St. Heleni u Napa Valley 7. ožujka 2008.

Napisala: **Vesna Kukavica**

Kuća slavnih vinara/Vintners Hall of Fame utemeljena je lani u kalifornijskoj dolini Napa. Uz glasovita imena američkog vina poput braće Ernesta i Julia Gallo, među zaslužnicima u Kući slavnih vinara trojica su pionira kalifornijskog vinogradarstva John Daniel, Louis Martini i Carl Wente. Slavu je osvojio i utjecajan trgovac vinima Corti iz Sacramenta, kao i vinar Draper te hrvatski iseljenik Miljenko Grgić - koji su primljeni u Vintners Hall of Fame glasovima vinskih pisaca i kritičara diljem Sjedinjenih Država, i to na samom početku djelovanja Kuće slavnih vinara!

- *Nisam išao za slavu, kaže Miljenko, samo sam tražio prigodu da mogu nešto napraviti. Ali ako je slava došla, prihvaćam je sa zadovoljstvom i sa zahvalnošću.*

Grgiću ovo priznanje, javio je Glas Amerike, stiže kao nagrada za životno djelo i kao plod dugogodišnjeg rada u kalifornijskoj Napi, centru američke vinske industrije. Miljenko Mike Grgić vlasnik je najveće biodinamičke vinarije *Grgich Hills* u SAD-u s međunarodnim certifikatom.

POBIJEDIO 1976. U PARIZU

Prigodom proglašenja ulaska u Kuću slavnih američkih vinara Miljenko Grgić zahvalio je Odboru koji ga je izabrao, kao i svima koji su mu pomogli u životu da nauči kako bi mogao zaslužiti ovu počast. Mike je zahvalio svojoj obitelji – bez koje, kaže Grgić, ne bi bio tako sretan kao što jest. Grgić je posebno zahvalio svojoj kćeri Violet, njezinu suprugu Colinu i njihovu sinu, svome unuku, dvoipogodišnjem Noelu.

Svjetsku je slavu stekao još prije više od tri desetljeća, kada je 24. svibnja 1976.

u Parizu na slijepom kušanju svojim Chardonnayem berbe 1973. pobijedio glasovita bijela vina Bordeauxa. To je bilo prvi put u povijesti da je jedno kalifornijsko vino pobijedilo do tada nepobjediva francuska vina. U američkom vinarstvu to se pariško slijepo kušanje (u kome su ocjenjivali upravo vrhunski francuski stručnjaci) računa kao ključni trenutak kada su kalifornijska vina postala svjetski poznata i priznata. Ohrabren tim uspjehom 1976. godine osnovao je vinariju Grgich Hills Wine Cellar u Rutherfordu u dolini Napa.

Miljenko Mike Grgić rođen je mjestu Desne blizu Metkovića. Američki san zagrebačkog studentu agronomije ostvario se nakon desetljeća mukotrpnog rada i svladavanja niza emigrantskih i poduzetničkih izazova. Grgić je, naime, sredinom pedesetih godina dvadesetog stoljeća otišao iz domovine u Njemačku, zatim u Kanadu, a u kolovozu 1958. godine trajno se nastanio u Kaliforniji.

GRGIĆEV “AMERIČKI SAN”

- *Mike je istinski Hall-of-Famer, kaže vinski pisac i predsjedatelj Odbora za nominacije Blake Gray. Osvojivši svojim Chardonnayem prvo mjesto u Parizu 1976., Mike je jasno pokazao svijetu da je američko bijelo vino bez premca. Od toga trenutka, od tog uspjeha, Mike je nastavio jednako dalje, postao istinsko oличење ‘američkog sna’. Čovjek koji je u Ameriku došao bez ničega, podigao ovdje nevjerovatnu vinariju i vinograde, a onda i u svojoj domovini otvorio vlastitu vinariju, zahvaljujući svom kalifornijskom biznisu i uspjehu.*

U prvoj, inauguralnoj godini, u Hall of Fame bilo je primljeno devet članova na čelu s Robertom Mondavijem, jedi-

nim živim članom. Njega, međutim, nije izglasao Odbor, nego su ga organizatori (kao najznačajniju osobu u kalifornijskoj industriji vina od vremena prohibicije) jednostavno postavili u Hall of Fame.

- Ove godine, objašnjava ugledni američki vinski autor Blake Gray, situacija je bila drugačija... Sastavljen je uži Odbor vinskih pisaca. Na dugim sastancima, razmatrana su mnoga imena, neka od najvećih u industriji vina, razni su razlozi zbog kojih nekoga želite uvrstiti u Kuću slavnih vinara – poslovni uspjeh, odlična vina. Smatram da je Mike ispunio oba ta kriterija. Na kraju, ograničili smo listu imena na 30 pojedinaca i poslali je na adrese 75 vinskih pisaca diljem Sjedinjenih Država. U Hall of Fame primljeni su oni koji su dobili najviše glasova. Kad uzmete u obzir da neka druga velika imena nisu izglasana, onda znate kolika je to čast za Mikea Grgicha. Doći će red i na njih idućih godina, ali Mike će uvijek biti jedan iz ove prve klase, prve generacije, za koju su glasali vinski pisci, novinari, a to je golemo priznanje.

Kao i u mnogim drugim, prijašnjim prigodama, tako i pri ulasku u Kuću slavnih vinara Miljenko Grgich svoj uspjeh i svoju vezu s vinom te svoje cijenjenje vina - pripisuje majci koja ga je odbila od svog mlijeka riječima: Više ćeš dobit s vinom nego s mlijekom!, pa je s dvije i pol godine počeo piti bevandu, te ocu koji je ponavljao: Ono što danas napraviš, sutra učini još bolje, da bi svaki dan nešto naučio, druži se s ljudima koji su bolji od tebe! Ali i ne samo majci i ocu...

Miljenko Grgić s kćerkom Violet

DIPLOMA NAKON 77 GODINA

- Ima mnogo tih stvari koje sam donio sa sobom u Ameriku. U prvom redu znanje sa Zagrebačkog sveučilišta, Agronomskog fakulteta, gdje sam studirao... i nakon 77 godina dobio diplomu. To znanje meni je i te kako pomoglo kad sam došao u Ameriku da sam se mogao odmah uključiti u američku vinsku industriju i nešto pridonijeti svojim znanjem koje sam donio sa sobom. Kad sam došao, bio sam potpuni stranac, nisam ni jezik znao, bilo je vrlo neugodno u početku, ali jedino me je moje znanje moglo spasiti. Vrlo sam ponosan da je Agronomski fakultet na svojoj 88. godišnjici meni dodijelio i poslao specijalnu povelju kao priznanje za djela koja sam učinio u vinarstvu i promociji zagrebačkog Poljoprivrednog fakulteta. Vrlo mi je drago da sam to dobio od Hrvatske i našeg fakulteta na kojemu sam studirao. Draga uspomena iz mogega rodnog kraja.

Niska na kolajni Grgichevih uspjeha

počela se nizati nakon pobjede na pariškoj degustaciji daleke, 1976. Nakon toga čina slijedi uspjeh u Chicagu 1980. Godine, kad je bio ocjenjivan 221 Chardonnay iz cijeloga svijeta i najboljim bio proglašen Grgich Hills Chardonnay (1977.), a Mike Kraljem Chardonnaya. Slijedila su brojna priznanja desetljećima zahvaljujući dosljednosti u kvaliteti vina. Grgicheva je karijera okrunjena primanjem u članstvo Kuće slavnih vinara. Mike s jednim ponosom i entuzijazmom govori o organskom i biodinamičkom uzgoju grožđa u svim svojim kalifornijskim vinogradima, o svojoj vinariji u Hrvatskoj i o doprinosu hrvatskom vinarstvu, o svojoj ulozi u otkriću hrvatskih korijena zinfandela. Grgich će reći kako je "Prvog dana dolaska u Ameriku vidio lozu zinfandela i pomislio kako ga podsjeća na plavac mali. Mnogo je godina radio na tome da se počne s istraživanjima i konačno je zahvaljujući Carole Meredith i Ediju Maletiću te Ivanu Pejiću dokazano da je korijen američkog zinfandela hrvatski!"

U vlasništvu vinarije Miljenka Mikea Grgića danas ima ukupno 336 hektara vinograda. Vina radi samo od svojeg grožđa, a uzgoj je u vinogradima isključivo organski, bez ikakve upotrebe pesticida pa Miljenko Grgich vjeruje kako će svome unuku dvoipolgodinjem Noelu još dugo pričati priče o ekološkoj slozi čovjeka i prirode. ■

ENG The best-known Croatian vintner in America, Miljenko Mike Grgić (84) was inducted into the prestigious Vintners Hall of Fame at a ceremony held in Greystone at the Napa valley's St. Helen, on 7 March 2008. The induction is recognition of Grgić's life work and as a result of the many years of work he has invested into California's Napa Valley, the heart of the American wine industry.

Grgićevi vinogradi u kalifornijskoj dolini Napa

VELEPOSLANIKU VRBOŠIĆU PRIZNANJE SARAJEVA

SARAJEVO – Gradsko vijeće Sarajeva odlučilo je dodijeliti posebno priznanje hrvatskom veleposlaniku u Bosni i Hercegovini Josipu Vrbošiću smatrajući da se on u proteklom godinama pokazao istinskim prijateljem te zemlje i njezina glavnoga grada. "Doa-

jen diplomatskog zbora u BiH, veleposlanik RH Josip Vrbošić, kao osvjedočeni prijatelj Sarajeva i BiH svojim je zauzimanjem unaprijedio odnose između Hrvatske i BiH", stoji u obrazloženju odluke o dodjeli "Plakete grada Sarajeva". Gradski vijećnici posebno cijene doprinos veleposlanika Vrbošića potpisivanju ugovora između Hrvatske i BiH o kulturnoj, prosvjetnoj i sportskoj suradnji, kao i ugovora o znanstvenoj i tehnološkoj suradnji. U obrazloženju se podsjeća i na Vrbošićevo zauzimanje za suradnju Arhiva BiH i Hrvatskoga državnog arhiva, te za jačanje suradnje Sarajeva sa Zagrebom i Dubrovnikom. Plaketa grada Sarajeva dodjeljuje se kao posebno priznanje u povodu 6. travnja, dana oslobođenja glavnoga grada BiH od fašističke okupacije u Drugome svjetskom ratu.

MUZIČKI CENTAR PAVAROTTI POZDRAVIO JE MAĐARSKE SOLISTE

MOSTAR - Dvorana Muzičkog centra Pavarotti bila je premlena za sve koji su željeli uživati u koncertu "Ta divna Budimpešta" na kojem su nastupili solisti Mađarske državne opere, a u sklopu Mostarskog proljeća. Koncert je rezultat suradnje Grada Mostara, Matice hrvatske i Muzičkog centra Pavarotti, a priređen je u sklopu posjeta budimpeštanskoga gradonačelnika Gabora Demszkyja gradu na Neretvi.

Gradonačelnik Demszky je pozdravio nazočne rečenicom na hrvatskom jeziku: – Dobra večer, Mostaru! i kazao kako je presretan što je u Mostaru i da će mu dvije večeri koje je proveo u Bosni i Hercegovini (večer prije boravio je u Sarajevu) ostati u najljepšem sjećanju.

– Kad sam zadnji put bio u Mostaru, ovaj grad bio je razrušen, drago mi je vidjeti da je sada većim dijelom obnovljen. Ovdje u Mostaru ujedinjena je Europa – kazao je gradonačelnik Budimpešte.

– Grad je prekrasan, ljudi su nas srdačno dočekali. Ugodno smo iznenađeni ovolikim odzivom publike. Ovo je nešto fantastično – kazala je solistica Barbara Borbas.

Solisti Mađarske državne opere pripremili su program u kojem su publici predstavili Verdijeva i Brahmsova te djela Thaisa, Kalmana i Lehara.

SVEČANO OBILJEŽENE OBLJETNICE HVO-A

ČAPLJINA - U čapljinskoj vojarni Božana Šimovića, svečano su 8. travnja obilježene 16. obljetnica HVO-a i 3. obljetnica 1. pješačke (gardijske) pukovnije OS-a BiH. Na jednom su se mjestu opet okupili bivši i sadašnji pripadnici HVO-a i hrvatske komponente OS-a BiH, veterani Domovinskog rata, obitelji poginulih hrvatskih branitelja, pripadnici udruga proisteklih iz Domovinskog rata te mnoštvo visokih vojnih i civilnih predstavnika Hrvata na svim razinama vlasti u BiH. Prijavak visokom državnom izaslanstvu, koje su predvodili hrvatski član Predsjedništva BiH Željko Komšić, ministar obrane BiH Selmo Cikotić, te njegova zamjenica Marina Pendeš i načelnik Zajedničkog stožera OS-a BiH general pukovnik Sifet Podžić, na ulazu u vojarnu najprije je podnio brigadir Ivica Jerkić.

– Prva pješačka pukovnija OS-a BiH baštini identitet i vojno naslijeđe postrojbi Hrvatskoga vijeća obrane. Nama je pripala sveta i odgovorna zadaća čuvanja stečevina i riznice uspomena na vojne snage HVO-a. Pripadnici naše pukovnije u ovom su trenutku na različitim točkama svijeta u operacijama potpore miru – istaknuo je brigadir Lasić.

Vojnicima se obratila i zamjenica ministra obrane BiH Marina Pendeš, koja je, uz ostalo, istaknula kako su pripadnici HVO-a od osnutka prije 16 godina do danas dali nemjerljiv doprinos u stabilizaciji ukupne situacije u BiH te u njezinu približavanju euroatlantskim asocijacijama.

– Kada BiH uđe u NATO, bit će to kruna svih dosadašnjih nastojanja i doprinosa postrojbi HVO-a, koje su zlatnim slovima upisane u povijest Hrvata BiH – izjavila je Pendešova te još jednom napomenula kako će se otvoriti muzej HVO-a u Mostaru.

POSUŠAKU MEDALJA SJAJNIJA OD ZLATA

ŽENEVA - S dvije zlatne i jednom srebrnom medaljom, koje je dobio na 36. salonu izuma, novih tehnika i proizvoda u Ženevi, Branko Milićević iz Posušja postigao je uspjeh kakav je ostvario malo koji inovator na svjetskim izložbama. Štoviše, na jednoj od "zlatnih" diploma upisana je napomena "s čestitkama žirija", što bi trebalo značiti da je ta medalja sjajnija od zlata. Riječ je o "hidrauličnom uređaju za uvećanje sile u čeljustima kliješta i škara", koji omogućuje da se sila poveća toliko da škare, uobičajenim stiskanjem ručki, mogu presijecati čelične šipke promjera većeg od tri centimetra. Drugu zlatnu medalju dobio je za uže za vuču vozila, a srebrnu za platenik, čiji se "gornji kat" može dizati i spuštati, ovisno o rastu bilja i klimatskim prilikama. Zlatnu medalju s čestitkama žirija dobio je i Bruno Marušić iz Širokog Brijega. On je izumio svjećicu za motore koja, ako se ne može reći da je "vječna", može se ustvrditi da je trajnija od bilo kojega danas poznatoga motornog vozila. S dvije srebrne medalje okitio se Sašenko Sadiković iz Ljubuškog.

Nismo iznevjerili svoj iseljeni narod

Mons. Želimir Puljić (Kamena pokraj Mostara, 1947.), biskup je dubrovački te predsjednik Vijeća za inozemnu pastvu. Razgovarali smo s njim u povodu dodjele mu zahvalnice Hrvatskoga svjetskog kongresa za veliki doprinos očuvanju duhovnoga jedinstva hrvatskog bića

Mons. Želimir Puljić

Kao predsjednik Vijeća za inozemnu pastvu Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije BiH dobro poznajete svijetom rasuto hrvatsko iseljeništvo. Na koji je način Vijeće prisutno među njima?

— Vijeće HBK i BK BiH za inozemnu pastvu savjetodavno je tijelo dviju biskupskih konferencija. U Vijeću su

predstavници svećenika i pastoralnih djelatnika – delegati sa svih kontinenata na kojima žive i rade Hrvati. Ne zna se točan broj Hrvata koji žive u inozemstvu. Statističari, međutim, vele kako ih je više od 2 milijuna. Budući da su Hrvati uglavnom katoličke vjere, bilo je nužno za njih organizirati pastoralnu skrb kako predviđaju dokumenti Svete Stolice. Hrvatske iseljenike i selioce možemo svrstati u nekoliko kategorija: one u

susjednim zemljama (Austrija, Mađarska, Rumunjska, Slovenija, Italija), u prekomorskim zemljama (SAD, Kanada, Južna Amerika, Južna Afrika, Australija, Novi Zeland), u zemljama zapadne Europe (Austrija, Francuska, Nizozemska, Belgija, Engleska, Nizozemska i najviše Njemačka), te najnoviji val izbjeglica i žrtava srpske agresije. Hrvati katolici u susjednim zemljama uglavnom su prepušteni brizi tamošnjih mjesnih Crkava. Za ostale Hrvate u više od 160 misija diljem svijeta brine se Ravnateljstvo za hrvatsku inozemnu pastvu u okviru Vijeća HBK i BK BiH. Najveći je broj takvih misija u Zapadnoj Europi (više od 130), onda u Americi i Kanadi (oko 40), te u Australiji (16). Na tim misijama u pastvi djeluje više od 200 svećenika koji dolaze s područja RH (oko 120), te s područja BiH (oko 80).

Zanimljiva je činjenica da dvije biskupske konferencije imaju zajedničko Vijeće. Što to poručuje iseljenom hrvatskom narodu glede njegova jedinstva?

— Dobro ste rekli kako je to po sebi poruka i Hrvatima u Hrvatskoj i BiH, kao i onima raspršenima diljem svijeta. Svjedoci smo procesa stvaranja Europske unije u kojoj postojeće europske granice postaju “propusnije” i lakše se “premošćuju”. U jeku najžešćih sukoba u Hrvatskoj i BiH odjekivala je poučna rečenica kardinala Puljića upućena političarima iz opkoljenog Sarajeva: “Dok crtate granice, ne precrtavajte ljude.” Crkva katolička u tom smislu ne poznaje i ne priznaje granice. Pogotovo među onima koji su iste vjere i istog naroda. Dapače, u njoj se “kod kuće” osjećaju svi narodi različitih kultura, rasa i nacija.

Hrvatski svjetski kongres dodijelio je priznanje Vama, a preko Vas i cijeloj Crkvi u Hrvata. Iseljenici oduvijek u Crkvu imaju najveće povjerenje? Kada je bilo najteže?

— Novinari su me i u prigodi dodjele priznanja pitali - što mi ono znači. Rekao sam kako u njemu čitam zahvalnost svim onim znanim i neznanim djelatnicima, svećenicima, pastoralnim suradnicima i drugima koji su u ime Crkve bili među našim iseljenicima znak brige i ljubavi domovinske Crkve. Nemjerljiv je njihov doprinos, posebice u onim “olov-

Razgovarala: **Mira Ćurić**

nim godinama” kad se njihov pastoralni rad smatrao “opasnim i neprijateljskim” za ateistički i komunistički sustav koji je vladao u Domovini. Nikada im nećemo moći dovoljno zahvaliti za žrtvu koju su podnijeli. A znamo kako to nije bilo lako. Trebalo je mnogo toga staviti na kocku i ne iznevjeriti svoje poslanje i svoj narod. Poznato je kako u to vrijeme mnogi iseljenici nisu smjeli dolaziti u Hrvatsku, a posebice su na udaru režima bili svećenici iz inozemstva.

Koji su to problemi s kojima se suočava inozemna pastva?

— To je široko područje koje pokazuje čitav niz problema. Primjerice, velike udaljenosti među misijama, nedostatak klera, nedovoljno poznavanje jezika, “nestanak i utapanje” naših ljudi - asimilacija, u nekim krajevima i problem “podstanarstva”. Zbog gašenja pojedinih centara i misija neizbježno se postavlja pitanje može li Crkva misije, koja ih je rodila, održati na životu?! A pred ozbiljnim stanjem pitamo se što učiniti da nam inozemna pastva ne “postane gubitnikom”. To su realne teškoće i problemi s kojima se susrećemo. Ali, nismo bez nade. Godišnji veliki skupovi, kao i oni lokalne naravi, daju pozitivnu intonaciju.

Pa hoće li Crkva moći, kako ste rekli, “misije održati na životu”?

— Prije nekoliko godina na godišnjem pastoralnom skupu hrvatskih svećenika, đakona, pastoralnih suradnika i suradnika iz Zapadne Europe bilo je govora o “budućnosti hrvatskih katoličkih misija”. Tada je rečeno kako je hrvatska inozemna pastva u proteklih stotinu godina učinila mnogo za Hrvate katolike izvan domovine. A za to su najzaslužniji pastoralni radnici svojom misionarskom ljubavlju za Krista, Crkvu, hrvatski narod i domovinu. Svećenici su uglavnom stizali iz domovine. No, istaknuto je na tom skupu kako domovinska Crkva poradi rješavanja svojih aktualnih pastoralnih problema nema sada dovoljno klera kako bi pružala pomoć hrvatskim katoličkim misijama u Europi i u svijetu. Doda li se tomu i problem koji proizlazi iz životne dobi sadašnjih pastoralnih djelatnika u inozemstvu, valja biti realan i reći da nam je hitno potrebno prestrukturiranje osoblja, kako u zemlji, tako i u inozem-

Fra Šimun Šito Ćorić
uručuje mons. Puljiću
zahvalnicu HSK-a

stvu. U interesu nam je, naime, nastaviti s pastoralnom skrbi naših ljudi, čuvajući njihov vjerski, nacionalni i kulturni identitet u sveopćoj brizi za duhovni i sveopći napredak.

Vi ste često i gost naših iseljenika: koliko je za jačanje duhovnih i domoljubnih veza važna činjenica da ih posjećuju njihovi biskupi? A što Vi tako neposredno doznajete?

— Posjetio sam mnogo naših misija diljem svijeta od Amerike, Kanade i Europe. Nisam još bio u Australiji i Južnoj Americi. No, imam u planu i onamo poći. Zahvaljujem biskupima iz Hrvatske

i BiH što se rado odazivaju pozivima naših misionara. Zahvaljujem i vjerničkom puku diljem svijeta koji se rado okuplja u hrvatskim pastoralnim centrima u kojima se hrane Božjom riječju i sakramentima na svojem materinskom jeziku. Pohvalno je čuti da svojim redovitim dolaskom u crkvu ostaju vjerni pozнатом geslu iz godina naših velikih narodnih okupljanja: “Hrvatska obitelj dnevno moli i nedjeljom slavi svetu misu.” I drago mi je čuti u susretima s mjesnim biskupima kako hvale Hrvate zbog njihove vjernosti Bogu, Crkvi i narodu. Neka u tome ustraju, na ponos svojih korijena.

Kakva su Vaša zapažanja i kao doktora psihologije, glede njihove unutarnje stvarnosti. Koji ih dodatni problemi opterećuju?

— Mi smo narod koji se stoljećima selio i doseljavao. Tomu je posebice pogodovalo “otvoreno more”, pomorski život i putovanja, kao i tuđinski režimi koji su to često poticali i ostvarivali. Naš narod kaže kako je “gorak iseljenički kruh”. Za onaj pomorski i ribarski kruh ljudi vele da je s “devet kora”. Iseljenički bi u tome smislu morao imati još više takvih kora. Nije, naime, lako kad se čovjek otisne sa svoje grude. A još je teže kad se nađe u tuđini, gdje se susreće s problemima jezične komunikacije, nerazumijevanja, drukčijeg mentaliteta, drugih vjera i naroda. Uz to mora u vlastitoj obitelji trajno uspostavljati veze koje katkad znaju stvoriti stanje napetosti i problema. Doda li se tomu i prirodna nostalgija za rodnim krajem i svojim ljudima, onda taj “kruh tuđine” bubri još nekim novim korama koje je teško probaviti. U tom smislu gledam i naše misijske centre kao dobra okupljališta za prevladavanje takvih teškoća.

Iako Hrvati u BiH nisu iseljenici, nego konstitutivni narod, kako im ove konferencije pomažu s obzirom na njihove probleme? Dok se mnogi zalažu za povratak iseljenih u domovinu, u tijeku je i suprotan proces - istodobno iseljavanje Hrvata iz BiH?

— Za stanje u BiH mogla bi se upotrijebiti riječ iz naslova monografije o Crkvi u toj zemlji, gdje stoji kako je ona “raspeta”. Zbog toga je broj katolika u BiH sada strašno umanjen. Neke župe zapravo više i ne postoje. Prognanici su se u međuvremenu negdje skrasili, u Hrvatskoj ili pak diljem Europe ili prekoocenskih zemalja. Onima koji su ostali, ili se vratili, nastoji se pomagati obnovom obiteljskih ognjišta, darivanjem sredstava i alata za obrađivanje, obnavljanjem župnih crkava, malim projektima uz pomoć stranih donatora, poticanjem malih poduzetnika i dr. Crkvi je pošlo za rukom izgraditi ili obnoviti nekoliko katoličkih školskih centara u kojima djeca završavaju osnovnu i srednju školu na hrvatskom jeziku i po hrvatskome obrazovnom programu. To su, eto, neki znakovi nade uz “dramatično stanje” koje trenutačno vlada u toj

POTPORA THOMPSONU

Iseljenici slušaju hrvatske pjesme i pjevače, identificiraju se s njihovim porukama. No, njihova uzdanica Thompson u stranim je medijima proglašavan nepoželjnim. Jeste li Vi susretom s pjevačem zapravo i toj publici – koja je desetljećima bila posebno motrena - poslali nedvosmislenu poruku?

— U kontekstu vašeg pitanja moram najprije konstatirati kako u ovom vremenu demokracije ima mnogo manipulacije, etiketiranja i otpisivanja ljudi. Ja sam prošle godine u rujnu, neposredno prije njegova koncerta u Dubrovniku, primio pjevača Marka Perkovića Thompsona na njegovu zamolbu. U kratkom razgovoru s njime potaknuo sam ga neka svojim djelovanjem nastavi promicati temeljne ljudske vrijednosti koje su ukorijenjene u duši hrvatskog čovjeka, a koje se putem medija često dovodi u pitanje. Naime, poznato je da Thompson u svojim pjesmama promiče vjeru u Boga: “Samo treba vjerovati”, veli Thompson i “biti Božjeg lica slika, pa sijati gdje si nika”. On javno priznaje svome sinu kako ga je vjera sačuvala: “Ljubio sam Boga, a on mi dao tebe, sine moj”. Njegova druga pjesma o “čvrstom didi” koji svog unuka poučava: “Poštenim putem ići, bit će teško znaj. Al’ samo ćeš tako stići gdje je vječni sjaj”, ima svoj glazbeni, rodoljubni i pedagoški naboj. Pjevača ne zbunjuju ni laži u eteru kojima se “obmanjuje ljude”. Za one pak koji vele da je “domoljublje fašizam kako bi obranili svoj komunizam” on govori o “prozirnoj demagogiji”. Stoga želi da njegova sina “na putu vodi Bog kako ne bi izdao roda svog”. Ovakvim pristupom Bogu, Crkvi i Domovini on se neizravno zalaže za dostojanstvo čovjeka i obitelji u kojoj se najbolje odgaja i njeguje svijest ljubavi prema vjeri i hrvatskom narodu. Potrebno je stoga njemu, kao i svima koje se bez razloga etiketira i otpisuje, dati potporu da im ne dojadi činiti dobro.

zemlji, posebice glede pravnog položaja Hrvata.

U djelokrugu Vijeća je i obilježavanje obljetnice stradanja na Bleiburgu, dakle svibanjska sveta misa? Bleiburg spaja iseljenu i domovinsku Hrvatsku, no ima i nekih nesuglasica, razilaženja. Što u vezi sa skorim obilježavanjem valja poručiti?

— Hrvatski su biskupi odlučili svima znanim i neznanim mučenicima vjere od početaka kršćanstva u našem narodu pa do danas postaviti trajan spomen izgradnjom crkve Hrvatskih mučenika na Udbini. A izgradnjom crkve u starogradiškom zatvoru, koju su svećenici bili prisiljeni svojim rukama rušiti, biskupi žele vratiti dug svećenicima koji su nedužni osuđeni godinama tamnovali. Stara Gradiška, u kojoj je samo 1955. bilo u uzništvu 211 svećenika i redovnika, nenadmašeno je mjesto svećeničkih progona, patnje i stradanja. Od silnoga broja stradalnika u Drugome svjetskom ratu brojni su grobovi do danas ostali nepoznati. Posebice oni na Bleiburgu i križnim putovima. Bleiburška je tragedija tijekom 50 godina bila negirana – o njoj se nije smjelo govoriti. Uspostavom demokratske, slobodne i neovisne Hrvatske Bleiburg je postao jednim od sudbonosnih pitanja novije hrvatske historiografije

je koja čeka povijesnu rehabilitaciju. Dobro je što se obljetnica u Bleiburgu obilježava pod pokroviteljstvom Hrvatskog sabora. Tako se ova tragedija pretvara u svehrvatsku nacionalnu brigu, kako ne bi iščezla iz pamćenja ljudi. Stoga su biskupi dviju biskupskih konferencija odlučili da Vijeće ima na brizi liturgijsko obilježavanje slavlja. Za potrebnu infrastrukturu za obilježavanje hrvatska je Vlada kupila zemlju na kojoj bi se s vremenom gradilo ono što je najnužnije. A valjalo bi o tom prostoru u budućnosti razmišljati kao o kutku molitve i sabranosti, što će s vremenom tražiti trajnu molitvenu nazočnost, možda neke zajednice poput centra u Dachauu u Njemačkoj. Pamćenje i spomen na bleiburške žrtve nema ništa s vraćanjem u prošlost. Niti ima nakanu baviti se progoniteljima, ili, ne daj, Bože, buditi mržnju. Ne. Godišnjim obilježavanjem spomena na stradale u Bleiburgu iskazuje se dužno poštovanje prema nedužnim žrtvama i njihovoj moralnoj veličini koja je postala baštinom naše sadašnjosti. To je poruka, značenje i smisao Bleiburga. ■

ENG Monsignor Želimir Puljić (Kamena near Mostar, 1947) is the Bishop of Dubrovnik and the president of the Council for the Faithful Abroad. We spoke with him after he received a Croatian World Congress recognition for his great contribution to preserving Croatian spiritual unity.

Četiri tisuće fotografija iz hrvatsko-američke povijesti

Novak se godine 1994. trajno vratio u domovinu donijevši bogatu i raznoliku fotografsku zbirku. Kao povjesničar umjetnosti i školovani fotograf kroz slikovni materijal stvorio je zavidnu građu kroz koju je moguće čitati povijest Hrvata u SAD-u

Hrvatsko društvo "Kršćanske majke" ispred crkve sv. Nikole u Pittsburghu 1920.

skim udrugama ili kulturnim društvima, zajednicama žena, o izdavanju knjiga i novina, o osnivanju društava za samopomoć, a svakako je vrijedna građa koja svjedoči o životu Crkve koji je vezan uz katoličke misije ili župe.

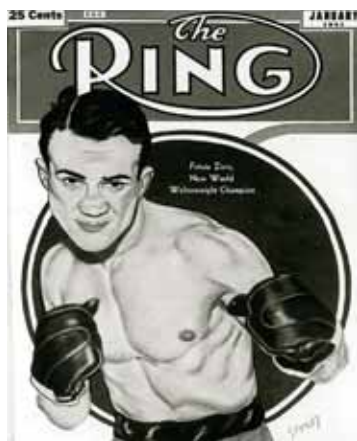
Prva izložba fotografija Vladimira Novaka s tim nazivom "Hrvati u Americi" postavljena je u zagrebačkoj Mimari u okviru proslave 50-te obljetnice Hrvatske matice iseljenika godine 2001. kad je bila značajan doprinos u matičinoj slavljeničkoj temi "Rad s prekooceananskim iseljenicima". Nakon te, slavljeničke godine, izložba je gostovala u deset hrvatskih gradova i u slovenskom Mariboru, a fotografije i razni materijali nastali u emigraciji prae-ni tekstovima na hrvatskom i engleskom posljednji su put predstavljeni u Hrvatskoj jer se planira postavljanje izložbe u hrvatskom veleposlanstvu, konzularnim predstavništvima ili hrvatskim kulturnim centrima u Americi. ■

ENG Zagreb's Bogdan Ogrizović Library featured an exhibition of the works of Vladimir Novak. Novak has spent over 30 years collecting photos dealing with the lives of Croatians in America.

U zagrebačkoj knjižnici "Bogdan Ogrizović" koja je, nakon što se zatvorila Američka knjižnica, odlučila u centru grada otvoriti Američki kutak, u ožujku je bila postavljena izložba Vladimira Novaka koji je više od 30 godina skupljao fotografije o životu Hrvata u Americi. Autor je rođeni Varaždinac koji je nakon završene gimnazije i studija povijesti umjetnosti godine 1959. emigrirao u Belgiju, a potom u SAD, gdje se bavio kulturnim i društvenim radom u hrvatskim udrugama, a u Los Angelesu je poznat i priznat kao osnivač Hrvatskoga radija prije 45 godina.

Novak se godine 1994. trajno vratio u domovinu donijevši bogatu i raznoliku fotografsku zbirku. Kao povjesničar umjetnosti i školovani fotograf pomoću slikovnog materijala koji je dobivao na preslik, u vlasništvo ili ga je sam fotografirao stvorio je zavidnu građu kroz koju je moguće čitati povijest Hrvata u SAD-u. U bogatoj historiografskoj baštini koju

čini oko četiri tisuće fotografija važni su trenuci hrvatsko-američke povijesti, tu su priče o Građanskom ratu, o uspjesima naših športaša u autentično američkim športovima, o Hrvatu Gabelichu - vozaču brzog automobila koji je postavio svjetski rekord postigavši brzinu veću od 622,4 milje na sat i držao ga 13 godina, znamenitom pjevaču s nekoliko milijuna prodanih ploča, o dalmatinskim ribarima u lukama poput San Pedra, šport-

Plakat boksača Fritzzi Živiča boksačkog prvaka svijeta u velter kategoriji 1940.

Američki general odlikuje Splićanina Luju Čukelu medaljom časti 1918. u Francuskoj

Napisala: **Mirjana Žugec**

Velika ljubav prema staroj domovini

“Naš glavni razlog posjeta Zagrebu bio je da vidimo naše rođake i moje stare školske prijatelje. Sve je kulminiralo dolaskom u Maticu i neočekivanim posjetom Strojarskom fakultetu”, veli dr. Pavelić

Vjekoslav i Emily Pavelić za posjeta Matici

Prigodom dolaska u domovinu, u redakciji nas je posjetio dr. Vjekoslav Pavelić sa suprugom Emily. Bila je to prigoda za razgovor s ovim našim uglednim znanstvenikom, iseljenim Hrvatom koji već više od pedeset godina živi u SAD-u, u gradu Milwaukeeu. “Nije bilo lako u početku u Americi i nisam odmah radio posao koji mi je odgovarao. No, brzo sam napredovao, pa sam ubrzo magistrirao, te doktorirao u struci.”

Dr. Pavelić je diplomirao strojarstvo u Zagrebu 1955. godine, nakon čega odlazi u Ameriku. Preko “bare” ga je odvela ljubav, supruga Emily s kojom se oženio 1954. godine u Dubrovniku, gdje ju je i upoznao za njezina turističkog posjeta. Emily je također podrijetlom iz Hrvatske. “Za vaš časopis *Maticu* znam od početka njezina izlaženja, jer je moj tast bio na nju pretplaćen”, otkrio nam je dr. Pavelić koji rado navratu u Hrvatsku

i našu metropolu Zagreb, gdje je ovaj rođeni Sišćanin proveo djetinjstvo. U Zagrebu su mu roditelji u Varšavskoj ulici imali radionicu s pozamanterijom koja im je bila nacionalizirana. Komunistima im je zadao težak udarac, jer su mu roditelji bili istjerani iz doma. Ističe kako je cijeli život u sportu, te kako je sportski život naslijedio još iz Zagreba. “U Zagrebu sam bio aktivan sportaš. Igrao sam hokej, te nogomet u Građanskom sa Zebecom, gdje sam igrao lijevo krilo. Za gimnazijskih dana sam igrao rukomet, a tijekom studenskih dana skijao, te s kolegama izrađivao letjelice i letio. Željao mi je biti postati pilot, no kako nisam bio komunist, nisam mogao biti pilot”, pojašnjava dr. Pavelić. U razgovoru ističe kako još uvijek leti i ima pilotsku licencu, potom skija, plovi brodom, igra tenis, karta bridž kao i supruga, planinari i mnogo putuju. “Sada se puno više možemo posvetiti svojim hobijima i tomu se veselimo”, napominju supružnici Pavelić koji su nakon iznimno uspješnih karijera, ona u farmaciji, on u strojarstvu, već desetak godina u mirovini.

“Naš glavni razlog posjeta Zagrebu bio je da vidimo naše rođake i moje stare školske prijatelje. Sve je kulminiralo dola-

Vjekoslav Pavelić ispred svojeg aviona kojim još uvijek rado leti

Zajednička snimka s obitelji

skom u Maticu i neočekivanim posjetom Strojarskom fakultetu na Zagrebačkom sveučilištu”, veli dr. Pavelić, profesor svjetskog glasa koji je predavao na mnogim američkim i inozemnim fakultetima. Vlasnik je i mnogih patenata, od kojih izdvajamo onaj vezan uz izdvajanje pitke vode iz mora. Dr. Pavelić istače kako su profesori u Zagrebu zainteresirani za razmjenu s *University of Wisconsin*.

Djeca, Tini (49 godina), koja je farmaceut kao i majka i Peteru (47 godina) kemijskom inženjeru, često su pričali o pradomovini Hrvatskoj, kao i unucima Nicholasu, Alexu i Elizabeth. Za posjeta Zagrebu sedmogodišnjoj su Elizabeth kupili šestinsku nošnju za sjećanje na pradomovinu. Rado djeci donose i knjige iz Hrvatske jer one, kako kažu, potiču na razmišljanje i objašnjavaju odakle su naši korijeni.

“Imam mnogo ljubavi za staru domovinu Hrvatsku, iako sam Amerikanac. Sretan sam što Hrvatska ide u pravome smjeru. Veliki sam zagovornik EU i ulaska Hrvatske u Uniju”, istaknuo je na kraju našeg razgovora dr. Vjekoslav Pavelić koji rado u svojem domu prima goste iz Hrvatske, jer, veli, tako saznamo što se događa u staroj domovini. ■

ENG Dr. Vjekoslav Pavelić and his wife Emily visited our editorial office during his trip to the homeland. It was an opportunity to interview this eminent scientist, a Croatia emigrant who has lived in the US city of Milwaukee for over fifty years now.

Napisala: **Željka Lešić**

Snimio: **Žorži Paro, iz albuma dr. Pavelića**

Pohvale za visoku razinu profesionalnosti

Početkom ožujka u Hrvatsku su se vratili pripadnici 10. kontingenta Oružanih snaga RH angažiranih u mirovnoj misiji ISAF u Afganistanu. Jedan je od njih i 35-ogodišnji satnik HV-a Srećko Čakarić koji ima samo pozitivno mišljenje o svojem šestomjesečnom boravku u toj dalekoj azijskoj zemlji

Srećko s djecom Anicom, Lukom i Juricom neposredno nakon povratka iz Afganistana

multinacionalnih snaga.

Sudjelujući u mirovnim misijama pripadnici Hrvatske vojske, obučeni i prethodno pripremljeni, imaju prigodu učiti i usavršavati se rame uz rame s najboljim i najpripremljenijim oružanim snagama svijeta, te tako stjecati znanja i iskustva koja će im koristiti nakon povratka u zemlju, ali i u budućnosti, na zajedničkim zadacima u okviru članstva u NATO savezu.

Tijekom dosadašnje misije u Afganistanu, stotine hrvatskih vojnika dobilo je brojne pohvale za visoku razinu profesionalnosti u obavljanju svojih dužnosti. Pripadnici OS RH u sastavu su sljedećih elemenata strukture snaga ISAF-a: zapovjednik nacionalnog kontingenta s osobnom skupinom; nacionalni tim za obavještajnu potporu; nacionalni tim za logističku potporu; namjenski organizirane snage vojne policije; namjenski organizirane snage pješništva za zaštitu snaga; pokretni promatrački tim za vezu; operativni mentorski tim za vezu; mješoviti medicinski tim; osoblje provincijskih rekonstrukcijskih timova i stožerno osoblje.

Početkom ožujka 2008. godine u Hrvatsku su se vratili pripadnici 10. kontingenta OS RH angažiranih u mirovnoj

Srušeni ili nepostojeći mostovi često otežavaju pripadnicima ISAF-a svakodnevne zadatke u Afganistanu

Sudjelovanje u mirovnim misijama Hrvatske najkonkretniji je doprinos jačanju stabilnosti i sigurnosti u svijetu. Svoje prvo sudjelovanje u mirovnoj misiji Ujedinjenih naroda Republika Hrvatska započela je 1999. godine. Trenutačno RH sudjeluje u 12 mirovnih misija UN-a: Eritreja, Etiopija, Indija, Pakistan, Zapadna Sahara, Liberija, Haiti, Obala Bjelokosti, Cipar, Gruzija, Sudan i Libanon s ukupno 45 časnika. Također, potkraj ožujka ove godine Hrvatski sabor donio je odluku o sudjelovanju devedeset hrvatskih vojnika u mirovnim misijama na Golanskoj visoravni. Hrvatska kao članica Partnerstva za mir i država koja će uskoro postati članica NATO-a, odlučila je dati svoj doprinos u postizanju mira i sigurnosti na međunarodnoj razini. Tako je u veljači 2003. godine Hrvatska prvi

put započela svoje sudjelovanje u NATO-oj misiji ISAF u Afganistanu. Od siječnja 2005. uz pripadnike hrvatskih Oružanih snaga (OS RH) u Afganistanu djeluju i hrvatski diplomati i policajci. Odlukom Hrvatskog sabora iz prosinca 2006. godine, do 300 vojnika sudjelovat će u misiji ISAF u ovoj godini.

Mirovna misija u Afganistanu vrlo je zahtjevna, ali i vrlo značajna za Republiku Hrvatsku, osobito zbog vanjsko-političkih razloga. Sudjelovanje u tako zahtjevnoj misiji profilira Republiku Hrvatsku kao pouzdanog partnera NATO-a koji može odgovoriti većim sigurnosnim izazovima. Sudjelovanjem hrvatskih vojnika u mirovnoj misiji u Afganistanu bitno se ojačava politički i vojni kredibilitet Republike Hrvatske kod zemalja članica NATO-a. Suradnjom s članicama NATO-a u misiji ISAF, OS RH stječu važna iskustva iz područja planiranja i implementiranja zajedničkih operacija

Napisao: Ivo Aščić

Afganistanske planine (snimio Srećko Čakarić)

misiji ISAF u Afganistanu koji su u mirovnoj misiji ISAF bili od kolovoza 2007. godine. Jedan je od njih i 35-ogodišnji satnik HV-a Srećko Čakarić koji je bio u gradu Mazar-e-Sharifu. Ovaj skromni hrvatski časnik i otac troje malodobne djece ima samo pozitivno mišljenje o svojem šestomjesečnom boravku u Afganistanu.

Što za Vas znači misija u Afganistanu?

— Biti u hrvatskoj misiji za mene je iznimna čast, ali odgovoran i vrlo zahtjevan zadatak. To je moj skromni doprinos u priključivanju naše države značajnim međunarodnim institucijama te doprinosu miru i sigurnosti u čitavom svijetu, ali i poboljšanju gospodarske situacije, u ovom slučaju, u vrlo siromašnoj i napućenoj zemlji. Također ne treba zaboraviti da su i vojnici iz drugih zemalja sudjelovali u mirovnim misijama u Hrvatskoj i BiH kada je to bilo od vrlo velike važnosti za naš narod.

Tko može sudjelovati u mirovnim misijama?

— U mirovne se operacije upućuju samo dobro obučeni i prethodno pripremljeni pripadnici OS RH. Zahtjevna vojna obuka te jezične i kulturne pripreme čine ovu misiju izazovnom i zanimljivom svakom pripadniku OS RH.

Svi pripadnici dosadašnjih misija bili su dobrovoljno u Afganistanu.

Jesu li Afganistanci spremni na suradnju?

— To je sasvim drukčija civilizacija. Ljudi su vrlo siromašni, ali zadovoljni malim stvarima. Raduju se svakom susretu s pripadnicima ISAF-a jer je to za njih nešto sasvim imaginarno. Vjeruju da mogu dosta toga naučiti, ali svakako osjećaju veću sigurnost našom nazočnošću. Stanovnici ove zemlje, iako neobrazovani, dobro poznaju svoju povijest i kulturu. Svijesni su da trebaju naobrazbu, no neprilike koje su ih snašle posljednjih godina, nisu im omogućile da se to dogodi. Većina je Afganistanaca s kojima sam imao prigodu razgovarati uvjerena da će se to dogoditi u skoroj budućnosti te da će i oni kao i većina drugih naroda moći putovati svijetom i susretati se s drugim ljudima i kulturama. Znatan broj njih koji su boravili u pakistanskim vjerskim školama (medresama) koriste se

engleskim, ali poznaju i urdu, dari i pašu jezik.

Afganistan je poznat po vrlo karakterističnim godišnjim dobima i kao vrlo neprohodna zemlja. Je li to utjecalo na vaše svakodnevne zadatke?

— Naše zadatke otežavale su loše, odnosno nikakve ceste,

Životopis ratnika

Ratni put Srećka Čakarića započinje 1992. Godine, kada je u sastavu HVO-a sudjelovao u obrani Pugarja i Jajca u srednjoj Bosni. Nakon pada njegova rodnog kraja u neprijateljske ruke i odlaska njegove mnogobrojne obitelji (majka i šestero malodobne braće i sestra) u Hrvatsku, aktivno se uključuje u 1. Gardijsku brigadu HV-a "Tigrovi" s kojom prolazi gotovo sva ratišta u Hrvatskoj. U međuvremenu je završio časničku školu OS RH te studij strojarstva u Slavonskom Brodu, a još ga nekoliko ispita dijeli od diplome s Veleučilišta u Karlovcu i zvanja: diplomirani inženjer strojarstva. Također, u Bukureštu je završio Military Language Training Centre – MLTC.

Odlikovao je spomenicama Domovinskog rata i Domovinske zahvalnosti, a nositelj je medalje "Ljeto 95" i "Oluja".

Svoje slobodno vrijeme provodi sa svoje troje malodobne djece i nezaposlenom suprugom. Dok sinovi Jurica i Luka pohađaju prvi i treći razred osnovne škole u Karlovcu i aktivno treniraju nogomet, jednoipolgodišnja kći Anica tek uči prve riječi i korake.

Vjeruje da će, s obzirom na svoje iskustvo i znanje, barem još jednom sudjelovati u operaciji ISAF u Afganistanu te tako dati još jedan svoj doprinos u postizanju mira u toj napućenoj azijskoj zemlji ili u nekoj drugoj mirovnoj misiji UN-a u kojoj sudjeluje Republika Hrvatska.

nepostojeći ili srušeni mostovi, visoki prijevoji i duboki klanci koji često znaju biti vrlo opasni. Također, vruća ljeta s temperaturom do 50 °C ili hladne zime do – 40 °C s velikim snijegom znatno su nam otežavali svakodnevne vojničke zadatke. No, kako sam ja odrastao na 1300 metara iznad mora, većina ovih prepreka za mene nisu bila nikakva smetnja.

Ova je zima bila posebno teška. Koliko mi je potnato, odnijela je na stotine ljudskih života. Ne pamtje je ni najstariji stanovnici Afganistana. Također, od zime je stradalo na tisuće grla stoke, jednog od najvažnijih izvora za prehranu i ljudsko uzdržavanje u ovoj planinskoj i brdovitoj zemlji. ■

ENG The members of the 10th Croatian Armed Forces contingent deployed to the ISAF peace mission in Afghanistan returned to Croatia in March. One of them is 35-year-old Croatian Army captain Srećko Čakarić, who has only the best to say of his six-month tour of duty in that distant Asian country.

Hrvatski Božić u Afganistanu (snimio Srećko Čakarić)

ĐURO TARADIJA NAJBOLJI HRVATSKI VINOGRADAR U MAĐARSKOJ

MAĐARSKA - U organizaciji Udruge hrvatskih vinogradara u Mađarskoj, Hrvatske manjinske samouprave grada Harkanja i Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe iz Pečuha, u harkanjskom domu kulture 14. ožujka priređena je svečanost proglašenja rezultata ovogodišnjeg natjecanja hrvatskih vinogradara u Mađarskoj. Započeto prije 25 godina s desetak gazda i desetak uzoraka vina u Hrvatskome klubu Augusta Šenoe, društvo vinogradara prije desetak godina preraslo je u Udrugu kojoj je na čelu Mišo Hepp, ujedno i predsjednik Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj. Ovogodišnjim *zlatnim vinogradarom* proglašen je Đuro Taradija iz Kukinja, a za nagradu je dobio bačvu s izrezbarenim hrvatskim grbom. "Ugodno sam se iznenadio nagradi, kao i ostali vinogradari iz Kukinja, Ivo Grišnik, Tibor Križić, koji su postigli dobre rezultate te dobili poticaj za daljnji rad", kaže nagrađeni Taradija.

UMRO ENDRE BERLAKOVIĆ (1931. – 2008.)

AUSTRIJA - U 76. godini života nakon duge i teške bolesti 17. ožujka umro je Endre Berlaković, bivši veleposlanik u Republici Hrvatskoj. Gradišćanski Hrvat rođen 1931. u Velikom Borištofu studirao je u Beču filozofiju, teologiju i pravo. Radio je u informativnoj službi austrijskog Ministarstva vanjskih poslova. Bio je veleposlanik Republike Austrije u Rimu, Budimpešti i Beogradu. Godine 1992. ministar Alois Mock imenuje ga prvim veleposlanikom u neovisnoj Hrvatskoj, gdje je dotad bio generalni konzul. Tijekom svoga službovanja kao generalni konzul zalagao se za što skorije priznanje samostalne Hrvatske, a kao veleposlanik stekao je velike zasluge za prijateljske odnose Austrije i Hrvatske. Godine 1996. Berlaković odlazi u mirovinu. U svojem slobodnom vremenu intenzivno se bavio slikarstvom te je izlagao u zemlji i u inozemstvu.

KORIZMENI KONCERTI U CRNOJ GORI

CRNA GORA - U organizaciji HMI-ove podružnice u Splitu i Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore iz Kotora te podružnica u Baru i Podgorici, od 14. do 16. ožujka, organizirani su korizmeni koncerti za Hrvate u Crnoj Gori. Održalo ih je mješovito pjevačko društvo "Mirta" iz Splita, pod ravnanjem Mihaele Čurić. Ovaj put Splićani su se predstavili djelima klasika, Mozarta, Schuberta, Mendelssohna, te, od domaćih autora, Zajca i Magdića. Društvo je nastupilo u Baru, u Kotoru i u Podgorici. Bilo je vremena i za druženje s članovima Hrvatskoga građanskog društva u svim gradovima, s biskupom Janjićem u Kotoru, kao i za posjet otočiću Gospe od Škrpjela, gdje ih je srdačno primio župnik, don Srećko Majić.

PREDSJEDNIK HRVATSKOG SABORA LUKA BEBIĆ U SKOPJU

MAKEDONIJA - Predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić bio je sredinom ožujka u dvodnevnom posjetu Makedoniji. U sklopu svojeg posjeta Luka Bebić sa suradnicima u društvu veleposlanika RH u RM Ivana Kujundžića 17. ožujka posjetio je Zajednicu Hrvata u Republici Makedoniji (ZHRM). Dočekali su ga predsjednica ZH RM mr. sc. Snježana Trojačanec, počasni konzul RH u Bitoli dr. sc. Branko Maretić i članovi Predsjedništva ZH RM. Predsjednica Trojačanec govorila je o aktivnostima Zajednice. U prošloj godini bilo ih je oko 160, a među njima je istaknula tiskanje glasila *Hrvatska riječ*, nakladu knjiga članova Zajednice na hrvatskom jeziku, tečaj hrvatskoga jezika u Skoplju i ograncima: Bitola, Štip i Struga. Zahvaljujući na srdačnom dočeku, Luka Bebić je rekao kako se nakon ratifikacije sporazuma RM i RH o zaštiti prava manjina potvrđuje činjenica da nacionalne manjine čine integralni dio društva zemlje u kojoj žive i s time obogaćuju materijalnu i društvenu kulturu zemlje, kao i to da pridonose produbljivanju prijateljstva i suradnje obiju zemalja.

USKRSNA PREDSTAVA ZA KARAŠEVSKJE HRVATE

RUMUNJSKA - Autohtona hrvatska manjina u Rumunjskoj proslavila je Uskrs. U Domu kulture Općine Karašova 23. ožujka bila je održana kratka uskrsna predstava predvođena profesorima Srednje dvojezične škole iz Karaševa u kojoj su sudjelovali i učenici petoga razreda. Učenici su gledateljima predstavili nekoliko karakterističnih hrvatskih plesova i otpjevali više izvornih karaševskih pjesama. Predstavu je publika pozdravila oduševljenim pljeskom

MOLIŠKI HRVATI NA GAST-U 2008.

SPLIT - U Splitu je 5. ožujka svečano otvoren Sajam GAST 2008. koji obuhvaća niz specijaliziranih sajмова, i to: prehrane, pića, hotelske i ugostiteljske opreme, a na njemu se predstavilo 1 269 izlagača iz 21 zemlje, od kojih je najudaljenija Kina. Pokrovitelji su sajma predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić, Ministarstvo turizma Republike Hrvatske, Splitsko-dalmatinska županija i Grad Split. Na otvorenju su govorili. Na sajmu su u ime Republike Italije izlagali moliški Hrvati, koji posredovanjem splitskog ureda HMI-a godinama surađuju s Gospodarskom komorom Dalmacije. Svoj kraj su predstavili uz geslo: "Krajnje je vrijeme da posjetite Molise, dok ne postane 'in.'" Štand moliških Hrvata, koji su osmislili počasni konzul RH u Moliseu, Antonio Sammartino i njegova supruga Vesna i na kojemu su se nudili moliški specijaliteti i vina, izazvao je veliko zanimanje posjetitelja sajma. Sklopljena su brojna poznanstva, a došlo se i na ideju da se moliška kuhinja predstavi u splitskom hotelu "Park".

Promocija običaja Hrvata u BiH

“Na Duhove smo, 11. svibnja, u Novoj Bili, gdje ćemo pjevati na misi, nakon koje slijedi koncert. Zatim idemo dalje u Jajce, Tuzlu, Zenicu, Livno i završavamo turneju u Sarajevu”, rekao je Vladimir Kuraja

Andrija Ivančan, umjetnički voditelj ZFA i Vladimir Kuraja

U oči gostovanja Zagrebačkoga folklornog ansambla “Dr. Ivan Ivančan” u BiH zamolio sam uglednoga hrvatskog koreografa Vladimira Kuraju i direktora tvrtke “Kolo”, koja je organizator turneje, da nam kaže nešto o toj turneji, kao i o ostalim djelatnostima na tom polju.

- Osnovni cilj gostovanja jest promocija hrvatske folklorne baštine, a drugi je promocija običaja Hrvata BiH koje sam scenski obradio s našim kulturnim ansamblom *Dr. Ivana Ivančana*. S tim smo projektom

krenuli stidljivo prije dvije godine, kad smo promovirali običaje Rame u sklopu obljetnice župe Uzdol. Prošle je godine održana mini turneja u četiri mjesta, no ove godine idemo na ovu devetodnevnu turneju, koja počinje 10. svibnja u Vitezu večernjim koncertom u dvorani u kojoj smo i lani nastupili, a domaćin je Gradsko poglavarstvo. Na Duhove, 11. svibnja, u Novoj Bili smo na poziv fra Marka, gdje ćemo pjevati na misi, nakon koje slijedi koncert. Zatim idemo dalje u Jajce, Tuzlu, Zenicu, Livno i završavamo turneju u Sarajevu. Najprije, nadamo se, u tamošnjemu Narodnom kazalištu. Za to se zauzima i naš konzul za kulturu Krunoslav Cigoj, a zatim u nedjelju nastupamo na misi u župi Presvetoga Trojstva, gdje su svećenici don Balto Jelić i don Ivan Ravlić.

No Sarajevo se još treba potvrditi, jer rezerve postoje u povodu financijskih troškova. Ne znamo hoće li se grad Sarajevo kao metropola uključiti ili će sve snositi hrvatska zajednica. Želio bih, međutim, spomenuti da se ovaj put uključilo i HKD Napredak koncertom u Jajcu i eventualno s pomoći oko organizacije koncerta u Sarajevu. Hrvatsko nam veleposlanstvo pomaže, kao i prošle godine, snagom svojeg autoriteta. Još bih spomenuo i svoju, ramsku zajednicu, u kojoj sam član Odbora za kulturu, koja nam i ove godine pomaže i bit će partner u ovome projektu, tj. mojoj tvrtki “Kolo”.

A sada nekoliko logističkih i sadržajnih pojedinosti o turneji?

— Ovaj projekt ima obrise jedne profesionalne turneje. Moram spomenuti umjetničkog voditelja Andriju Ivančana koji je za ovu prigodu napravio dva programa. Jedan u trajanju od

90 minuta bez stanke, a u kazališnim ambijentima bit će sa stanom. Na put ide oko 45 plesača i glazbenika uz vodstvo puta. Imamo oko 2,5 tona instrumenata i narodnih nošnji. Putujemo vrhunskim autobusom tvrtke “Viators” iz Zaboka koja je ujedno i jedan od sponzora turneje. U programu su djela osnivača ansambla i mentora dr. Ivana Ivančana i sadašnjega umjetničkog voditelja Andrije Ivančana, te dvije moje koreografije: “Običaji Rame” i premijera u BiH hercegovačke poskočice “Lindo” s kojom sam ove godine bio na natjecanju Društva hrvatskih koreografa i voditelja u Vinkovcima i osvojio 3. mjesto.

Imate li nekih projekata vezano uz Ramsku zajednicu, čiji ste aktivni član?

— Pa evo, još jednom bih zahvalio *Matici* i Vama osobno zato što pratite rad naše zajednice.

Sada, 11. travnja imamo svečano otvorenje prostorija Ramske zajednice ovdje u Zagrebu u Ulici grada Vukovara, zahvaljujući gradu Zagrebu i gradonačelniku Milanu Bandiću.

No sada se vratimo vašemu folklornom radu. Imate li nekih planova za nastupe u iseljenoj Hrvatskoj?

— Ja sam mnogo radio u hrvatskoj dijaspori, ali sam se posljednjih desetak godina usredotočio na tuzemni rad. Ideje postoje da se napravi jedan projekt hrvatske dijasporne plus Hrvati BiH, dakle Hrvata koji su rođeni izvan matice Hrvatske. Razgovarao sam s Miroslavom Šilićem i Andrijom Ivančanom o programu scenske prezentacije u Lisinskom ili negdje drugdje. Bio bi to mozaični program po uzoru na Ramsku večer u “Lisinskom” prošle godine.

Hvala na razgovoru. Želim vam mnogo uspjeha! ■

ENG Ahead of a tour of Bosnia & Herzegovina by Zagreb's Dr. Ivan Ivančan Folklore Ensemble we spoke with eminent Croatian choreographer Vladimir Kuraja and the director of tour organiser the Kolo Company.

Zagrebački folklorni ansambl “Smotra u Šibeniku”

Razgovarao: **Nenad Zakarija** Snimili: **Duško Janjatović, Vlado Pondelak**

Sreća na seoskom imanju

U Karanacu, koji pripada općini Kneževi Vinogradi, na samom istoku Hrvatske, nalazi se prvo autohtono seljačko gospodarstvo "Sklepić" u Baranji. Tako su ga s ponosom nazvali njegovi vlasnici, mladi supružnici Denis i Gordana Sklepić

Kuća u Ulici Ive Lole Ribara 35, Karanac

Baranjsko selo Karanac, pred čijim je ulazom drvena smeđa ploča s natpisom *etno selo*, kao da još živi u nekom prošlom vremenu. Ulice sa starim kućama na zabat, *špic* ili pravokutnim kućama koje su širom stranom okrenute ulici, tzv. kuće na *front*, ostatak su iz 19. stoljeća, kada su se organizacijom vlasti, kuće svrstavale u redove, *ušoravale*, a ulice planski nastajale. Travnjak ispred svake kuće, listopadno drveće, pokoja drvena klupa, a u novije vrijeme i željezni dijelovi starih poljoprivrednih strojeva i pomagala, daju ovom krajoliku posebnu draž. Selo je to u kojem se nalaze tri crkve: katolička, pravoslavna i reformatorska. One svjedoče o bogatoj povijesti ovoga kraja.

HOBI POSTAO POSAO

U Karancu, koji pripada općini Kneževi Vinogradi, na samom istoku Hrvatske, nalazi se prvo autohtono seljačko gospodarstvo "Sklepić" u Baranji. Tako su

ga s ponosom nazvali njegovi vlasnici, supružnici Denis i Gordana Sklepić. Ovaj mladi bračni par, rođeni 1970. i 1971. godine, kako sami kažu, gradska su djeca, rođena u Osijeku. Zajednički su ih interesi i ljubav prema tradiciji, planirano, odveli na selo. Gospodarstvo su pokrenuli još godine 2001. radi pružanja turističke ponude zainteresiranim ljubiteljima sela.

Na pitanje je li bilo lako odlučiti se doći u Karanac i tu pronaći svoj život Denis odgovara: "U Karanac smo se doselili 2004. godine, u jednom je dijelu bilo lagano, jer smo znali da ćemo moći ostvariti ono što danas imamo, a, s druge strane, teško je bilo otići iz Osijeka, jer Karanac je ipak od grada udaljen 30 kilometara." Među rijetkima su od onih kojima je hobi postao posao. Danas im je on osnovni izvor egzistencije.

Gospodarstvo se sastoji od triju kuća. U kući iz 1897. godine, u Ulici Ive Lole Ribara, primaju posjetitelje na razgled imanja, degustaciju jela, vožnju konjskom zapregom. Tu i stanuju s četverogodišnjim sinom Stipanom. Svoj su

rad orijentalili na izvornost ambijenta, odnosno baranjske seljačke kuće i okućnice. Na pitanje od kojeg je materijala napravljena ta stara kuća, Denis odgovara: "Kuća je napravljena od prijesne cigle u koju su, osim blata, dodani pljeva i svinjska dlaka. To uvijek iznenadi goste."

U prednjem dijelu kuće nalaze se stari predmeti (etnografska zbirka) upotrebljavani na seljačkom gospodarstvu, a iza nje pod istim su krovom *špajz* i pušnica. U dvorištu se nalaze i štale, konjušnica, vinski podrum, priručna kovačka i stolarska radionica i čardak. Za svakog ponešto. U prednjoj sobi nalaze se starinski bračni krevet, ormari, tkalački stan, svete slike... U jednoj od prostorija napravili su krušnu peć, po uzoru na one, tradicijske. U istoj se sobi nalazi i lončarsko kolo na kojemu lokalni majstor pred gostima izrađuje različite posude.

BOGATA ZIMNICA

Gordana se napose ponosi zimnicom koju sama izrađuje. Tu su sokovi od višnje i bazge, pekmezi od marelice, šljive, kupine, dunje, ajvar, kao i liker od višanja, tzv. ljubavni napitak, turšija i slično. Sve se s velikom pažnjom stavlja u drvene *kredence* u *špajz*, malu prostoriju, samo za to namijenjenu. Po zidovima te prostorije objesila je 25 *nadzidnjaka*, platna sa zanimljivim, često, vedrim natpisima o kuharicama, kuhanju i

Detalj prednje sobe

Napisala: **Jadranka Galiot Kovačić**

Kredenc sa zimnicom u špajzu

Radionica

domu. Gordani je najdraži nadzidnjak s motivom dimnjačara i gazdarice koji stoje kod *šparheta*, s natpisom: "Milo mi je kad dolaziš, još milije kad odlaziš."

Denis se posebno ponosi uzgojem konja i njegova ljubav prema konjima očita je. Ima šest konja, koje po želji i dogovoru s gostima, upreže u kočiju i vozi ih po selu kako bi razgledali selo i prirodu koja ga okružuje. Djeci je uvijek zanimljiv poni kojeg mogu jahati u dvorištu uz nadzor i pomoć domaćina.

Za svaki se najavljeni dolazak naš domaćin odijeva u šokačku narodnu nošnju i priča priče koje je čuo od starijih susjeda.

Vrlo je ugodno u vruće ljetne dane sjediti na otvorenom trijemu ove stare kuće. Vinski je podrum dugačak 17 metara, a nalazi se 5 ½ metara ispod razine zemlje, a tu su i priručna kovačka i stolarska radionica, bunar i čardak. Kao i na svakoj seljačkoj okućnici u istočnoj Slavoniji i Baranji, na samom je dnu parcele smješten šljivik.

Na drugom seljačkom gospodarstvu iz 1910. godine (Kolodvorska ulica) ova obitelj nudi usluge noćenja i doručka u šest dvokrevetnih soba s vlastitim ulazom i sanitarnim čvorom, te dva četverokrevetna apartmana. Sklepići svojim gostima nude sušene mesne proizvode (kulen, šunku, slaninu, pečenicu), kravlji dimljeni i *podliveni* svježi sir, proizvode iz vrta.

U tom dvorištu pažnju zaokuplja zelenilo drveća i bujnost cvijeća, stara drvena stolarija na kući, kao i dvorište popločeno starom opekam. U sobama se osjeti dah tradicije. Stropovi i podovi su od drveta, zavjese od starih tkanja, a podove i krevete prekrivaju raznobojne krpice i prekrivači izrađeni na tkalačko-me stanu.

"Najviše gostiju dolazi iz Zagreba,

ostanu dva-tri dana, voze bicikle, odu u obližnje vinske ceste i podrume, vožnju terenskim vozilima kroz Baranjsku planinu do Dunava. Česti su posjeti parku prirode Kopački rit koji obiluje brojnim biljnim i životinjskim vrstama" kaže Denis.

SPOJ TRADICIONALNOG I MODERNOG

Sklepići su 2003. za svoj rad dobili prestižnu nagradu Turistički cvijet, za pojedinačne napore u kontinentalnom turizmu, koji im je dodijelila Hrvatska gospodarska komora, a 2007. godine za najpoduzetnika u regiji Baranja. Također, 2007. godine, kuća s okućnicom u Ulici Ive Lole Ribara dobila je status preventivne zaštite kulturnog dobra, zbog svojih kulturnih vrijednosti, od Ministarstva kulture.

U svojem oduševljenju za starinu nisu sami. Kod sumješтана se također

moгу pronaći domaći proizvodi, a zajednički, jednom godišnje, organiziraju prodajni sajam domaćih prehrambenih proizvoda. Restoran "Baranjska kuća", smješten u središtu naselja, uređen je također po uzoru na stari seoski način i nudi specijalitete baranjske kuhinje. Postoji još nekoliko seljačkih turističkih gospodarstava i privatnih smještaja, kao i dva vinska podruma.

Sve su to razlozi za posjet Karancu, njegovim ljepotama, a ponajviše, toploj, punoj entuzijazma i životnog optimizma, obitelji Sklepić, koja na najljepši način spaja staro i tradicionalno s novim i suvremenim. ■

ENG The Sklepić in the village of Karanca is the first indigenous rural farmstead in the Baranja region. The farmstead was launched by the young Sklepić couple that moved to Baranja from their native Osijek back in 2001 with the goal of providing a tourism offer to interested rural enthusiasts.

Čardak

U namjeri da podrže stvaranje i publiciranje znanstvenih djela hrvatskih autora, **Zagrebački velesajam**, osnivač stalne godišnje nagrade, **Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti** kao pokrovitelj i Odbor za dodjelu nagrade "Josip Juraj Strossmayer" raspisuju

NATJEČAJ

1. **Za najuspješnija znanstvena djela** autora koja su na hrvatskome jeziku objavljena u 2007. godini u Republici Hrvatskoj, kao i za djela autora u hrvatskoj dijaspori s područja društvenih, humanističkih, prirodnih, medicinskih, tehničkih i informacijskih znanosti na hrvatskome ili nekom od svjetskih jezika. Nagrada za svako znanstveno područje iznosi 15.000 kn netto i dodjeljuje se samo jednom znanstvenom djelu iz svakog područja. Za nagrađeno djelo, koje je rad više autora, novčana nagrada se ravnoopravno dijeli. Uz novčanu nagradu dobitnicima se uručuje povelja.
2. **Za najuspješniji izdavački pothvat** objavljen u 2007. godini u Republici Hrvatskoj s područja društvenih, humanističkih, prirodnih, medicinskih, tehničkih i informacijskih znanosti. Za svako znanstveno područje dodjeljuje se povelja nagrađenom nakladniku. Ukoliko je više nakladnika nagrađenog djela, svakome se uručuje povelja.

Djela objavljena tijekom 2007. godine prijavljuju izdavačke kuće, odgovarajuće znanstvene institucije ili skupina od najmanje tri kompetentna znanstvenika uz stručno obrazloženje. Djela dostavljaju predlagatelji u dva primjerka uz fotokopiju recenzija na temelju kojih je djelo tiskano. Za znanstvena djela je potrebno priložiti pismenu suglasnost autora. U prijavi je potrebno istaknuti za koju nagradu i koje područje se djelo prijavljuje. Prestigla djela ne vraćaju se predlagateljima.

Rok za prijavu: 12. svibnja 2008. godine.

Prijave se šalju na adresu:

ZAGREBAČKI VELESAJAM, 10020 Zagreb, Avenija Dubrovnik 15

(uz naznaku: za nagradu "Josip Juraj Strossmayer").

Nagrade i povelje uručit će se na svečanosti uoči otvorenja Međunarodnoga sajma knjiga i učila "Interliber", **7. 11. 2008.** godine u Preporodnoj dvorani Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Rezultati natječaja bit će objavljeni u dnevnim glasilima u studenom 2008. godine.

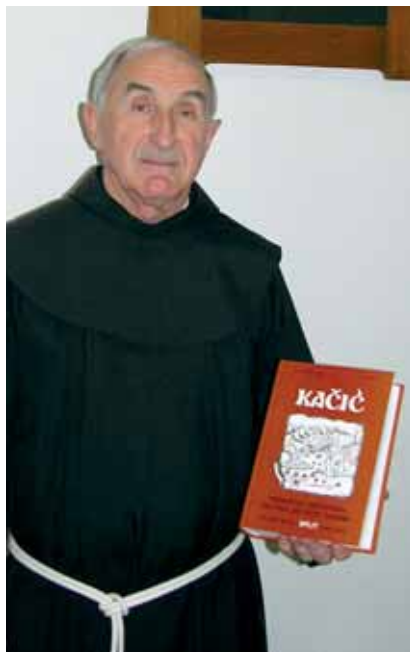
Jedinstvena knjiga o Makarskom primorju

"Drago mi je što smo, evo, konačno dobili u ruke knjigu za koju mogu reći da takva o Makarskom primorju još nije napisana", kaže urednik Zbornika fra Hrvatin Gabrijel Jurišić

"Brojnim naraštajima drage i uzorne braće franjevac, koji su kroz proteklih pet burnih, krvavih i slavnih stoljeća svojim životom i djelovanjem svjedočili za istinu i pravdu, ovaj zbornik poštovatelji, prijatelji i braća franjevci Provincije Presvetog otkupitelja harno posvećuju." To piše na početku po debljini, sadržaju i izgledu te neobične knjige satkane na tisuću i dvije stotine stranica pod naslovom *Franjevci i Makarska od 1502. do 2002. godine*, iznimno značajne ne samo za svekoliku kulturnu baštinu Makarskog primorja.

Pregledno uređen i lijepo ilustriran, ugodan za oko i dušu čitatelja, zbornik je nedavno svečano predstavljen u dvorani "Razgovor ugodni" makarskog hotela "Park" podno Biokova, u središtu bisera Makarske rivijere, u budućem sveučilišnom gradu. Riječ je, zacijelo, o zanimljivoj knjizi u kojoj su na jednome mjestu ujedinjena i objavljena sva predavanja sa znanstvenoga skupa pod istim naslovom, održanog 2002. u povodu 500. obljetnice prvog spomena života i djelovanja fratara u Makarskoj - u razdoblju od 1502. do 2002. godine.

Na stranice zbornika uvršteni su sadržaji vezani za petostoljetnu povijest, duhovni život, školstvo i prosvjetu, umjetničku baštinu, pisanu riječ... i sa šireg područja Makarskog primorja; primjerice, Franjevačka provincija Bosna Srebrena 1679. kojoj je u to doba pripadao franjevački samostan u Makarskoj... Također je uvrštena i zanimljiva povijesno-zemljopisna karta Bosanske vikarije iz 1375. Godine, kada franjevačkog samostana nije bilo u gradu podno Biokova. I najzibirljiviji čitatelj moći će zadovoljiti svoj ukus, a knjiga je dobro

Fra Hrvatin Gabrijel Jurišić i zbornik o Franjevačkom samostanu i Makarskoj

došla učenicima i studentima, učiteljima i profesorima; povjesnicima, arheolozima, znanstvenicima, diplomatima, novinarima, pomorcima, kustosima, pa čak i botaničarima i zooolozima; dakako, župnim uredima, školama, fakultetima, institutima, turističkim zajednicama i vodičima... Knjiga će, sigurno, imati svoje mjesto i u obiteljskim knjižnicama, dobro će doći svima koji se zanimaju za kulturno-povijesnu baštinu i znamenitosti, napose Makarskog primorja, te šireg okruženja. No, knjiga će umnogome biti zanimljiva i brojnim Hrvatima u iseljništvu, kao i našim katoličkim misijama diljem svijeta.

"Na stranice Zbornika uvršteno je 40 radova koje je napisalo 38 autora iz Zagreba, Splita, Zadra, Makarske, Sinja, Imotskog... Na toj sam knjizi radio više od tri godine, a uz to sam prikupljao i

materijale, kontaktirao s autorima, piscima i znanstvenicima. Drago mi je što smo, evo, konačno dobili u ruke knjigu za koju mogu reći da takva o Makarskom primorju još nije napisana. Zbornik je ilustriran s 300 fotografija, od kojih je više od 100 u boji i nešto karata i crteža, također s mnogo podataka iz kulture, duhovnost, povijesti i povijesti umjetnosti, politike, arheologije, umjetnosti, gospodarstva..., a posebice je zanimljiv prvi dio knjige na 230 stranica. U tom je dijelu prikazano posljednjih 500 godina povijesti samostana i Makarskoga primorja, koje obuhvaćaju tursko, austrijsko, francusko i mletačko razdoblje, te razdoblje Karađorđeve Jugoslavije, NDH-a, komunističke Jugoslavije... Dakle, u knjizi je dan presjek povijesti hrvatskog naroda ne samo Makarskog primorja i franjevačkog samostana u Makarskoj, i Dalmacije, nego i Hrvatske, te BiH", objašnjava urednik Zbornika fra Hrvatin Gabrijel Jurišić.

Taj bivši dugogodišnji profesor sinjske Franjevačke klasične gimnazije, pisac i publicist, urednik *Kačića* te predavač na tribinama poručuje kako je danas vrijeme znanosti, kulture i povijesne istine. Tvrdi kako je upravo to sve donijela nova knjiga ne samo Makarskom primorju nego i cjelokupnoj hrvatskoj kulturi. ■

ENG A literary collection entitled *Franjevci i Makarska od 1502. do 2002. Godine* (The Franciscans and Makarska from 1502 to 2002) was promoted recently, a work of great significance for the overall cultural heritage of the Makarska seaboard, edited by Friar Hrvatin Jurišić. The book is a collection of lectures presented at a symposium under the same title held in 2002 on the occasion of the 500th anniversary of the first records of the life and activity of the Franciscan monks in Makarska.

Napisao i snimio: **Nedjeljko Musulin**

"Doći će dan kad ćete mi skidat kapelin"

"S nepunih 26 godina Ivan napušta Hvar i odlazi u daleki strani svijet u kojem se vrlo brzo uspio snaći koristeći se znanjem njemačkog i talijanskog jezika, ali i radnim navikama stečenima na Hvaru", kaže Boris Blažević, Vučetićev rođak iz Splita

Citat iz naslova navodno je izrekao Ivan Vučetić, otac daktiloskopije kad su mu Hvarani govorili kako sporo uči bačvarski zanat. Otvarajući knjigu obiteljskih uspomena, tim nas je riječima u svojem domu dočekao Boris Blažević, 62-godišnji splitski umirovljenik bračko-hvarskih korijena koji se zaista ima čime pohvaliti. S majčine strane vuče podrijetlo od Ivana Vučetića, hrvatskoga znanstvenika svjetskog glasa koji je slavu stekao u Argentini, a čiju 150. obljetnicu rođenja obilježava ove godine i Hrvatska.

- Zahvaljujući Hrvatskoj matici iseljenika i njezinu *Projektu Vucetich*, Hrvatska će se napokon dostojno odužiti čovjeku čiju metodu otkrivanja prijestupnika s pomoću otisaka prstiju i danas primjenjuju kriminalisti širom svijeta - smatra Boris Blažević. Pri tom zahvaljuje HMI-u, a posebice Ljerki Galic autorici toga projekta koji se priprema više od godinu i pol dana, a koji uključuje mnoge institucije iz Hrvatske, kao i iz inozemstva te brojna događanja.

SLAVNI PREDAK

Za projekt sam saznao slučajno, pretražujući Internet, nakon čega sam kontaktirao gospođu Galic - ističe Blažević koji je rado ustupio obiteljske fotografije. Ponosan je što će se život i djelo njegova slavnog pretka izložbom predstaviti i u Splitu, i to u sklopu Međunarodnoga skupa kriminalista u rujnu.

Taj nekadašnji inženjer organizacije rada koji je mirovinu dočekao u splitskom *Diokomu* (nekadašnja *Jugoplastika*), godinama proučava obiteljsko rodoslovlje očeve i majčine strane. Od 2004. je u mirovini i posebice istražuje život i

Boris Blažević sa suprugom Ruveidom i sinovima Ivicom i Zoranom

djelo svojega slavnog pretka Ivana Vučetića koji se, kako navodi, često spominjao u njihovoj kući.

Još od malih nogu slušao sam zgode iz njegova života. Moja baka, nona Nikolina, stalno je do svoje smrti 1959. godine spominjala svojega 20 godina starijega brata s kojim je redovito izmjenjivala pisma - ističe Boris Blažević pokazujući nam prikupljene bilješke o pojedinostima iz Vučetićeve života.

Ivan Vučetić rođen je u Hvaru 20. srpnja 1858. kao prvo dijete Viktora Vučetića i Vinke, rođene Kovačević - podsjeća Blažević. Postoji zanimljivost vezana za njegov prvi i jedini posjet rodnom otoku 1913. godine, koja se odnosi na moju majku - a njegovu nećakinju Katicu - Vinku Vučetić, poslije udanu Blažević. Ivan je zatražio od svoje sestre Nikoline dopusnicu da djevojčicu odvede u Argentinu želeći joj pružiti najbolje obrazovanje. Iako je ishodio sve potrebne

dozvole, moja nona Nikolina u posljednji se čas predomislila i dijete nije htjela pustiti u svijet - otkriva Boris nepoznate pojedinosti iz života Ivana Vučetića koji je naslijedio obiteljsku sklonost prema glazbi. Obiteljski nadimak *Kosići* (Vučetići su zaslužili jer su lijepo pjevali) Ivan je, prema njegovim riječima, opravdao na više načina. Bio je kapelan hvarske glazbe, svirao je mnoge instrumente, a prije odlaska u Južnu Ameriku skladao je koračnicu *Marš Hvaru* ili *Koračnicu Vučetić*. Tom ga je koračnicom dočekala Hvarska gradska glazba kada je prvi i jedini put posjetio Hvar. Hrvatsko glazbeno društvo 'Hektorovič' priredilo mu je svečani koncert.

"OPĆINI MOJE LJUBLJENE DOMOVINE"

Blažević spominje i jedan nemili događaj. Vučetić je u sklopu svoje svjetske turneje tijekom godine 1912. i 1913. obilazio svjet-

Ivan Vučetić

ska središta predstavljajući svoj nauk, pa je posjetio i Dalmaciju, Zadar i Hvar. Prema usmenoj predaji, u Zadru su Ivana Vučetića napali i opljačkali tako da je svojim u Hvar došao bez darova, veoma žalostan i razočaran. Već godinama je bio izložen prijetnjama, ali nije znao da će se one ostvariti baš na našem tlu. Tada je Ivan htio darovati svojoj majci i rodbini kuće, ali su oni to odbili. Tom je prigodom hvarskoj općini darovao jedan primjerak svoje glasovite knjige *Dactiloscopia comparda* (Usporedna daktiloskopija) s posvetom: *S dužnim poštovanjem općini moje ljubljene domovine*. Ta se knjiga i danas čuva u gradskom muzeju - priča Blažević naglašavajući kako se Ivan Vučetić nikada nije mirio s prosjekom.

Nakon završetka pučke škole, poštujući obiteljsku tradiciju, izučio je, doduše, nerado, bačvarski zanat. U to vrijeme isticao se kao mladić nemirna duha. Neko vrijeme pohađao je školu koju je vodio franjevac Bonegracije Maroević, u kojoj stječe osnove humanističkog obrazovanja. Želja za novim spoznajama, ali i boljim životom potaknuli su ga na odlazak u svijet. S nepunih 26 godina Ivan napušta Hvar i odlazi u daleki strani svijet u kojem se vrlo brzo uspio snaći koristeći se znanjem njemačkog i talijanskog jezika, ali i radnim navikama stečenima na Hvaru - kaže Boris.

Prema njegovim riječima, o prvim godinama njegova boravka u Argentini zna se vrlo malo. O tome tek pismom svjedoči njegov mlađi brat Marin koji je, prema pričanju, s Ivanom kao slijepi putnik iz Trsta krenuo preko Atlantika: *Naš Ive po čitav dan i noć radi bez odmora. Ja ne znam kakav je to posao kojim se on*

Nona Nikolina, sestra Ivana Vučetića

bavi ali ovdje kažu da će naš brat postati veliki čovjek ili veliki tovar.

Ivan nije postao tovar, ali je postao veliki čovjek. I to zahvaljujući talentu, upornosti, ali i marljivu radu, spavao je, kažu, samo pet sati na dan - naglašava Boris. Pri tom ističe Ivanovu nesebičnu skrb za druge - 1905. godine osnovao je udrugu *Kap mlijeka* kako bi pomogao djeci stradalih policijskih službenika.

PREKID SJEDNICE U ARGENTINSKOM PARLAMENTU

Govoreći o Vučetićevoj privatnom životu, Blažević navodi da je tek u trećem braku s barunicom Mariom Cristinom Flores imao djecu - dvije kćeri, te sina, doktora prava i odvjetnika u La Plati. Ivan Vučetić umro je 25. siječnja 1925. u Buenos Airesu. Na vijest o njegovoj smrti argentinski parlament prekinuo je sjednicu kako bi zastupnici odali počast slavnemu

Hvaraninu koji je svojim radom proslavio i njihovu zemlju.

Za svoj rad Vučetić je dobio brojna priznanja širom svijeta, ali, koliko mi je poznato, napominje Blažević, samo mu se Argentina odužila konkretnim djelom. U La Plati je utemeljen Muzej Vučetić, u gradu Rosariju postavljeno je njegovo poprsje, a 1962. godine argentinska mu je pošta posvetila marku. U svojoj domovini i rodnom Hvaru, koje je neizmerno volio, nije mu iskazana počast kakvu zaslužuje. Primjerice u Hvaru su tek postavljene dvije spomen-ploče - na njegovoj rodnoj kući te na kući u kojoj je u mladosti živio i radio - kaže Boris Blažević, koji se u mladosti bavio i sportom - nogometom i stolnim tenisom, a igrao je i šah. Za razliku od ostalih članova svoje obitelji, nije baštinió Vučetićevo glazbeni talent.

No, da krv nije voda, dokazuju njegovi sinovi, 40-godišnji Zoran i 34-godišnji Ivica, sveučilišni profesori koji se bave znanstvenim radom. Prvi na splitskom FESB-u, a drugi na Kemijsko-tehnološkom fakultetu. Boris Blažević ispratio nas je vidno zadovoljan što će Ivan Vučetić, zanemareni hrvatski znanstvenik, napokon i u domovini dobiti zasluženom mjesto. Iako mu već godinama - *kapelin* skida čitav svijet. ■

ENG An interview with Split's Boris Blažević, a relative of Ivan Vučetić's, the father of dactiloscopia. On his mother's side he draws his roots from Ivan Vučetić, a Croatian researcher of global renown who earned his fame in Argentina. Croatia has joined this year in marking the 150th anniversary of his birth.

Djeca Stjepana i Nikoline: (s lijeva) Ante, Giovannina, Marija i Katka Vučetić

Lado iz Geelonga zablistao kao nikad do sada

HKUD Lado iz Geelonga, koji djeluje već 35 godina, kompaktna je zajednica vrijednih mladića i djevojaka. Njihovo djelovanje ima za cilj usaditi hrvatsku pjesmu, ples i zvuk tamburice u srca mladih australskih Hrvata

Naš je Lado zablistalo kao nikad do sada. Kad kažem naš, ne mislim na zagrebački, nego naš Lado iz Geelonga iz Australije. Koncertna dvorana *Blakiston Theatre* u središtu Geelonga bila je ispunjena do posljednjega mjesta. Bila je to nezaboravna predstava u kojoj se Lado izdigao do novih visina. Bio je to, kako kaže urednik lokalnoga "Hrvatskog vjesnika", "jedan od najboljih folklornih koncerata u Australiji".

Pripreme su tekle šest tjedana. I ovoga puta među nama je bio Tihomir Zlatić, voditelj ansambla Trešnjevka iz Zagreba i član tamburaškog orkestra Hrvatske radiotelevizije. Ovo je njegov peti posjet u posljednjih deset godina. Tihomir nam je htio toliko toga pokazati i mnogočemu naučiti. Radilo se punom parom. Stvoren je mali orkestar s oko dvadeset članova koji je prvi put nastupio na ovom koncertu. Ni čvrsto napete žice bisernica, ni mladi prstići nisu stali na put uspjehu. Oni su izveli nekoliko točaka među kojima su 'Zekini jadi' i 'Junak Janko' pobrali zaslužene pljeske. I Lastovo je procvalo na svoj način

ovom koncertu. Premijeru su doživjele lastovske pjesme koje je specijalno za naše društvo skladao Božo Potočnik. Premijera je, nažalost, izvedena daleko od Lastova, ali zato u dvorani punoj Lastovčana.

U drugom dijelu koncerta pjesmom i glazbom putovalo se Posavinom, Slavonijom i Dalmacijom. Stjepan Škratulja predstavio se publici sviranjem gajda i dvojica u inače izvrsnom tamburaškom orkestru, a Florio Škratulja stiskao je živo žice lijerce i samice. Pjevale su se: *Na Neretvu misečina pala, Tri jetrve žito žele* i mnoge druge pjesme. Gudili su glasovi solista Roberta Pavlića, Eme Erceg, Anite Matijević i Kate Jurjević, a dueti Stefanie i Kristine Škratulje te Stjepana Škratulje i Roberta Pavlića oduševili su publiku.

Samo dan prije na Stepinčevo koje se redovito slavi svake godine u melburnskoj katedrali HKUD Lado izveo je nekoliko svetih pjesama. Publika je bila toliko oduševljena da je dogovoren koncert Lada u katedrali potkraj godine.

Krajem veljače u Geelongu je održana smotra folklora na naš, australski način. Poznata 'Pako Fešta' održava se

tradicionalno od godine 1983., na kojoj se gradu predstavljaju razne kulturne zajednice. Našu hrvatsku ove godine zastupali su HKUD Lado, kao i obično, te nogometni klub Croatia iz North Geelonga. Australskoj smo se javnosti predstavili pjesmama i plesovima iz Hrvatske te raznim gurmanskim specijalitetima. Nema 'Pako Feste' bez sarme, čevapa i lastovskih fritula, kažu kod nas.

HKUD Lado iz Geelonga djeluje već 35 godina. Društvo je kompaktna zajednica vrijednih mladića i djevojaka. Prošle godine obilježili smo 35. godišnjicu djelovanja turnejom po Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, a nadamo se da ćemo ponovno doći. I cijeli smisao djelovanja našeg Lada jest u tome da pjesma, ples i zvuk tamburice usade neizbrisive note u srca naše djece: Lijepa naša domovino...

ENG The Lado Croatian Culture & Arts Society of Geelong recently held a very well received standing room only concert at the *Blakiston Theatre* concert hall in downtown Geelong. It was, in the words of the editor of the local *Croatian Herald*, "one of the best folklore concerts in Australia".

Tekst: **Lado Geelong**

Pjesništvo poniklo u iseljeništvu dio je hrvatskoga književnog bogatstva

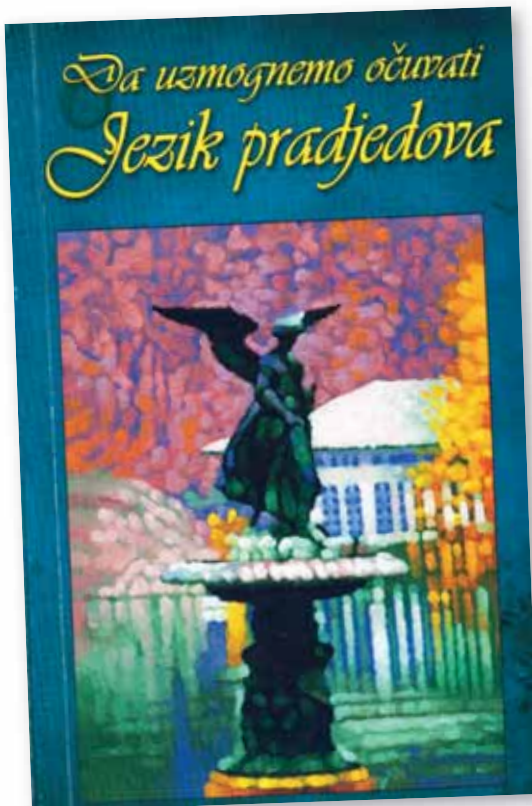
Prikaz zbornika: "Da uzmognemo očuvati Jezik pradjedova" (Uz šestu večer hrvatske iseljeničke lirike Montreal, Canada 2006.), *Hrvatska katolička misija bl. Ivana Merza*, New York, SAD, 2007.

Hrvatska književnost živi ondje gdje se pišu književna djela na hrvatskome jeziku.

Budući da znatan dio hrvatskoga naroda živi u rasuču (grč. dijaspora, ivr. galu), te da iseljeničku etničku elitu čine i književnici, pokraj ostalih kulturnih, sportskih i znanstvenih djelatnika, njihovo djelo nužno je tretirati kao dio nacionalne baštine. Da bi se to dogodilo, neizbježno je izvršiti ubaštinjavanje. Ta nam se misao nameće dok držimo u ruci zbornik izabranih stihova sedmero hrvatskih pjesnika koji žive u SAD-u i Kanadi.

Hrvatski pjesnici koji žive kao iseljenici u SAD-u i Kanadi, nakon slabog zanimanja, podrške i poticaja i matičnog naroda, pronašli su spasonosnu formulu za predstavljanje svojih uradaka, njihovo kritičko vrednovanje, a potom i objavljivanje. Svake godine u jednom od američkih gradova održavaju kontinentalni pjesnički susret na koji, kao stručnog ocjenitelja, pozivaju jednog od kolega iz stare domovine. Na taj način svoj književni rad podvrgavaju stručnoj ocjeni osobe koja živi u matičnoj jezičnoj sredini i njezinim književnim zbivanjima, a ujedno se povezuju s glavinom hrvatske književnosti.

Pred nama je zbornik pjesama prispjelih na susret 2006. u Montrealu. Predsjednik prosudbenog žirija bio je Igor Zidić, poznati hrvatski pjesnik, povjesničar umjetnosti, kulturni poslenik i predsjednik Matice hrvatske. Zbornik je objavljen marom *Hrvatske katoličke misije blaženog Ivana Merza* iz New York, pod naslovom "Da uzmognemo očuvati

Jezik pradjedova". U njemu je predstavljeno sedmero hrvatskih pjesnika iz Kanade i SAD-a. Knjiga je obogaćena likovnim prilozima hrvatskog umjetnika Mire Sinovčića. Proslov je napisao don Robert Zubović u ime izdavača.

Uvodno slovo pod naslovom "Hrvatski pjesnici u tuđem i svom svijetu" napisao je gost iz Hrvatske Igor Zidić. On je iznio nekoliko bitnih oznaka hrvatskoga pjesnika stvorenog u rasuču: "Zajedničko je najvećem broju hrvatskih pjesnika izvan domovine, snažno osjećanje rodoljublja, žal za ostavljenim ili iščezlim domom, zavičajem, roditeljima, braćom i sestrama, suborcima. Zatim se počinju javljati pjesme lutanja, neispunjenih ljubavi, osjećaja uzaludnosti, izbačenosti iz svijeta; glasovi neusidrenih, gdjekad

zalutalih, kojiput i (zaista) izgubljenih. Najposlije – treći tematološki ciklus ujedno je – po vremenskom razdoblju – treće razdoblje izbjegloga: odbačeni je ili odbjegli iver, nakon mučne borbe, pustio novi korijen, možda podigao novi dom, dočekao potomstvo, kompenzirao dotadašnje gubitke, stekao samosvijest graditelja."

U Zborniku koji predstavljamo zastupljeni su sljedeći pjesnici: Vjekoslav Franetović (r. u Splitu 1946.), Ivan pl. Jelačić-Kajbuš (r. 1924. u Glogovcu, Hrvatsko zagorje), Darija Škunca Klanac (r. 1942. u Novalji na otoku Pagu), Blaženka Kos (r. 1966. u Hrvatskom zagorju), Božena Boška Marčelić (r. 1947. u Gospiću), Melkior Mašina (r. 1941. u Preku) i Đuro Palaić (r. 1937. u Rumi, Srijem).

Gospodin je Zidić učinio dobar izbor. Sa zadovoljstvom ističemo da se u ovoj knjizi nalaze stihovi koji su potpuno ravnopravni onima poniklima u matičnom narodu, u neusporedivo pogodnijoj i povoljnijoj situaciji. Neki među njima imaju antologijske doseg. Ali bez ubaštinjavanja ti će stihovi, to naše biserje rasuto širom Amerike, ostati izvan hrvatske baštine, pohranjeno u daleke biblioteke i časopise sve rjeđih iseljeničkih društava i katoličkih misija, čekajući da ih pročita i nešto o njima napiše (čudeći se pri tome, iskreno) neki od osamljenih proučavatelja hrvatske iseljeničke književnosti, potom uzdahne i vrati ih u mir spremišta. Neka ovaj prikaz bude sitan prilog borbi za ubaštinjavanje. ■

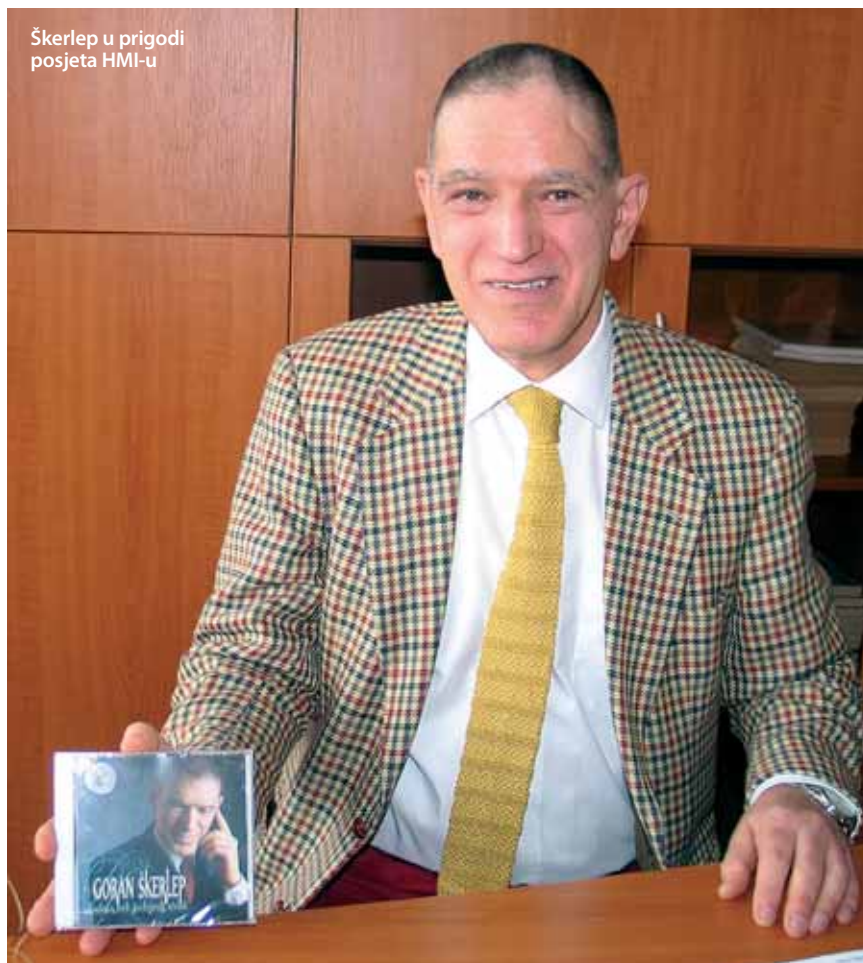
ENG A review of the anthology: *Da uzmognemo očuvati Jezik pradjedova* (*To Be Able To Preserve The Language Of Our Forefathers*) (for the Sixth Evening Of Croatian Emigrant Lyric Poetry, Montreal, Canada 2006), the Croatian Catholic Mission of the Blessed Ivan Merz, New York, USA, 2007. The anthology showcases seven Croatian poets living in North America.

Napisaao: **Đuro Vidmarović**

“ZOVE ME CROATIA”

Stomatolog dr. Goran Škerlep, rođeni Šibenčanin, iseljenički put započinje sredinom 70-ih. Od 1991. živi i radi u Mannheimu, gdje uspješno vodi stomatološku i glazbenu karijeru. Nadahnuće crpi iz vjere. Aktivno pjeva u Hrvatskom katoličkom crkvenom zboru. Veliki domoljub i donator, Škerlep često i rado nastupa u domovini Hrvatskoj

Škerlep u prigodi posjeta HMI-u

Medicinskom centru Šibenik), nakon odbijanja takve ponude, odlazi izvan granica rodne grude. Ponajprije odlazi u Italiju, gdje je, kako veli, zarađivao nezamislive svote novca, potom u Švicarsku k ujaku Nikici Baranoviću, priznatom poslijeratnom šibenskom stomatologu koji je otvorio uspješnu privatnu praksu u Švicarskoj, nakon čega odlazi u Njemačku, gdje je od godine 1979. do 1991. radio na klinici u Ludwigshafenu. Nakon toga je otvorio privatnu ordinaciju u samom središtu Mannheima. No, glazba je bila i ostala dio njegova života, pa je nastavio glazbenu karijeru započetu još za vrijeme studentskih dana. Osim toga što aktivno pjeva u Hrvatskom katoličkom crkvenom zboru uz klavirsku i orguljarsku pratnju maestra Ivana Žana i pastoralne suradnice Nevenke Tadić, često vikendom sa svojim bendom “The Bandom” nastupa diljem Njemačke i domovine Hrvatske. Tom prigodom izvodi zabavnu i etnoglazbu, te evergrine. Nedavno je u nakladi “Croatia Recordsa” objavio i prvi CD duhovne glazbe pod nazivom “Ljubav nek’ pobijedi strah”. Upravo ta naslovna pjesma autora Tonija Eterovića i Božidara Horvata i “Bog je svemoguć”, Rajka Dujmića i Faye, najslušanije su pjesme na vjerskim radiopostajama.

“**J**ako sam sretan čovjek. Kad razmišljam o svojem životu, volim reći da sam konstantan i zadovoljan. Konstante su u mojem životu stomatologija i glazba. Stomatologija kao profesija u kojoj uvijek napredujem (pripremam magisterij na Berlinskom sveučilištu), i glazba s kojom postižem uspjehe veće no prije”, napomenuo je u početku razgovora naš iseljeni Hrvat, Goran Škerlep, koji iznimno aktivno živi i radi u Mannheimu, gdje vodi privatnu

ordinaciju. Budući da glazba oplemenjuje, može se reći da se u njegovu životu medicina dopunjuje glazbom. Pjesma je stalno prisutna kod ovog netipičnog doktora, koji, i dok liječi svoje pacijente, zna pjevušiti. On, zapravo, stalno pjeva, pa je zapjevao “O sole mio” i za vrijeme našeg intervjua.

ODLAZAK U INOZEMSTVO

Po završetku studija na Stomatološkom fakultetu, budući da mladoga stručnjaka nisu htjeli zaposliti u Šibeniku ako se ne učlani u Komunističku partiju (iako je njegovo školovanje bilo stipendirano u

VJERA IZVOR NADAHNUĆA

U duhovne vode uplovio je nakon što je na njega 1994. godine izvršen atentat s nepoznatim motivima i izvršiocima. “Taj događaj posve je promijenio moj duhovni život. Nakon što sam se čudom nakon četiri tjedna kome vratio svijesti, obratio sam se tada vjeri i sve što sam dotad stekao nije mi značilo ništa. Materijalna vrijednost nakon nesreće izgubila je vrijednost. Prva duhovna pjesma koju sam pjevao nakon operacije glave, bila je pjesma *Krist na žalost*, pokojnog pape Ivana Pavla II.”, istaknuo je Goran Škerlep, napominjući kako mu je trebalo tri go-

Napisala: **Željka Lešić**

Snimke: **Žorži Paro** i iz albuma **G. Škerlepa**

Na jednom od nastupa

Dr. Goran Škerlep rođen je u Šibeniku 1945. godine. Oženjen je i ima dva sina: Danijela i Ivana, a obojica su studenti stomatologije. Odmalena je volio glazbu, pa je uz gimnaziju pohađao i srednju muzičku školu, učeći solo pjevanje. S kolegama, šibenskim gimnazijalcima, osnovao je takozvanu Drugu klapu, pjevajući dalmatinske pjesme, dok je Prvu školsku klapu tada vodio poznati Arsen Dedić. Obojica šibenčanina poslije su svoje mjesto našli u monografiji "Raspjevani Šibenik", autora Ive Livakovića. Studij stomatologije završio je u Beogradu, budući da ga nije uspio upisati u Zagrebu. Tijekom studija završio je i dvije godine na Muzičkoj akademiji u klasi poznate sopranistice Anite Medetove. Sada živi i radi u Mannheimu, gdje ima privatnu ordinaciju u središtu grada. Redovno pjeva u Hrvatskom katoličkom zboru u Mannheimu. Član je HDZ-a od 1990. godine, te Hrvatske glazbene unije. Izdao je 4 CD-a i snimio 320 pjesama.

dine da se oporavi i počne raditi. U razgovoru napominje kako svoj život dijeli na onaj prije i poslije nesreće. Još uvijek mu nije jasno zbog čega je bio brutalno napadnut. Mnogi su tada atentat vezali uz činjenicu da se ovaj liječnik početkom agresije na Hrvatsku angažirao u slanju pomoći voljenoj Hrvatskoj. Na pitanje kako je pomagao domovinu, dr. Škerlep je rekao kako je poslao šest kamiona potrepština i osam kirurških ambulanti. Ističe kako ga je posebice obradovala posebna zahvalnica koju mu je osobno uručio predsjednik Tuđman.

"GLAZBA JE ZA MENE POZITIVNA MOĆ"

Redovni je gost mnogih naših festivala od skorašnjeg u Velikoj Gorici, Uskrsesta u Zagrebu, Bonofest u Vukovaru, festivala u Mostaru, Etno-festa u Neumu, Marko Polo festivala u Korčuli, Šanson festu u Šibeniku, Hrvatskoga radijskog festivala, pa sve do zagrebačkog i splitskog festivala, gdje je gotovo uvijek dobivao nagrade. Dosad je izdao četiri CD-a, s dalmatinskim pjesmama, evergrinima, zabavnim i duhovnim pjesmama.

Zanimljivo je napomenuti da su ga zvali u Ameriku na snimanje CD-a evergrina, no nije onamo otišao, iako i ondje ima zelenu kartu i kuću na Floridi. Ipak radije dođe u Hrvatsku, u Zagreb snimiti CD, gdje također ima kuću na Pantovčaku. U Americi je, naime, dr. Škerlep polagao posebni ispit za ugradnju implantata.

U planu su mu turneje po Hrvatskoj, Americi, Australiji i Novom Zelandu. "Glazba je za mene pozitivna moć koja me održala na životu nakon atentata, koji je za mene bio golema prekretnica", iskreno će dr. Škerlep. Također mu je u planu i novi projekt pod nazivom "Zove me Croatia", a s nestrpljenjem očekuje dokončanje dokumentarca o njegovu životu, autora, Tonija Zara, koji će biti prikazan na satelitu Hrvatske televizije, kao zanimljiva životna priča jednog našeg iseljenika koji izvan granica Lijepa naše živi i radi za Hrvatsku. ■

ENG Dr. Goran Škerlep, a dentist and native of Šibenik, began his life as an emigrant during the mid 1970s. He has lived and worked in Mannheim since 1991, where he leads a successful career as a dentist and musician. He finds his inspiration in the faith and sings in the Croatian Catholic Church Chior. A greet patriot and donator, Škerlep delights in his frequent appearances in the Croatian homeland.

Škerlep je česti gost festivala

S osmijehom na licu prebrodio je i četiri operacije glave

Spas od zaborava

Već u četrnaestoj godini Ida počinje pisati stihove, većinom na francuskom jeziku. Prvi interes šire javnosti privukla je zbirkom pjesama *Quelques fleurs poétiques*, a potom svojim glavnim pjesničkim djelom – zbirkom *Mimosas* (1885.)

Ida Verona (lijevo)
s rođakinjama

Bokokotorski zaljev, smješten na samom jugu istočno-jadranske obale, poput zalutalog nordijskog fjorda čudesno je i skladno djelo prirode i čovjeka. Najslikovitiji je zaljev Jadranskog mora, zaljev koji potresa putnike iskonskom ljepotom i snagom prirode. Tamo gdje strme litice veličanstvenih planina nestaju u mirne površine zaljevskog mora nižu se, u pojasu bujne suptropske vegetacije, crkveni zvonici oko kojih su se grupirale kapetanske kuće. U tom nizu ističe se Prčanj – staro pomorsko gnijezdo, mjesto višestoljetnog prebivanja bokeljske obitelji Verona.

Stoljećima opstajući na razmeđu sukobljenih država, suprotstavljenih kultura, bokeljski su Hrvati imali snage izgraditi i uvijek iznova obnavljati znatno kulturno naslijeđe. Poseban je dar Boke na području književnosti koja nam je u prošlom stoljeću darovala nekoliko iz-

vrskih pjesničkih pojava – Viktora Vidu, Jerolima Kornera i Franu Alfirevića.

Da su živjele u Boki, nizu bi bile pridružene, dajući mu kontinuitet, dvije osamljene, ali zanimljive pojave unutar bokeljske književnosti, Ana Marija Marović (Venecija, 1815. - 1887.) i Ida Verona (Braila, 1865. - Prčanj, 1925.). Iako je slučaj htio da žive i djeluju izvan domovine, i na potpuno suprotnim stranama, obje su nosile u sebi one tipične bokeljske vrline koje su, s različitim intenzitetom, baštinile od svojih predaka - plemenitosti i poštenje, pobožnost i altruizam, iskrenost i dobrotu, predanost stvaranju. Nije im bio zajednički samo književni rad nego su se obje bavile i slikarstvom i glazbom, što govori o njihovu svestranom talentu i znatnom kreativnom potencijalu. Dugo su bile nepoznate u domovini pa i danas su zanemarene, zbog gotovo istovjetnih razloga – sva svoja književna djela napisale su na nematerinskom jeziku, Marovička na talijanskom, a

Verona na francuskom. Zato nisu zauzele ona mjesta unutar domaće književnosti koja bi im po kvaliteti izraza pripadala. No Ida Verona imala je bar taj privilegij da se vrati u zavičajni Prčanj i u njemu proživi ostatak života.

FRANCUSKI INTERNAT U RUMUNJSKOJ

Ida Verona rodila se 1865. u Braili kao odvjetak starih i uglednih obitelji bokeljskih Hrvata. Otac, pomorski kapetan Frano Verona, seli se u Rumunjsku, gdje mu je bila povjerena organizacija rumunjske riječne plovidbe. Majka Amalia de Luković potomak je ugledne prčanske plemićke obitelji koja je dala i dva admirala Bokeljske mornarice.

Djetinjstvo i ranu mladost Ida provodi u Rumunjskoj, gdje je odgojena u asketskom duhu u francuskom internatu časnih sestara *Notre Dame de Sion*. Dok je otac zauzet važnim pomorskim poslovima, majka je aktivna u *Komitetu stranih gospođa* koje se angažiraju oko gradnje katoličke crkve u Braili. Idini roditelji, osim toga što su usadili djeci osobine poput poštenja, moralnosti, vjere - koje su tada bile temelj svake bokeljske obitelji, osigurali su djeci i kvalitetno obrazovanje. Ida je u djevojačkoj dobi posjećivala zavičaj svojih roditelja. Možemo čuti u kojoj su mjeri suprotstavljene pitomosti i surovosti zavičajnog pejsaža budile maštu tankočutne djevojčice.

Kuća obitelji
Verona u Prčanju

Napisao: **Željko Brguljan**

Obiteljski grb

Zbirka pjesama Ide Verone

Vjerujemo da su u tom mitskom pejzažu iskonskog zaljeva zaigrale prve stvaralačke iskre buduće dramaturginje.

U vrijeme Idina boravka u Prčnju se, uz talijanski, njegovao i materinski, hrvatski jezik. Uz vrijedne obiteljske biblioteke po prčanjskim kućama, bila je na raspolaganju i stara biblioteka samostana sv. Nikole s mnogim raritetnim izdanjima, a unutar samostana djelovala je i *Slavjanska čitaonica*. U vrijeme poklada u prčanjskim su se domovima održavale pjesničke večeri i igrokazi. Zahvaljujući razvijenim pomorskim vezama u Boku su se slijevale kulturne stečevine europskih i svjetskih središta.

PJESME I DRAME

Već u četrnaestoj godini Ida počinje pisati stihove, većinom na francuskom jeziku. Prvi interes šire javnosti privukla je zbirkom pjesama *Quelques fleurs poétiques*, a potom svojim glavnim

pjesničkim djelom – zbirkom *Mimosas* (1885.). Poslije je pisala prigodne pjesme, posvećene pojedinim osobama ili događajima. U prigodi posvećenja nove župne crkve u Prčnju napisala je pjesmu *8 Septembre 1913*, koja zrači plemenitim mislima. Neke je pjesme namijenila i okrunjenim glavama – rumunjskoj kraljici Elizabeti (poznatoj po književnom pseudonimu Carmen Sylva), te crnogorskom kralju Nikoli I. (u vrijeme Balkanskog rata). Za Prvoga svjetskog rata Ida Verona bila je u Rumunjskoj. Ni u tim burnim vremenima uz svoje kartitativno djelovanje Ida nije prestala raditi na književnom polju. Od tada se pretežno bavila pisanjem drama, koje je nastavila pisati i u Boki. Prva je njezina drama u pet činova *Aecathe*, o životu Katarine Aleksandrijske. Slijedi drama o Djevici Orleanskoj, *Jeanne d'Arc*, koju je napisala u Prčnju nakon rata, dakle oko 1920. To je djelo poslala Emilu Fabreu, upravitelju teatra *Comédie-Française*, koji se o njemu najlaskavije izrazio u pismu upućenu pjesnikinji. U rukopisu je ostavila još dvije drame povijesno-psihološkog karaktera, *Abdul Hamid* i *Creatures d'amour*. Među njezinim se rukopisima nalazi i gotovo dovršena drama o legendarnom junaku stare Dacije kralju Decebalu, koji se hrabro opirao Rimljanima sve do svoje smrti. Po prosudbi kritičara *Mimosas* su najbolje pjesničko djelo Ide Verone. Ta zbirka pjesama može se smatrati, po dr. I. Hergešiću, njezinom autobiografijom, koja odaje neke intimne tragedije i auto-rične teške duševne konflikte.

Ulje na platnu
Ide Verone

Stara razglednica Prčnja

"MOJA JE DUŠA URONILA U VELIKU MISTERIJU"

Ida Verona preminula je u svojoj kući u Prčnju 29. kolovoza 1925. Njezino nezaobilazno pjesničko djelo, njene vrijedne i snažne drame, njena zanimljiva slikarska ostavština, njezin duh (koji upoznasmo posredovanjem onih koji su je poznavali i putem njenih rukopisa) – čini se da sve to nije bilo dovoljno da je spasi od zaborava. Na njezinu skromnom grobu ne nalazimo ni cvijetka, tek uklesan epitaf na mramornoj ploči:

*Mon âme a plongé dans l'immense
mystères,
La terre a dévoré la terre.
Mais dressant vers le Ciel, son visage
si beau,
L'espoir sourit sur mon tombeau.*

(Moja je duša uronila u veliku misteriju, Zemlja je progutala zemlju, Ali dižući k Nebu, svoje tako lijepo lice, Nada se osmjehne na mom grobu.)

Okolo groba tamni čempresi. I tišina. Podignemo li pogled – dramatičnost susreta surovih planina i pitoma bokeljskog mora uvodi nas u neki nepoznati svijet. Idin svijet. ■

ENG Ida Verona is a little known Croatian poet from Boka kotorska (Braila, 1865 - Prčanj, 1925). She spent her childhood and youth in Romania where she was educated at a French boarding school, and has written all of her literary works in French.

GITARIST DOMAGOJ MIŠKOVIĆ NASTUPIO U NJUJORSKOJ ASTORIJI

SAD - Tijekom prošloga tjedna mladi gitarist Domagoj Mišković iz Pule boravio je u New Yorku na audiciji za nastavak studija. Na audiciju se prijavio radi usavršavanja na Manhattan School of Music i Inilliard School of Music u New Yorku. Posredovanjem pulske podružnice Hrvatske matice iseljenika tom je prigodom dogovoren njegov nastup za Hrvate u župi Predragocjene krvi Kristove u Astoriji. Tamošnji voditelj hrvatske misije don Ellis Tommaseo vrlo je srdačno primio mladoga glazbenika. U srijedu 5. ožujka, nakon Križnog puta, održan je njegov gitaristički koncert. U vrlo lijepoj crkvi Domagoj je izveo djela F. Sora, J. S. Bacha i A. Laura.

DOBROTVORNA VEČER UDRUGE IMAS U NEW YORKU

SAD - U organizaciji udruge Island Medical Assistance Society (IMAS) iz New Yorka 29. ožujka održana je svečana večera koja je okupila oko 170 gostiju, članova udruge i uzvanika. Predstavljajući članove odbora, okupljenima se obratila Rose Maračić, predsjednica IMAS-a. U bogatome glazbenom programu, uz glazbenike iz domovine, Maria Balliacu, Karin Kuljanić i Roberta Grubišića, nastupila je pjevačica Gina Picinić. Njihov dolazak u New York sponzorirala je Hrvatska matica iseljenika, a skupu se prigodnim govorom obratila i voditeljica riječke podružnice HMI-a Vanja Pavlovec. Posebno priznanje i plaketa IMAS-a dodijeljena je generalnom konzulu Petru Ljubičiću, i supruzi Neli, za suradnju i potporu u radu udruge. Neprofitna udruga IMAS osnovana je 2002. i otada okuplja hrvatske iseljenike s otoka Cresa, Lošinja, Ilovika, Suska, Unija i Malie i Velike Srakane. Svrha je prikupljanje financijskih sredstava za nabavu medicinskih uređaja za potrebe bolnica na hrvatskim otocima. U dosadašnjim akcijama prikupljeno je, i potrošeno, oko 200 000 USD.

FRA MILANOVIĆ LITRE ODLAZI U ARGENTINU

ARGENTINA - Odsada će u Argentini, uz fra Josipa Peranića i fra Stjepana Gregova, u duhovnoj skrbi za hrvatske vjernike sudjelovati i fra Frano Milanović Litre. On na Universidad Catolica kani završiti poslijediplomski studij, a ujedno će voditi župu u gradu Juan Vucetich, nazvanome po našem znamenitom Hvaraninu. U gradu Juan Vucetich postoje osnovna i srednja škola "Cardenal Stepinac" s kojima je već nakon dolaska uspostavio dobru suradnju. Budući da se grad danas stopio s Buenos Airesom, novopristigli fra Milanović posvetit će se tamošnjoj brojnoj hrvatskoj zajednici.

PREMINUO O. DOMINIK MARIJAN KOVAČ, DUGOGODIŠNJI VODITELJ HKM-a HANAU

ZAGREB - U zagrebačkoj bolnici Sveti Duh 19. ožujka u 65. godini života, 47. redovništva i 40. svećeništva preminuo je o. Dominik Marijan Kovač, član Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevac konventualaca. O. Dominik Kovač rođen je 27. listopada 1943. u mjestu Plešci, općina Čabar. Nakon službovanja u domovini od 1980. do 2006. voditelj je Hrvatske katoličke misije Hanau. Osim

toga što je obavljao svoju svećeničku službu, marljivo se bavio novinarskim i spisateljskim radom. U povodu 30. godišnjice djelovanja Hrvatske katoličke misije Hanau, Fulda, Marburg, 2001. godine priredio je opsežno monografsko izdanje.

PRVA SJEDNICA HRVATSKO-ČILEANSKOG DRUŠTVA DOMOVINA

ČILE - Nove vijesti iz Čilea donosi *Bulletin* 2. Potkraj siječnja održana je redovita skupština "Domovine" koju je vodio Waldo Radolf Krstulović, privremeni predsjednik. Nakon podnesenog izvješća za prethodnu godinu izabrana je nova uprava. Novoizabrani predsjednik je Esteban Marinović Pulido, potpredsjednica je Carola Chavez Baković, drugi potpredsjednik Alberto Texido Zlatar, a tajnica Tania Texido Zlatar. Blagajnica je Tatiana Arzić Letelier. U ovoj se godini očekuje integracija novih članova i unaprjeđenje folklornog tečaja. Nakon posjeta Hrvatskoj 2007. grupa *Naša zemlja* imala je niz zapaženih nastupa, uz onaj u Parque Arauco, koji su izazvali veliki interes hrvatske zajednice.

OPROŠTAJ VLČ. MILJKA S VJERNICIMA U HAMELNU

NJEMAČKA - Na svečanome misnom slavlju vjernici Hrvatske katoličke misije Hameln u punoj su se crkvi sv. Augustina oprostili od vlč. Mile Miljka, dugogodišnjeg voditelja misije koji odlazi u mirovinu. "Danas posebno zahvaljujem svojim župljanima koji su ovaj dan organizirali, pripremili ga ne žaleći truda i vremena, i to najprije u Rintelnu i Stadthagenu, a danas i ovdje u Hamelnu", kazao je vlč. Miljko, koji je svima uputio riječi zahvale. HKM Hameln osnovana je 1984., a njezin voditelj od početka je bio vlč. Mile Miljko, svećenik Mostarske biskupije, koji je 1984. iz Göppingena došao u Hameln. Misija okuplja 1 100 vjernika. Misnim slavljem 30. ožujka u Hamelnu vlč. Miljko se oprostio od zajednice i otišao u mirovinu u domovinu, u Zagreb, nakon 30-godišnjega boravka u inozemnoj pastvi u Njemačkoj. Nakon njegova odlaska skrb za vjernike iz HKM-a Hameln preuzela je HKM Hannover.

NAGRAĐA IVANKI PAUL U PARIZU

FRANCUSKA - Međunarodna Akademija Lutecija dodijelila je 30. ožujka u Porte Dauphine u Parizu nagradu spisateljici Ivanki Paul, svojevrsno priznanje za njezino djelovanje u svijetu kulture u Francuskoj. Dodjeli je nazočio i hrvatski veleposlanik u Francuskoj Mirko Galić. Ivanka Paul autorica je nagrađene zbirke pjesama "Vos Yeux, Madame" (*Vaše oči, gospođo*) na francuskome jeziku, tiskane 2000. godine. Pjesnikinja rođena u selu Kominu diplomirala je na sarajevskom Fakultetu modernog jezika i pravo na Sorbonni, a nakon četrdeset godina provedenih u Francuskoj pokrenula je inicijativu za otvaranje francuskoga kulturnog centra u Hrvatskoj. Ivanka Paul predsjednica je udruge za kulturu i druženje između Francuske i Hrvatske. Autorica je više puta primila međunarodne pjesničke nagrade, među kojima srebrnu medalju HAZU 1998. godine, a dr. Franjo Tuđman joj je dodijelio odličje Red hrvatskog pletara. U Francuskoj je primila diplomu za odanost i zasluge zbog svoje umjetničke djelatnosti.

Amerikance učim hrvatskim pjesmama i plesovima

Lijepo mi je bilo u Crikvenici na "Zimskoj školi folklor", gdje sam uistinu uživao. Kako i ne bih, jer sve je to cijeli moj život i doživotna poveznica s rodnim krajem, istaknuo je 84-godišnji Ivan Filčić

Filčićev nastup na "Zimskoj školi folklor"

Najstariji polaznik ovogodišnje "Zimske škole folklor" zasigurno je bio 84-godišnji Ivan Filčić iz Los Angelesa. Dojmljivo je bilo gledati ovoga vitalnog vremenog čovjeka s kolikim žarom i ljubavlju svladava plesne korake plesova i kola. Nimalo nije zaostajao u brzini izvođenja zahtjevnih koraka od mnogo mlađih polaznika škole. Štoviše! Uvijek je izvodio sve koreografije s istim žarom. "Lijepo mi je bilo u Crikvenici na *Zimskoj školi folklor*, gdje sam uistinu uživao. Kako i ne bih, jer sve je to cijeli moj život i doživotna poveznica s rodnim krajem", istaknuo je Filčić.

Rodnu je grudu Filčić napustio još davne, 1931. godine, te novu domovinu pronašao u SAD-u, gdje i danas živi. Rodom je iz Pehlina (Kastavština) u oklici Rijeke. Kao osmogodišnjak s obitelji najprije se doseljava u Gary nedaleko od Chicaga, gdje živi do 1945. godine, kad se seli u Kaliforniju, gdje otvara prodavaonicu gramofonskih ploča s glazbom iz svih zemalja, posebice iz naših krajeva. "Moj afinitet oduvijek je bilo proučavanje povijesti emigrantske glazbe, odnosno pjesme i plesa. Bila je tada zastupljena tamburaška glazba i harmonika. Prvi

sam doveo gramofonske ploče iz Jugoslavije u Ameriku. Bile su to ploče sa 78 okretaja, na kojima je jedna pjesma bila na jednoj strani, a druga na drugoj strani ploče. Također sam prvi u Ameriku doveo naše nošnje i suvenire. Sjećam se kako su tada moju robu više kupovali Amerikanci negoli naši ljudi", pojašnjava nam naš sugovornik napominjući kako nije bilo kontakata s domovinom sve do 50-ih godina kada je započela komunikacija. Ističe kako su emigranti željno čekali pisma iz svoga kraja, koja su brodom putovala po mjesec dana.

Bio je prvi učitelj folklor u Kaliforniji. Napominje kako je 1948. godine organizirao "Festival nacija" koji je bio međunarodni festival, jer je okupljao više od 20 folklornih grupa iz raznih zemalja, okupljajući iseljenike koji su živjeli u Americi. Prvi je uveo plesove s Balkana na *Stockton Folk Dance Camp*. Otada su oni na *Stockton Camp* i *Kolo Festival* u San Franciscu, koji je organizirao godine 1952., postali tradicionalni za folklorne entuzijaste.

Nakon San Franciscu dolazi u Los Angeles, gdje živi od 1965. godine. Ondje također ima prodavaonicu s gramofonskim pločama, kasetama, CD-ima. Napo-

Zajednički snimak s polaznicima "Zimske škole folklor"

minje kako je danas posao pred propadanjem zbog pirata, odnosno sveprisutnog kopiranja toga glazbenog materijala.

Ovaj neumorni zagovornik folklorne baštine napominje kako radi na povijesti stare emigrantske glazbe, plesa i pjesama, te da ima i građu za taj projekt. Ističe da je dobio mnogo ploča od iseljenika, te će u projektu obuhvatiti građu od 1890. do 1950. godine. Napisao je i knjižicu u kojoj je sažeta povijest tamburaške glazbe, uz koju se nalazi i 49 pjesama snimljenih na DVD-u. Napominje da će svu građu pohraniti u Institut za etnologiju i folkloristiku.

"Cijeli život su mi muzika i ples. Nema mirovanja! Od ljubavi prema folkloru se ne bježi. Žao mi je što prije nisam dolazio na Školu folklor. Pitam se gdje sam bio tolike godine prije? Planiram doći i na sljedeću Školu folklor. Htio sam se upisati za pet godina unaprijed, no školarina se ne naplaćuje unaprijed", iskreno će John Filcich veliki promotor našeg folklor u Americi. ■

ENG The oldest attendee of this year's Winter School of Folklore was 84-year-old Ivan Filčić of Los Angeles. It was impressive watching the passion and love with which this vital elderly man learned the steps of the various dances and the *kolo*.

Naslovnica CD-a

Napisala: **Željka Lešić**

ČAROLIJA VINA U ČAROBNOJ ISTRI

“Želim u ovoj prekrasnoj Istri, zemlji svojih predaka, proizvoditi najbolje moguće vino i tako zahvaliti ljudima koji su mi pomogli kad sam došao iz Francuske”, kaže Brečević

Dimitri Brečević ispred kuće u istarskom zaseoku Deklevi

Tridesetogodišnji Dimitri Brečević, mjestom rođenja i majčinom stranom obitelji je Francuz. No, budući da je od najranijih dana inficiran ljepotom i posebnosti Istre, za koju je zavičajno vezan njegov otac Željko Brečević, Istrijan iz sela Brečevići u okolici Tinjana koji je velik dio života proveo u Francuskoj, Dimitri je odlučio doseliti se u Istru i u toj najperspektivnijoj hrvatskoj regiji baviti se onim što najviše voli i najbolje zna - vinarstvom i vinogradarstvom.

Napisala i snimila: **Ksenija Erceg**

Najprije se 1988. vratio otac koji kaže da se, unatoč dugom životnom stažu u Francuskoj (više od 40 godina), nikad nije osjećao kao iseljenik u uobičajenom smislu jer se Istri kroz cijelo to vrijeme vraćao, toliko često da danas ima osjećaj kako zapravo nikad ozbiljno nije niti otišao. Osim toga, Željko Brečević nije niti otišao ‘trbuhom za kruhom’, nisu ga u inozemstvo nagnali egzistencijalni, nego mladenački (imao je 18 godina), avanturistički razlozi. U Parizu mu je već pet godina živio stariji brat Bogumil i Željko je jednostavno pošao vidjeti kako je tamo, u svijetu... Došao, upoznao balerinu Marie Jose, zaljubio se i – ostao.

Najprije im se rodio sin Jurin, ubrzo nakon njega i Dimitri, a nakon podulje stanke i najmlađa kći Ana, danas 18-godišnjakinja.

U ZAVIČAJU OČEVIH PREDAKA

Dimitrija su prvi put doveli kao šestomesečno dijete, ali taj prvi susret s Istrom nije baš najbolje prošao jer se ozbiljno razbolio i dulje vrijeme bio hospitaliziran u pulskoj bolnici. Srećom, sve je prošlo bez posljedica, a kasniji česti dolasci, posjeti noničima i gotovo idilične slike iz pitomoga istarskoga krajolika očito su ga se duboko dojmili. Ti su doživljaji ostali lijepa spona s Istrom tijekom svih ovih godina koja ga je, evo, vratila zavičaju očevih predaka.

- Najviše smo dolazili u vrijeme praznika pa su mi sjećanja na Istru uvijek vezana uz osjećaj potpune bezbrižnosti i velike slobode, uz igru i zabavu. I danas pamtim gotovo pastoralne prizore ispaše krava, livade po kojima smo trčali, visoko drveće u obližnjim šumama, moje rođake po očevoj strani i djecu iz susjedstva s kojom smo se igrali i izvrsno se sporazumijevali bez obzira na jezične različitosti. Otac doma nije govorio hrvatski smatrajući da je bolje za nas, kad smo već rođeni u Francuskoj, da otpočetka govorimo francuski kao svoj prvi jezik, a hrvatski ćemo već nekako stići naučiti. Znao sam mu kadšto i prigovoriti zbog toga, sigurno bi mi sad bilo mnogo lakše, jer se jezik najbrže uči u ranoj dobi. Ali, ide pomalo, jako sam motiviran da hrvatski govorim najbolje što mogu, odlučio sam živjeti ovdje i to će ubuduće biti moj prvi jezik – kaže Dimitri.

Iskreno rečeno, njegov je izgovor već sada toliko dobar da se usudim konstatirati kako dosad nisam susrela nikoga tko tako odlično govori hrvatski jezik, a nije mu materinski, nije ga učio odmalena. Sve mu je usklađeno: broj, rod, padež, odlični naglasci, impresivan rječnik.

Bude li mu i s vinom išlo kao s jezikom, bit će to ime koje ćemo u Hrvatskoj pamtit! A ime vina je *Piquentum*, staro latinsko ime Buzeta jer je upravo u podnožju Buzeta vinski podrum u kojem je ovaj enolog počeo proizvoditi vino. Tako je Dimitri Brečević 'imenovao' svoje prve butelje koje su iz buzetskoga podruma krenule osvajati hrvatsko vinarsko tržište u svibnju 2007. godine. Početni su pokazatelji ohrabrujući: ne samo da se *Piquentum* dobro plasirao na tržištu i da podaci o broju prodanih butelja raduju Brečevića nego je već zadobio i respektabilnu medijsku pažnju, a uvrstili su ga i u zagrebačku vinoteku *Bornštajn*, mjesto znano i vinoljupcima i vinoznancima i kupcima dubljega džepa. Veliki su to koraci u nepunu godinu dana otkako je zakoračio na domaću vin(ar)sku scenu.

Otac Željko i sin Dimitri u vinskom podrumu u Buzetu

VINO, HRANA, HARMONIKA

Svoja prva enološka znanja Dimitri je počeo stjecati još u srednjoj školi, gdje se druge dvije godine opredijelio za agrokulturu, a nakon toga daljnjim školovanjem specijalizirao je enologiju i vinarstvo. S 22 godine odlučio se za praktičnu izobrazbu: u regiji Bordeaux dvije je godine kao enolog radio u podrumu *Domaine de Chevalier*, a onda je otputovao na Novi Zeland i ostao ukupno 6 mjeseci: četiri mjeseca bavio se vinarskom strukom, a preostala dva s bratom Jurinom putovao i upoznao novozelandsku egzotičnu ljepotu. Sljedeće pola godine vratio se u Bordeaux i bavio se vinifikacijom, a onda ga je tadašnji šef uputio u Australiju, u područje *Coonawarra*, gdje se opet jedno vrijeme bavio crnim vinom, a potom obilazio australska prostranstva. Nakon povratka u Francusku izabrao je *Bourgognu* – novo područje, nove sorte, nove tehnike, novu 'filozofiju vina'...

- I s očeve i s majčine strane nosim ljubav za prirodu, vezanost za zemlju, mamini su također imali vinograd, i u Francuskoj smo još kao djeca odlazili u berbu. Čini mi se kako sam oduvijek želio raditi baš ovo što radim: pratiti cijeli proces od sazrijevanja grožđa do 'sazrijevanja' vina, nikad me nije prestala fascinirati ta

čarolija kojom se od zemlje preko trsa, grožđa, bačve, stiže do vina i njegova vrhunskoga okusa. Jednostavno, meni je to bilo i ostalo – čarobno, objašnjava Dimitri svoju zaljubljeničku uronjenost u vinsku tematiku. I dodaje kako jednako voli i ukusnu, prirodnu, po domaću pripremljenu hranu koja sljubljena s dobrim vinom u društvu dragih ljudi oplemenjuje svakodnevni život i daje mu novu kvalitetu. Kad se tomu doda da je nekad svirao harmoniku (ima i službeno glazbeno obrazovanje) i da se tim omiljenim istarskim instrumentom kani opet pozabaviti, ispada da mu je upravo takva Istra, *terra magica*, bila nekako predodređena i da je odluka o dolasku (ili povratku?!) najbolje što je mogao učiniti.

U MAGIČNOJ ZEMLJI MAGIČNO VINO

A ona se nije dogodila odjednom, polako je sazrijevala, jer i dok je živio u Francuskoj Istra je, kako kaže, "stalno bila tu negdje". U veljači 2006. pridružio se ocu u Višnjanu, počeo putovati Istrom, obilaziti vinograde, upoznavati se s vinogradarima i vinarima, učiti jezik. Najveći je dio svladao samostalno, preslušavajući nekoliko mjeseci kasete, a onda mu je instrukcijama pomogla i profesoric Marija Nedvež iz Pule. Iz dana

u dan sve mu je jasnije bilo da to jest ono što uistinu želi, i da ima dovoljno hrabrosti i odlučnosti prihvatiti taj izazov. U lipnju je već zgotovljena 'papirologija' za registraciju tvrtke, a za prvi put grožđe je kupljeno od vinogradara s područja Vižinade i Motovuna. U međuvremenu je počeo sam raditi u jednom vinogradu na Višnjanštini, zasad je u 'obrađi' samo malvazija, a u planu je i vlastiti vinograd s crnim i bijelim grožđem koje će jednoga dana 'brendirati', zvat će se *Piquentum malvazija*, *Piquentum teran* i *Piquentum chardonay*. Planovi su ambiciozni, ali veliki su i njegov trud i želja da u toj magičnoj Istri koju je izabrao za životno odredište stvori i takvo vino.

- Najveća mi je životna želja da proizvedem vino koje će zaista biti nešto posebno, vrhunsko, za koje će se čuti u cijeloj Hrvatskoj, a i izvan nje. Potpuno sam se tomu posvetio, našao sam se u Istri i u tom poslu sto posto. Zahvalan sam ljudima koji su mi pomogli u startu, svome ocu i nekim prijateljima, nadam se da će jednoga dana biti ponosni na mene i da ću opravdati povjerenje koje su mi iskazali – zaključuje Dimitri Brečević. ■

ENG Thirty-year-old Dimitri Brečević, by his place of birth and mother is a Frenchman. But having been infected from his earliest childhood by the beauty and special nature of Istria, from whence his father hails, Dimitri has decided to move to Istria and to work in a field he love most and knows best – viticulture and wine production.

Mišo Jelić - promicatelj hrvatstva u Bačkoj

Mišo Jelić je Hrvat Šokac rodom iz Santova u mađarskom dijelu Bačke. Rođen je potkraj g. 1881. Svojom je profesionalnom i kulturnom djelatnošću, od samoga početka 20-ih godina 20. stoljeća pa sve do kraja II. svjetskoga rata, vezan uz grad Baju, središte mađarskoga dijela Bačke. U tom je gradu, a također i u obližnjim bunjevačkim selima, osnovao amaterske kazališne družine koje su odigrale značajnu ulogu u očuvanju materinskoga jezika i narodne svijesti među bunjevačkim Hrvatima u tom dijelu Bačke. Redatelj pučkih kazališnih predstava bio je sâm Mišo Jelić. Premda su g. 1921. bački Hrvati znatno oslabljeni jer su se našli razdvojeni s različitih strana državnih granica Mađarske i Jugoslavije, snažna angažiranost Miše Jelića znatno je pridonosila očuvanju njihove posebnosti. Međutim, g. 1948., u novonastalim političkim prilikama, Jelića je tadašnji komunistički režim u Mađarskoj proglasio "nepoćudnom osobom" i nemilice kaznio. Opušten je iz službe i osuđen na doživotnu robiju. Nakon što mu je kao posljedica zatvorskoga zlostavljanja ozbiljno narušeno zdravlje, pušten je na slobodu g. 1954. Umro je u Baji početkom g. 1961.

Mišo Jelić bio je snažno emocionalno povezan sa svojom matičnom domovinom i narodom. Redovito je isticao da njegov

Piše: **Sanja Vulić**

rodni šokački, kao i bunjevački govori u Mađarskoj, pripadaju hrvatskomu jeziku. Nastojao je pisati hrvatskim standardnim jezikom, ali ikavski. Želeći sačuvati materinski jezik, u prozi *Kita lipote* obraća se svojim sunarodnjacima: "Mi Bačvani: Šokci, Bunjevci i Raci, a jednom ričom Hrvati, imamo lip, prilip i vrlo-vrlo bogat jezik, na kojem možeš izkazati sve svoje osjećaje, opisat sve šta vidješ okolo sebe. Imamo neizrecivo blago – a ne čuvamo ga!". Uporabu hrvatskih riječi umjesto tuđica preporučuje i na konkretnim primjerima, pa npr. na početku proze *Aljmašu, da si zdravo*, piše: "Ajziban razvio punu brzinu. (Sad bi moj prijatelj Marko sa Fancage

rekao: Nemoj reć ajziban, kad imamo svoju lipu rič vlak. Ima pravo. Mi Šokci i Bunjevci, koji smo velika grana hrvatskoga naroda, moramo pazit na čistoću našeg jezika!) Daklem, vlak juri...". U prozi *Sve što biše*, Jelić zaključuje: "Santovo je naše, hrvatsko, i daj Bože, da tako ostane uvijek".

Navedeni primjeri pokazuju da se, osim za ikavicu, Jelić opredijelio i za morfonološka i korijenska pravopisna rješenja koja je nastojao primjenjivati, npr. *izkazati*. Takva je pravopisna rješenja smatrao hrvatskima. Ukratko, sadržajem svojih tekstova, Jelić je bio čvrsto povezan sa svojim užim zavičajem, ali je istodobno težio približavanju hrvatskomu standardnomu jeziku i matičnoj domovini. ■

ISELJENIČKE VIJESTI

HRVATSKA HUMANITARKA NA PRIJEMU KOD KANADSKJE GUVERNERKE

Biserka Butković
i Michelle Jean

KANADA - Nedavni prijam za predsjednicu Hrvatsko-kanadskoga ženskoga društva "Katarina Zrinski" Biserku Butković u rezidenciji kanadske guvernerke na Rideau Hall u Ottawi Michelle Jean bio je povod za susret i razgovor o postignućima društva koje obilježava 52.

godišnjicu postojanja u južnom Ontariju. Prijam na tako visokoj državničkoj razini, te susret koji je slijedio sa suprugom kanadskoga premijera i poziv da prisustvuje sjednici kanadskog parlamenta, kruna je uspjeha za Biserku Butković, neumornu humanitarku koja je, zajedno sa svojim suprugom Slavkom Butkovićem mnogo truda posvetila širenju drukčije slike Hrvatske u svijetu. Također, prijam svjedoči i o novim vjetrovima što pušu u kanadskoj vanjskoj politici i o trenutačnom položaju Hrvatske u kanadskim političkim krugovima. Do takvog, novog stava nije se došlo preko noći, nego je to zasluga mnogih

aktivnosti uglednih Hrvata, hrvatskih poslovnih ljudi i političkog zalaganja hrvatskoga državnog vodstva, napose u krugovima oko Ambasade u Ottawi da se Hrvatska prizna kao ravnopravni partner u bilateralnim odnosima s Kanadom. Ugledna Michelle Jean, generalna guvernerka, ima poziciju vrhovnog poglavara kanadske države i namjesnica je kraljice Elizabete reprezentirajući britansku krunu. Nakon što je ugledna guvernerka bila upoznata s djelatnosti članica *Katarine Zrinske*, zanimalo ju je koje su potrebe hrvatske zajednice u Kanadi. Gospođa Butković naglasila je da se društvo zalaže za osnivanje staračkog doma, te je predložila gospođi guvernerki da bude pokroviteljica toga poduhvata. Društvo mnogim humanitarnim akcijama i novčanim priložima pomaže potrebitima u Hrvatskoj i svijetu. Djelatnice *Katarine Zrinski*, osim toga, svojim radom potvrđuju neraskidivu društvenu i kulturnu povezanost Hrvatske s dijasporom. (Ana Bačić)

Siluate misli i osjećaja

U tematskim i motivacijskim okvirima *Svilenih silueta* Sanja Vulić u svojem pogovoru nalazi pjesnika istinski odana Bogu, Hrvatskoj i svojoj obitelji

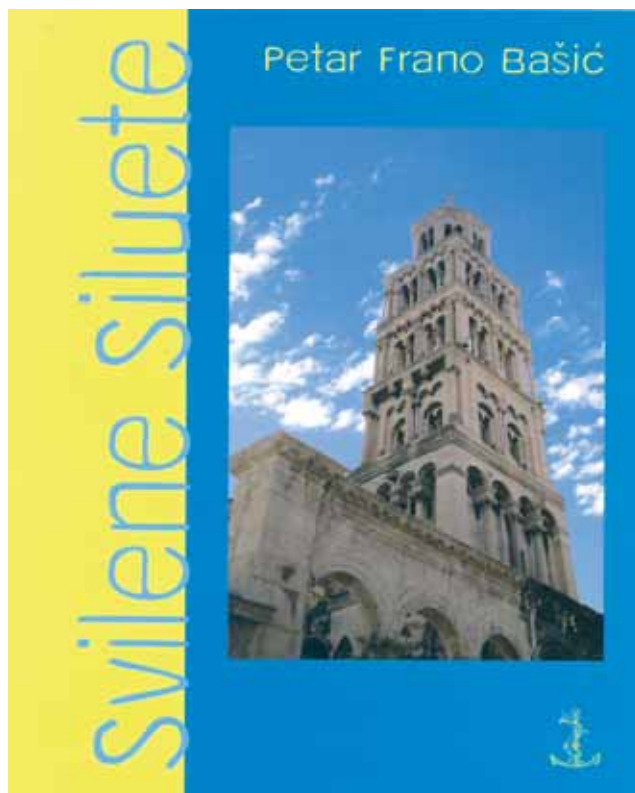
U okviru zagrebačke Naklade Tusculum pokrenuta je nova biblioteka *Hrvatski pisci u inozemstvu* koju uređuje Sanja Vulić. Prva knjiga koja je objavljena u toj Biblioteci jest zbirka pjesama *Svilene siluete*. Autor je te pjesničke zbirke Petar Frano Bašić, hrvatski iseljenik koji već gotovo pola stoljeća živi u Južnoafričkoj Republici. Ujedno je to i prva knjiga jednoga našega pisca s afričkoga kontinenta. Petar Frano Bašić rođen je godine 1945. u Splitu.

Svilene siluete zbirka je lirskih pjesama raspoređenih u tematskim cjelinama: *U rodnom Splitu*, *U tajanstvenoj i crnoj Africi*, *Kao rodoljub*, *Akvareli I.*, *Kao diplomirani inženjer*, *U Cape Townu*, *Kao otac*, *Akvareli II.*, *Tri srca mala*, *Stop the war in Croatia*, *Povratak u domovinu*, *Oproštaj s roditeljima*, *Slavonske slike*, *Zagorske slike*, *S hrvatskim sportašima*, *Dalmatinske sjene*, *Svomu rođaku*, *Jadranski Lahori*, *Tri sličice*, *U rodnom gradu*, *I na kraju*. Pjesme se nižu kronološki, kako su nastale, od godine 1955. do 2005. Kronologija je to pjesnikovih iskustava, osjećaja i razmišljanja prožetih trajnim, čvrstim vrijednostima obitelji, vjere, domovine, pravde i čovjekoljublja uopće.

Petar Frano Bašić u svoje pjesme prenio je odraze nekih trenutaka ili događaja iz svoga života i života svoje obitelji (npr. pjesme *Kad misli o tebi bukne*, *Tri slatka smiješka mala*, *Oproštajni krik majci* i dr.), iz svojega duhovnoga, kršćanskoga svijeta (*Molitva ocu nebeskomu*, *Poljubac sunca*, i dr.). Također, potaknut je socijalnim pojavama u afričkoj zemlji u kojoj živi od 1959. (*Sljepi prosjak*, *Bezbojna nebesa*, i dr.), a posebice je obuzet prilikama i životom svoje domovine (*Omrknuti strah*, *Žrtve crvene kuge*, *Braniteljima domovine*, *Zaustavite neopravdani rat*, i dr.), te susretima s hrvatskim ljudima i hrvatskom zemljom (*Duh hrvatski*, *Povratak sina Domovini*, *Jadranska idila* i dr.).

Poput silueta mekanih i lepršavih, svilenih, a kadšto i sjena, otužnih i turobnih, kreću se i susreću pjesnikovi doživljaji, zabilježeni u sjećanju i osjećajima, uvijek prožeti razmišljanjem o dubljemu smislu i istinskim vrijednostima ljudskoga bića. Kronološki niz tematskih cjelina i pjesama čini i svojevrsnu gradaciju: od odlaska iz zavičaja i života na drugoj strani svijeta do prvih dolazaka u domovinu, nakon više desetljeća, i konačno u rodni grad. Završnom temom ove zbirke, *I na kraju*, oblikovao je pjesnik svoj životni put, smisao i ispunjenja, te zaokružio jedno svoje životno razdoblje.

Petar Bašić svoje pjesničke slike često izražava metaforama ili ih ističe bojama, zvukovima i biranim epitetima. Pjesme su nejednake duljine, nejednakih brojeva strofa i stihova. Uglavnom su vezanoga stiha i ujednačena ritma. Pjesnik poseže i za grafičkim rješenjima nekih svojih pjesama (*Mojim sinovima*, *Ja-*

dranska idila, *Ča san zaboravija*, *Gutljaj maglovite sreće*), gdje se grafička forma povezuje sa smislom i dopunjuje pjesnički izričaj. Takva vizualna ili konkretna poezija, u kojoj je stih oblikovan i riječju i crtežom, osnažuje pjesnički doživljaj. Primjerice, obrisi čine izražajnijom uvodnu pjesmu *Mojim sinovima*, koja u obliku križa stoji kao posveta i putokaz.

Sadržajne okosnice, tematske i idejne značajke, biografske podatke koji su bili Bašićevi stvaralački poticaji, te jezična obilježja njegovih pjesama, raščlanila je i opisala Sanja Vulić u opširnom pogovoru ovoj knjizi. U tematskim i motivacijskim okvirima *Svilenih silueta* nalazi pjesnika istinski odana Bogu, Hrvatskoj i svojoj obitelji. U takve se okvire uklapa i nekoliko Bašićevih prigodničkih pjesama (npr. *Neprocjenjivo Slovo*, *Baklja bistrička*) koje također potvrđuju trajnu i neprekinutu pjesnikovu povezanost i bliskost s Domovinom. ■

ENG A new series of books entitled *Hrvatski pisci u inozemstvu* (*Croatian Writers Abroad*), edited by Sanja Vulić, has been launched by Zagreb publisher Tusculum. The first book to be published in the series is a collection of poems entitled *Svilene siluete* (*Silken Silhouettes*) by Petar Frano Bašić, a Croatian emigrant who has lived the better part of a half century in the South African Republic.

Napisała: **Gordana Laco**

“Nemamo mi tu kulturu, razumiješ ti mene”

“Sine, bit će sve u redu! Ovaj rat, s ovakvim ljudima (*mislio je na dr. Ivicu Prodana i dr. Ivicu Kostovića iz Stožera saniteta*) morate dobiti. Kad bi mi u Afganistanu imali takve ljude”, rekao mi je na aerodromu dr. Vally Navas

Hodnik policijske uprave u Slavonskom Brodu. Nas desetak čeka pred vratima na kojima piše ‘Osobne iskaznice’. Na tim vratima piše i što je sve potrebno priložiti uz zahtjev. To sam popisao dan prije, a sada, bar ja tako mislim, imam sve što je potrebno. Prvi na redu je gospodin u trenirci s hrpom papira u ruci. On nešto nije zadovoljan – *Nema toga u Njemačkoj! Evo već treći puta dolazim i uvijek nešto fali. Gdje smo mi za Europu! Ma ajde! Ja kad u Njemačkoj dođem na šalter, nema veze gdje, odma dobijem što trebam. Nema to...* Gospodin je na redu, ulazi i nakon kraćeg vremena izlazi; *Evo sad opet..., uplati na pošti! K'o da ne morem njima platiti. E jest i država, svaka čast. Nije čudo što nam je sve tako.*

Gospodin je izustio još nekoliko izraza, koje mi moj odgoj zabranjuje ponavljati i udaljio se žurno. Mi se pogledavamo; ja gledam još jednom imam li ja tu uplatnicu. Imam, ali svejedno neki neugodan osjećaj. Ljudi ulaze, izlaze, i nitko ništa ne komentira. Ulazim s nekim strahopoštovanjem, moje samouvjerenje dobiva prve pukotine. Nije dobro!

VEĆ SAM DOSTA POSLA OBAVIO

Izvolite sjesti – kaže službenica. Da vidimo što imate od papira! Ja joj pružam fascikl, a ona pita – Imate staru osobnu? E tu smo, ja je nemam i već mislim na gospodina u trenirci. – Ne nemam, živio sam godinama vani i nije mi trebala. – Dooobro, kaže gospođa i lista moje dokumente. – Dooobro, kaže poslije svakoga. Sada još otisak prsta i potpišite ovdje u uokvireni prostor. Osobnu iskaznicu dobit ćete... – i napiše mi datum na komadiću papira. – Ovdje je i broj telefona koji možete na-

Napisao: **Emil Cipar**

Vally - medijska zvijezda.
U razgovoru s Ivom Gačić za HRT

Vally - prijatelj. Na aerodromu u Zagrebu

zvati taj dan, ako slučajno nije gotova da ne dolazite badava. Ovo je potvrda koja će vam do tada služiti kao osobna. Recite, naši se polako vraćaju? Imamo sve više zahtjeva.

*- Da vraćaju se..., vraćamo se, a i vrijeme je već...
- Da svugdje je lijepo, ali kod kuće je najljepše.
- Upravo tako! Dobro onda, doviđenja.*

- I nazovite taj broj, ali sigurno će biti gotovo do tada. Doviđenja!

U prizemlju zgrade je kafić. Cigareta i espresso dobro bi mi došli. U kafiću je i gospodin u trenirci. On sugovorniku objašnjava zašto mi nikada nećemo u Europu. – *Nemamo mi tu kulturu, razumiješ ti mene!* Predomislio sam se i sada smatram da bi mi espresso krivo sjeo, a i pušenje ionako škodi zdravlju.

Ma ide to super u novom domicilu. Ubrzo sam sredio i novu zdravstvenu iskaznicu. Već sam dosta posla obavio i nekako kao da dobivam krila.

Trebam sada naći liječnika i zubara. To mi je jako važno jer sa liječnicima imam dosta iskustava. Svakakvih. Niti tražim niti slušam savjete drugih. Izbor liječnika je osobna stvar. Želio bih da bude što mlađi, sa što manje iskustva, ni u kojem slučaju sveznalica. Mlađi se rado savjetuju s drugima, a to je, u svakom slučaju, dobro.

S hrvatskim zdravstvom nemam nikakva iskustva. Zapravo, imam – u ratu sam upoznao dr. Ivicu Prodana, dr. Ivicu Kostovića i još neke. Divni ljudi, ali to je druga stvar. Rat je, hvala Bogu, daleko iza nas, a ovo je sadašnjost. U Njemačkoj sam čuo od naših ljudi – *Tamo ako nećeš gurnuti u džep, neće te ni pogledati. Nije to kao ovdje.* No meni to ‘ovdje’ nije više ulijevalo sigurnost. Standard zdravstvene skrbi u Njemačkoj srozao se do neprepoznatljivosti. Nisam se više dobro osjećao u njemu. Dobar dio usluga više nije pokriven od bolesničke blagajne i morao sam ih plaćati sam. Godine 2006. stajalo me je to više od 1 500 eura.

Sada je došao trenutak istine. Moram vidjeti kako je 'to tamo'. Moram se uvjeriti na svojoj koži. Ja sada možebitno 'guranje u džep' moram živjeti.

KAD SJEĆANJA NAVRU

Pada mi na pamet pokojni dr. Vally Navas, kirurg koji me je 1984. operirao. Tom prigodom izgubio sam cijeli želudac, ali sam dobio divnog prijatelja. Zbližile su nas naše biografije. On je rođen

stović. Nakon kurtoaznih pozdrava, oni već pravi znanci. Razgovaraju kao da su odrasli zajedno. Franciss pravi svoj prvi veliki prilog: šest minuta u udarnoj emisiji "Heute-Journal".

Podcijenio sam Vallyja. Što on doživi za tri dana, to ja ne doživim za godinu. Posjet bolnici u Sisku, razgovor u Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu unutarnjih poslova, s ministrima osobno, razumije se, posjet skladištu lijekova

do službenice, dajem papir, ona utipkava na tipkovnici, gleda u ekran i pita: - *Zar nećete kod doktora kod kojeg ste do sada bili?*

Gospođo, nisam do sada bio ni kod kojeg doktora u Hrvatskoj. Nema ni zdravstvenu iskaznicu od 1996.

A to ste vi! Dobro, dobro, evo sad je u redu.

Moj novi liječnik pun je pogodak. Redovne injekcije uredno primam. Bio

Vally - stručnjak.
U skladištu lijekova u Heinzelojoj

Prijem kod Stjepana Mesića

u Afganistanu i domovina mu je bila smisao života. Svaki godišnji odmor bio je tamo, pomagao, operirao... Umro je 2000. godine, iznenada, prerano...

Kada je u Hrvatskoj izbio rat i kada sam mu se obratio za pomoć, misleći pritom na nešto kirurških potreština (konac, nešto opijata...) ozbiljno me pogledao. - *Sine, nije to ništa, to ti je kap vode na vrućem kamenu. Daj mi dan-dva, pa ćemo vidjeti. Što da pričam, povukao je svoje veze... da ne duljim, prikupljena pomoć jedva je stala u prtljažni prostor zrakoplova "Croatia Aerlinesa". Rekao sam mu - prava je šteta što ti nemaš vremena! - Tko ti kaže da nemam vremena? Mogu li povesti urednika "Die Welta", takvi ljudi trebaju sad Hrvatskoj?! - Možeš, Vally!*

Stigavši u Zagreb odmah se upućujemo u Stožer saniteta, gdje nas očekuju. Prije toga Vally naziva Franciss Best, novinarku ZDF-a, isto tako svoju prijateljicu - sada i moju. U stožeru nas dočekuju dr. Ivica Prodan i dr. Ivica Ko-

u Heinzelojoj, intervju vamo, intervju tamo... Prigoda za mlade novinare. Iva Gačić pravi za dnevnik HRT-a prvi svoj veći prilog.

Na aerodromu ispraćaj. Imamo još vremena za jednu kavu. - *Sine, bit će sve u redu! Ovaj rat, s ovakvim ljudima (mislio je na Ivicu iz Stožera saniteta) morate dobiti. Kad bi mi u Afganistanu imali takve ljude.*

"Sine, bit će sve u redu!" To mi je rekao i kada sam se nakon operacije probudio u bolnici iz narkoze. Vally je valjda uvijek u pravu.

MOJ NOVI LIJEČNIK JE PUN POGODAK

Tako je to kad sjećanja navru. Od svih preporučenih liječnika biram najmlađega. Njegova pomoćnica me prima riječima: - *Mi bismo Vas primili, ali ne znam hoće li to Socijalno odobriti. Znae, već smo popunjeni!* - Ona potvrđuje papir, ja ponovno u Socijalno, ponovno u red, koji više nije toliko dug, ponovno

sam već i na specijalističkom pregledu, a kada imam problema, nešto iz povijesti svoje bolesti reći na hrvatskom, mogu to učiniti na njemačkom. Doktor govori njemački. Doista mi je pao kamen sa srca. I ništa nisam gurnuo u džep. Redovni mjesečni posjet liječniku ugodno je provedeno vrijeme, a i njegova pomoćnica ima laganu ruku pri davanju injekcije i smisao za humor. Ovako se da živjeti.

Dok ovo pišem, mislim na poslovicu *Staro drvo ne može presađivati*. Ne znam tko je to izmislio, ali to nije točno. Ja sam se potpuno ukorijenio. Imam osobnu, imam zdravstvenu, čak dvije, automobil ima hrvatske pločice, vozačka je dozvola prevedena, godine provedene u Njemačkoj su uspomena. Ove godine supruga navršava 35 godina rada u Njemačkoj pa se i ona vraća. Zahvaljujući jeftinim letovima sinovi me posjećuju. Nakratko. Ali nismo se više viđali ni u Njemačkoj. Oni sada pokazuju veće zanimanje za Hrvatsku nego prije. Čujemo se svakodnevno. ■

30. SVIBNJA DO 13. TRAVNJA 2008. U DOMU HRVATSKIH BRANITELJA

PONEDJELJAK, 5. SVIBNJA

TISKOVNA KONFERENCIJA HMI-ove
PODRUŽNICE U PULI –SVIBANJSKI
PROJEKTI: II. SUSRETI HRVATA U PA-
DOVI I IZLOŽBA “VUČETIĆ” U PULI

ČETVRTAK, 29. SVIBNJA

SVEČANO PREDSTAVLJANJE PRI-
GODNE RAZGLEDNICE, MARKE I ŽIGA S LIKOM I POT-
PISOM IVANA VUČETIĆA - FILATELISTIČKO DRUŠTVO
“ARENA” U PULI
- NAJAVA IZLOŽBE -

PETAK, 30. SVIBNJA

SVEČANO OTVARANJE IZLOŽBE O IVANU VUČETIĆU
U 12 sati svečano otkrivanje spomen-obilježja Ivanu Vučetiću
ispred današnje zgrade MUP-a u Puli.
U 19.30 sati svečano otvaranje izložbe u Domu hrvatskih brani-
telja - Crvena dvorana - Pula

SUDJELUJU: Istarsko narodno ka-
zalište - Gradsko kazalište i Komorni
orkestar glazbene škole “Ivan Matetić
Ronjgov”, MUP i Filatelističko društvo
“Arena” iz Pule.

Dramska grupa mladih izvest će krat-
ku predstavu u kojoj će prikazati Ivana
Vučetića kao mladoga pulskog mornara i
kapelnika tijekom 1880-ih godina. U tije-
ku predstave Komorni orkestar Glazbene
škole “Ivana Matetić Ronjgov” odsvirat će glazbu koju je skla-
dao sam Ivan Vučetić. U svečano otvaranje izložbe uključit će se
i MUP - policijska postaja Pula s odjeljkom za uzimanje otisaka
na posebnoj prigodnoj kartici. Filatelističko društvo “Arena” iz
Pule izložit će i svoju prigodnu razglednicu s odobrenim žigom
za taj dan.

Uvodni prikaz navedenoga austrougarskog razdoblja u Puli
dat će mr. sc. Bruno Dobrić iz Pule.

O važnosti Vučetićeve otkrića – daktiloskopiji - govorit će
predstavnik Ministarstva unutarnjih poslova. Organizatorica
izložbe u Puli je Ana Bedrina, voditeljica HMI-ove Podružnice
za Pulu i Istarsku županiju.

Supokrovitelji su izložbe Grad Pula i Istarska županija. ■

Istaknuti američki Hrvat pokopan na zagrebačkom Mirogoju

Dr. Božidar Theodore Ivanuš, doktor prava i političkih znanosti, D.J., M.A., M.L.S., umirovljeni profesor sa Sveučilišta Notre Dame (1963.-1990.), South Bend, Indijana, SAD, rođen 15. ožujka 1916. u Velikoj Gorici u Hrvatskoj, preminuo je u South Bendu, Indijana. Spomen-misa održana je u bazilici Sveučilišta 21. prosinca 2007. Američki profesor završio je *summa cum laude* klasičnu gimnaziju u Zagrebu 1934. godine. Pohađao je Pravni fakultet i postigao je 1941. doktorat prava i političkih nauka. Glazbu je studirao na Akademiji u Zagrebu postigavši stupanj magistra 1937. godine. Svoju glazbenu karijeru u prijeratnim godinama ostvario je kao profesionalni pijanist, kao i solist, posebno u poznatome predratnom jazz sastavu u Zagrebu. Kao student prava 1938./1940. bio je predsjednik Kluba slušatelja prava i političkih nauka. U toj je ulozi zbog hrvatske orijentacije u prosincu 1940. zatvoren i izdržavao je kaznu zatvora u Lepoglavi do travnja 1941. godine. Za vrijeme rata boravi u Austriji, a do 1952. u Njemačkoj, odakle dolazi u SAD. Živeći i radeći u Clevelandu kao manualni radnik, dr. Ivanuš nastavlja sa studijem te postiže dva stupnja magistra, 1956. iz političkih znanosti te 1963. iz knjižničarstva. U Clevelandu je vrlo aktivan u hrvatskoj zajednici. Tu je, od 1959. do 1963., vodio hrvatski radioprogram. Jedan je od osnivača Američko-hrvatskog akademskog kluba. Za vrijeme Hrvatskoga proljeća taj je klub sponzorirao predavanja intelektualaca iz domovine (dr. Dalibora Brozovića, prof. Ivana Čizmića, dr. Franje Tuđmana).

Napisao: **Melkior Mašina**

Dr. Božidar Theodore Ivanuš (1916.-2007.)

Godine 1966. dr. Ivanuš postaje profesorom političkih znanosti na katoličkom Sveučilištu Notre Dame, South Bend, Indijana. Osim profesorske službe, godina na je ondje bio knjižničarski ravnatelj u Odjelu za državne i međunarodne studije, u Institutu za međunarodne studije i u Memorijalnoj biblioteci. U svojstvu profesora odgojio je nekoliko naraštaja američke intelektualne elite, a kao ravnatelj je spomenute knjižnice podigao na visoku razinu. Godine 1970. sklopio je brak s Amerikankom hrvatskoga podrijetla Anom rođenom Kliceck, čiji su roditelji došli iz Moslavine. Ana je umrla 1998. godine. U Garyju, gdje je živjelo veliko mnoštvo Hrvata, profesor Ivanuš nekoliko je godina vodio Hrvatsko-američko pjevačko društvo "Preradović". Dr. Ivanuš je bio član udruge American Association for the Advancement of Slavic Studies – Croatian Section (AAASS), Hrvatske akademije Amerike, lobističke udruge

Croatian American Association, te brojnih američkih znanstvenih i kulturnih ustanova. U zadnjim je godinama dr. Ivanuš veliki dio svoje knjižnice i pismohrane darovao Sveučilištu Notre Dame, Hrvatskom etničkom institutu u Chicagu i Institutu za suvremenu povijest u Zagrebu.

Život dr. Ivanuša u mnogočemu sliči promjenjivoj sudbini hrvatskog naroda u zadnjih osam desetljeća. Međutim, on nije bio pasivni promatrač događaja, nego je svojim radom i utjecajem pridonio stvaranju hrvatske države. Kao mladi studentski vođa borio se za pravedno rješenje krize tridesetih godina. Četrdesetih je godina u diplomatskoj službi kao mladi pripravnik i doktor političkih znanosti, te u Austriji svjedok najveće tragedije hrvatskog naroda na poljima Bleiburga. Pedesetih godina, u Americi, nastavlja studij i postaje

profesor na katedri jednog od najvećih svjetskih sveučilišta.

Treba također spomenuti njegov udio o stvaranju školarinske fundacije hrvatsko-američkog filantropa Johna Crnica za školovanje Hrvata američkog podrijetla na Notre Dameu. Pomogao je i da se umjetničko djelo koje je na tom sveučilištu ostavio hrvatski kipar Ivan Meštrović sačuva i promovira (arhiv i više od stotinu kipova). Za vrijeme Domovinskog rata profesor Ivanuš pomagao je svaku dobrotvornu i humanitarnu akciju te je svojim savjetom i ugledom utjecao na američke političke krugove, kao i na ključne osobe u događajima stvaranja moderne hrvatske države. ■

ENG Prominent American Croatian Dr. Božidar Theodore Ivanuš (1916 - 2007) was laid to rest recently at Zagreb's Mirogoj cemetery. The life and times of Dr. Ivanuš are in many ways similar to the changing fortunes of the Croatian nation over the past eight decades.

ŠTO GA VIŠE ČITAŠ, OSJEĆAŠ SE BOLJE!

Izabrana djela u 12 knjiga što ih je objavila "Katarina Zrinska" čestitka su Zvonimiru Balogu za 50 godina plodnoga umjetničkog rada

Slikar Zvonimir Balog

Ikad priznaju i kad o tome šute, mnogi bi htjeli (a ne znaju kako!) baš ono što je uspjelo Zvonimiru Balogu – raditi, raditi, dobivati za to silne nagrade i priznanja, ostavljati za sobom apsolutno respektabilne i neizbrisive tragove, a kroz cijelo to vrijeme – igrati se, uživati, radovati i sebe i druge! Premda kronologija kaže kako Balog broji 75 godina života i 50 godina umjetničkoga rada, s obzirom na količinu ispisanih stranica i sve što je dosad narisao i iskipario, mirne bi se duše moglo reći da je obratno: da je u 50 godina života stalo (barem) 75 godina umjetničkoga zapisivanja sebe u povijest hrvatske kulture! Jer on, naime, radi i kad drugi spavaju, odmaraju, šetaju, nema kod njega podjele na rad, slobodno vrijeme i odmor, taj baš danonoćno piše i riše. Neki bi rekli da mu nisu svi na broju, a neki drugi da ih ima i previše, i

prekobrojnih... Što se mene osobno tiče, upravo je Zvonimir Balog, uz Ivanu Brlić Mažuranić, najomiljeniji pisac moga djetinjstva, a kako znam da takvih ima još podosta, i da Balog ne posustaje u svom ludičkom poslanju, ovih nekoliko kartica teksta neka mu je skromna čestitka, hvala i nagovor da jednako nastavi i dalje. Jer, osim današnje djece i mi nekadašnji malci uz njegove stihove i priče lakše ostajemo zaigrani, znatizeljni, i nekako nam se čini da bezbolnije starimo.

RAZVESELITELJ NAJLJUĆIH FACA

Kad bi čovjek samo pobrojio sve što je Balog dosad objavio, pa tome pridodao odličja i važniju literaturu o njemu književniku, pa još samostalne i skupne izložbe i nagrade i priznanja za likovni rad, već bi ispunio raspoloživi novinski prostor. Zato su se u izdavačkoj kući Katarina Zrinska iz Varaždina odlučili na hvale vrijedan poduhvat: u 12 su knjiga skupili Baloga i stavili ga u 'izabrana dje-

la' (11 pojedinačnih naslova plus monografija), i tako ga malo sredili, usustavili, priveli ga iz nekoliko desetaka naslova na jednu zbirnu adresu. Svoja izabrana djela ilustrirao je sam autor, a za naslov monografije izabran je stih velikoga hrvatskoga pjesnika Dobriše Cesarića "Od balavca posve malog/ Rodio se jedan Balog" koji mu je ovaj ispisao na novogodišnjoj čestitci. I o tom komadnom, gromadnom autor(stv)u pohvalno u monografiji progovaraju mnogi poznati i priznati kritičari, publicisti, novinari, Balogovi kolege pjesnici i pisci, ali meni je osobito draga jednostavna a srdačna i vrlo precizna primjedba jednog sedmaša, Hrvoja Čabraje: "Bok, gospodine Zvonimire, Vaše su priče super. Razveselite i najljuću facu..." Kad znamo kakve su najčešće učeničke primjedbe na obveznu lektiru, a Balog i nakon 30 godina bivanja na popisu obvezne školske lektire dobiva ovakve poruke "iz baze", i kad znamo koliko smo kao narod grintavi iliti njurgavi, onda je valjda jasno kolika je dragocjenost ovaj 'jedan Balog' za naše društveno raspoloženje: Što ga više čitaš, osjećaš se bolje! A sam Balog rekao bi to ovako: "kad je bog izdao nalog/da netko bude/ ZVONIMIR BALOG/ svi su zanimali kao stijene/ nitko se nije usudio/ prihvatiti takvu odgovornost/ osim mene".

OTKAČENA JEZIČNA ALKEMIJA

Doduše, prihvaćao je on zgodimice i druge odgovornosti: bio je administrator u Mjesnom uredu u rodnom Sv. Petru Čvstecu kraj Križevaca, gostioničar u Poljoprivrednoj zadruzi, nastavnik, odgajatelj u srednjoškolskom domu, dekorater i soboslikar, urednik u Modroj lasti i u Smibu, urednik u Školskoj knjizi, televizijski urednik, pokretač glazbenih festivala za tinejdžere, član raznih žirija, upravnih i nadzornih odbora... Ali, kako je već u desetoj godini napisao prvu pjesmu, sve ovo što je poslije dolazilo bio je samo građevni materijal, šarolik i edukativan, od kojeg će sustavno oblikovati svoje pisarije, risarije i kiparije, i svoj sasvim drukčiji balogovski stvaralački put. Na tom će putu zbiljnost gubiti ozbiljnost, u njegovoj otkačenoj jezičnoj alkemiji rastakat će se riječi, sadržaji i značenja i stvarati nove kombinacije koje će Baloga promovirati u "najvećega igrača u hrvatskoj dječjoj književnosti". Lucidan i ludičan, otkrivač novih smislova,

Napisala: **Ksenija Erceg**

postavljač uvijek novih pitanja pisao je (i, naravno, još piše) priče, romane, eseje, dramske tekstove, televizijske scenarije, aforizme...Ima jedva nešto manje objavljenih naslova nego (objavljenih) godina života, više ih je i više puta izlazilo u ponovljenim (i prevedenim) izdanjima, priredio je i dva antologijska izdanja. Prva je "Zlatna knjiga svjetske poezije za djecu", a druga antologija humorističke lirike "Od doseljenja Hrvata do najnovijih debata", obje objavljene prije više od 30 godina. Nema škole u Hrvatskoj u kojoj se Zvonimir Balog barem jednom nije susretao s učenicima i nastavnicima, govorio svoju poeziju i prozu, odgovarao na pitanja, gostovao je po cijeloj nekadašnjoj Jugoslaviji, a odlazio je i među djecu i odrasle u Mađarskoj, Švicarskoj, Njemačkoj i Australiji. Uostalom i sin Tugomir mu je iseljenik u Australiji, pa je naš slavljenik što privatno što službeno odlazio i na taj daleki kontinent, na kojem mu danas stasaju i unučice Eva i Greta. A kako je rodbina i ranijih godina odlazila, u Australiji ih je danas već prilično razgranato stablo, pa se za Balogove sigurno može reći i da su 'iseljenički vudreni': bilo bi ih najmanje za jedan dobro popunjen razred, ako ne i za više razrednih odjeljenja...I ove će zime sa suprugom Ljubicom također put Australije.

SKLON PISANJU I CARSKOJ ZEZANCIJI

Otkako je prije nepuna četiri desetljeća "Nevidljiva Iva" postala kulturna knjiga i ostala to svih ovih školskih i drugih

Zvonimir Balog s obitelji

godina naših života, Zvonimir Balog nije prestajao pisati po svome i uopće gurati po svome u umjetničkom i drugim smislovima izrastajući u vrlo vidljivu točku hrvatske književne scene. Vidljivost mu je, rekli bi upućeni literarni dijagnostičari, dobra i zajamčena, prevladava anticiklona i vedrina, čak i kad se oglasi crnohumorno Balog ne gubi na posebnosti i šarmu, duhovitom odmaku, tamnoj zezanciji. Što li sve nije obradio, za djecu i za odrasle, koga sve nije (po)tamnio, kome se obratio, koga podučio, koje li

sve životne običnosti nije poetizirao, koje li sve složenosti nije presložio, razložio, izvrnuo..."Razlavljeni lav", "Ja magarac", "Pjesme sa šlagom ili šumar ima šumu na dlanu", "Riba na biciklu", "Kako sam došao na svijet", "Jednodžeki Ok", "Veseli zemljopis", "Bonton (Kako da ne postanem klip(ica) u sto lekcijica)", "Pusa od krampusa"...samo je manji broj naslova kojima je 'gospodin Zvonimir' zadužio generacije razveseljavajući i najljucije face, kako mu je poručio 13-godišnji Hrvoje.

I na kraju, umjesto zaključka, koji je u ovom slučaju ionako nemoguć, najbolje bi bilo spomenuti još dvije knjige, odnosno dva naslova kojima bismo barem približno označili Balogov spisateljski opus. Pjesničku zbirku za odrasle "Sklon disanju" trebalo bi parafrazirati u "Sklon pisanju", i tome dodati naslov Balogove knjige aforizama "Carski zez", i to bi otprilike bilo to. Takav je, sklon pisanju i carskoj zezanciji, Zvonimir Balog već 50 godina, a daj mu Bože (i nama skupa s njim) da to potraje što duže. ■

ENG A collected works, in 12 volumes, released by the Katarina Zrinska publishing house, is a tribute to Zvonimir Balog's prolific 50-year art career. This writer and painter, born in 1932 in Čvrstec near Križevac, is one of Croatia's chief writers of modern children's poetry. He has exhibited his sketches and paintings at numerous solo and group exhibitions.

Posjet hrvatskom veleposlanstvu u Canberri

Čast zbog gajete falkuše

Gradonačelnik glavnoga grada pokrajine Bretagne u Francuskoj Françoise Cuillandre uputio je osobni poziv kulturnoj ustanovi za istraživanje hrvatske maritimne baštine ARS HALIEUTICA iz Komiže da predstavi hrvatsku pomorsku, ribarsku i brodograditeljsku kulturu na najvećemu svjetskom festivalu mora i mornara FÊTE INTERNATIONALE DE LA MER ET DES MARINS u Brestu od 11. do 17. srpnja.

Upravni odbor Festivala, kojemu presjeda Jean Michel Le Pimpec, odlučio je Hrvatskoj dodijeliti status "specijalno počašćena gosta". Taj status dobivaju ili pomorske velesile ili, po svojoj maritimnoj kulturi, egzotične zemlje. Taj status na sljedećem festivalu BREST 2008. dobili su Norveška, Švedska, Vijetnam, pokrajina Galicija i, na što možemo biti ponosni, Hrvatska. A naša je zemlja tu čast "zaradila" zbog gajete falkuše koju je Thalassa iz Pariza na festivalu Brest 2000. izabrala među deset najzanimljivijih tradicionalnih barki svijeta i predstavila je svjetskoj javnosti filmom "Brest 2000". Podjsetimo se da je gajeta falkuša "Comeza-Lisboa" predstavljala Hrvatsku na najvećim svjetskim izložbama i festivalima mora od EXPO-a '98. u Lisabonu do festivala Regata Storica u Veneciji 2006. godine. Zato će upravo ona povesti u Brest čitavu flotu hrvatskih tradicionalnih barki. Dobivši status "specijalno počašćena gosta", Hrvatska će se predstaviti i svojim selom "Croatian Village" koje će organizirati kulturna ustanova Ars halieutica kao institucija dugogodišnjim iskustvom u svjetskoj prezentaciji hrvatske kulturne baštine. Za tu prigodu uz vrhunsku etnoglazbu i folklor predstaviti će se hrvatska maritima gastro-enološka kultura te tradicionalni zanati, ribarska, brodograditeljska i nautička umijeća.

Pripremila: Anči Fabijanović

Mala scena osvaja veliki svijet

Zagrebačko kazalište Mala scena u zadnje je dvije godine predstavom *Padobranci* ili o umjetnosti padanja nastupilo na svim važnijim međunarodnim festivalima za djecu i mlade, po cijelome svijetu. No, u 2008. međunarodnom uspjehu *Padobranci* pridružuju se predstave *A tko si ti?*, *Kralj A* i *Antuntun*, kojima Mala scena potvrđuje svoj ugled u međunarodnim kazališnim krugovima.

Ponosan na uspjehe *Male scene* njezin umjetnički direktor Ivica Šimić kaže: "Mala scena od svojih početaka njeguje međunarodnu aktivnost te smo nastupili na velikome broju festivala i ostvarili suradnju s europskim i svjetskim kazališnim stručnjacima. No, nikada se do sada, a jedinstven je to slučaj i u hrvatskom kazalištu, nije dogodilo da jedna predstava, kao što su naši *Padobranci*, u tako kratkome vremenu postane svjetski hit koji je u programu najboljih svjetskih festivala. No, izuzetno nam je drago što su i ostale predstave s repertoara *Male scene* pronašle svoj put na međunarodne pozornice te na taj način potvrđuju reputaciju koju naše kazalište uživa u svjetskoj kazališnoj javnosti", istaknuo je Šimić, posebno zahvalivši Ministarstvu kulture RH i Gradskom uredu za kulturu koji zdušno podržavaju međunarodna gostovanja *Male scene*.

Kažimo još da je već dulje vrijeme *Mala scena* neformalni član mreže *Small Size*, koja je usmjerena na djecu do šest godina, a slijedi i formalno pristupanje spomenutoj mreži što će omogućiti još više nastupa širom svijeta. Dakle, svi oni Hrvati koji žive vani neka prate kazališna zbivanja, pa mogu svoju djecu voditi na predstave *Male scene*. Bit će svakako zadovoljni, kao što su to djeca i odrasli u nas u Hrvatskoj!

Junaković u Napulju i Sieni

Leteći cirkus, prva samostalna izložba Svjetlana Junakovića u Italiji, održava se u Palači umjetnosti u Napulju (PAN), sastoji se od 130 radova - slika, crteža, ilustracija i 6 skulptura, a može se razgledati do 5. svibnja. PAN je reprezentativna galerijska ustanova (palača *Roccella*) koja se bavi promocijom suvremene umjetnosti, kontaktima s kulturnim centrima i poticanjem suradnje između srodnih talijanskih i inozemnih institucija. Zahvaljujući Velikoj nagradi na 'Prvom hrvatskom biennalu ilustracije' Svjetlanu Junakoviću je u Zagrebu priređena samostalna izložba u Galeriji Klovićevi dvori nazvana "Strictly Commercial".

Izložba u Italiji rezultat je kvalitete zagrebačke izložbe, te je proširena većim brojem ilustracija i nazvana *Letećim cirkusom*. Zaigrani umjetnikov svijet pun iznenađenja, odnosno 'cirkus' svakodnevnih situacija, pojavljuje se dopunjen autorskim duhovitim provokacijama. Veliki dio izložaka referira se na autorske slikovnice: 'Moj put', 'Mali veliki svijet', 'Velika knjiga životinjskih portreta'. Ove, 2008. g. Svjetlan Junaković kandidiran je u Hrvatskoj za međunarodnu 'Andersenovu nagradu' za ilustraciju.

Valja napomenuti da će nakon napulja izložba Svjetlana Junakovića biti postavljena i u Sieni. Vrijedi napomenuti da je knjiga s crtežima za "Veliku knjigu životinjskih portreta" već objavljena u Španjolskoj i Portugalu, pa prevedena na francuski...

Projekt Zagreb uskoro u Oslu i Bukureštu

Izložba pod nazivom *Projekt Zagreb: Tranzicija kao stanje, strategija, praksa* nije nastala u Hrvatskoj, nego na prestižnom Harvardu. Njezini su autori, a to su Eva Blau, profesorica na Arhitektonskom fakultetu na američkom sveučilištu Harvardu i predavač s američkoga Sveučilišta Syracuzsa Ivan Rupnik, putem fotografija, dijagrama, trodimenzionalnih modela i filmova pokazali modernizaciju Zagreba i njegove arhitekture u proteklih čak 150 godina.

Projekt Zagreb preispituje tranziciju kao stanje koje otvara mogućnosti za arhitekturu. Zagreb je savršenom jesto za istraživanje dinamike tranzicije: ujeku je priprema za ulazak Hrvatske u Europsku uniju i nastoji prebroditi skrivene opasnosti "tranzicijske ekonomije". Promjena je, naravno, preduvjet modernosti. Polazi se od pretpostavke: Zagreb je stvorila modernost, a oblikovala politička tranzicija i pokušava se odgovoriti na pitanje: Je li trajno stanje tranzicije modernog Zagreba stvorilo nove tehnike nastanka grada? Filmovima je dan poseban naglasak na izložbi. Kao djela specifičnih autora sa subjektivnim ciljevima funkcioniraju kao paralelni *Projekt Zagreb*; kao virtualni urbanistički projekti, putem komparacije govore o mogućoj percepciji Zagreba kao "otvorenog grada". Izložba preispituje kako strategije, nakon što su se utvrdile u izgrađenu obliku, postaju dijelom prakse. Kažimo još da su uz spomenute kreatore izložbe, koja je trenutačno dostupna u muzeju grada Zagreba, zaslužni i autor filmova: Bruno Bahunek, te koordinatorka izložbe/stručna suradnica mr. sc. Hela Vukadin-Doronjga, viša kustosica Muzeja grada Zagreba.

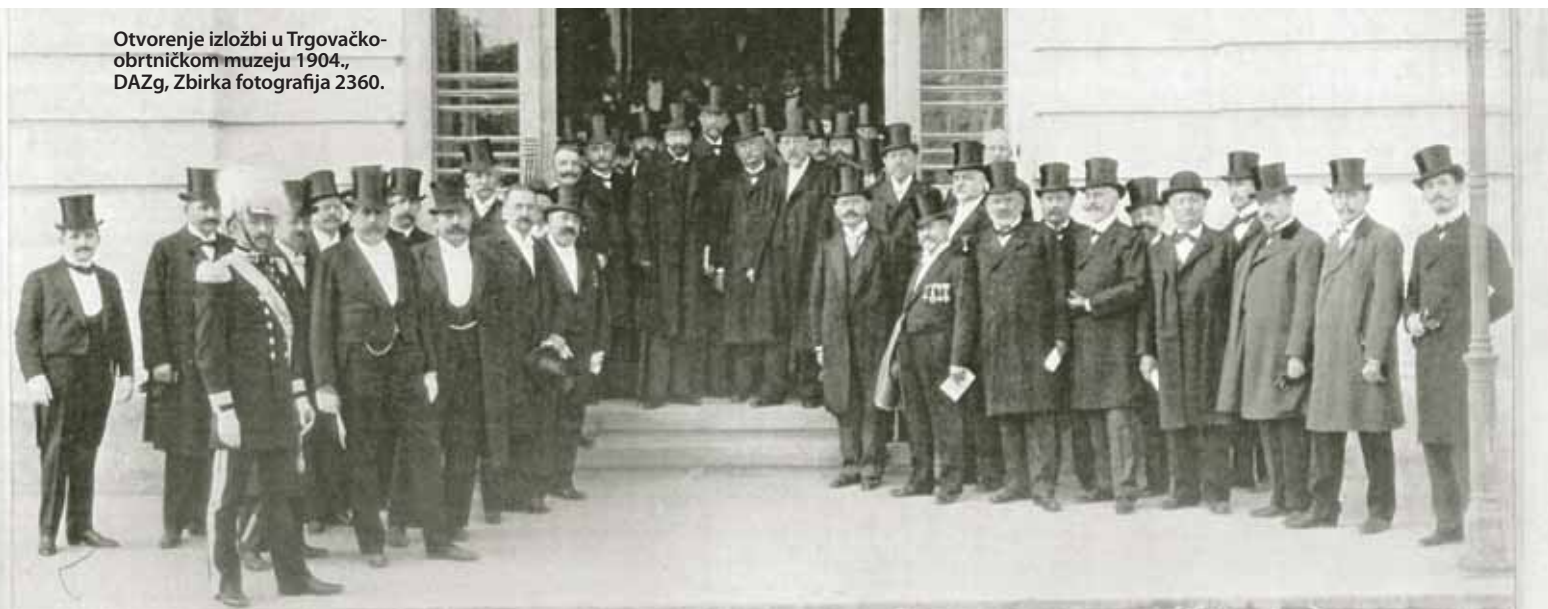
I na kraju ono najvažnije: nakon Zagreba *Projekt Zagreb* moći će se razgledati u Oslu i Bukureštu.

Početak naše privredne elite

“Riječ je o naraštaju očeva utemeljitelja i njihovih sinova rođenih u 19. stoljeću. Promicali su kapitalističku privredu i zamjetnu kulturu svakidašnjeg života. Utemeljili su, zapravo, današnji naš život”, kaže Iskra Iveljić

Otvorenje izložbi u Trgovačko-obrtničkom muzeju 1904.,
DAZg, Zbirka fotografija 2360.

"I stražujući temu shvatila sam kako istražujem i priču o sebi, prvotnu znanstvenu znatiželju dopunilo je otkriće osobne znatiželje za vlastitim porijeklom. Adalbert Knopp, imućni trgovac, pradjed po majci, utemeljio je hotel “Knopp” u Novskoj i ostavio trajan trag – darovano zemljište vatrogasnom društvu, hotel kao mjesto kulturnih događanja, čak i malih scenskih izvedbi, jer Novska nije imala kazalište” – kaže povjesničarka Iskra Iveljić o davnom, devetnaestom stoljeću, kada je i utemeljena naša privredna elita. U knjizi “Očevi i sinovi” opisuje nastanak privrednih dinastija Zagreba (1860. – 1883.) i njihov svakodnevni život. Prati ih do sloma Habsburške Monarhije, neke i do međuraća, a mnoga od gotovo 2 000 navedenih imena svjedoče, zapravo, našu otpornost na nedaće – potomci su tih obitelji i danas među nama, usprkos povijesnom diskontinuitetu koji prati ovo podneblje.

Razgovarala: **Klara Kovačić**
Fotografije iz knjige: “**Očevi i sinovi**”

Olga Mussulin Gavella kostimirana za sokolski ples 1882., snimio G. Varga, fototeka MGZ, neinventarizirano.

Kada su stasali utemeljitelji našega građanskog društva?

— Riječ je o naraštaju očeva utemeljitelja rođenih dvadesetih i tridesetih godina te njihovih sinova rođenih šezdesetih i sedamdesetih godina 19. stoljeća. Djelovali su koordinirano putem stručnih udruga i njihove Trgovačko obrtničke komore. Promicali su kapitalističku privredu i zamjetnu kulturu svakidašnjeg života. Utemeljili su, zapravo, današnji život. Najteže je bilo rasvijetliti svakidašnjicu, život žena, djece i adolescenata, jer privredna elita nije, kao intelektualna, ostavljala brojnije tragove – biografije, memoare, korespondenciju. Smatralo se da je bavljenje privredom nešto što nema veze s obrazovanjem. Trgovcima je savjetovano: bavite se “špecerajem”, špekulacijom, robom kojom trgujete, a ne i pitanjima javnog života. Tako se govorilo Anti Jakiću kada se zalagao za naglašeni hrvatski značaj kazališta – od glumaca do govora i dalje. Očevi su trebali nasljednicima osigurati dobro uhodan posao i vrijedne nekretnine, ne nužno i materijale o svojem životu, pa to razdoblje prate podaci pretežito o poslovnim pothvatima. Sinovi

su dovršili prijelaz u moderne poduzetničke, djelatne u sekundarnom i tercijarnom sektoru, za sobom ostavili više tragova.

Jesu li te generacije komunicirale sa svijetom?

— Da, svakako. Generacija koja mene zanima podrazumijeva Zagreb kao privlačan grad za poslovni uspjeh. Uz Hrvate, doseljeni su Česi, Slovenci, Židovi, Grci, Srbi, Talijani. Održavaju veze s jezgrom obitelji, dobro su upućeni u europske gospodarske prilike. Prvi tajnik Komore Imbro Tkalac jedan je od izvanrednih i podcijenjenih hrvatskih liberala 19. stoljeća, a završio je u emigraciji u Italiji. Izuzetno je obrazovan i Ferdinand Devide, potom Milan Krešić. Svi oni su i europski priznati biznismeni. S predsjednikom Komore Jankom Grahonom vidimo ih na otvorenju izložbe 1905. Gospoda u cilindrima, iskusni privrednici. To je mogao biti prizor iz Praga, iz Beča, Zagreb se u smislu srednjoeuropske kulture nema čega stidjeti.

Zašto ste rast gospodarske elite upotunili životom dotičući povijest umjetnosti, pedagogiju, kulturu smrti?

— Svakodnevni život traži interdisciplinarni pristup, iako je istom autoru to teško postići. Lakše je u zborniku radova organizirati stručnjake za pojedino područje. Ja sam se upustila u rizik od izlaska iz granica klasičnog, povjesničarskog.

Kako su dinastije nastavile život nakon razdoblja koje istražujete?

— Nisam se bavila 20. stoljećem, no povijesna prijelomnica i prepreka kontinuiteta za sve je obitelji bila 1918. godina, još veća 1941., a najveća 1945. godina. Dvadeseto stoljeće za njih je velika trauma. Tek se devedesetih godina, proglašenjem samostalne države, vraćamo u neka ranija razdoblja, čak u situaciju prije 1918. godine, na same zasade modernoga građanskog društva. Temelji su mu postavljeni u vrijeme Habsburške Monarhije, iako nije bila idealno rješenje, kao ni dobro rješenje za hrvatstvo. No, čak je i za bana Khuena Hedervarya kultura svakodnevnog života, jednostavna, cvjetala.

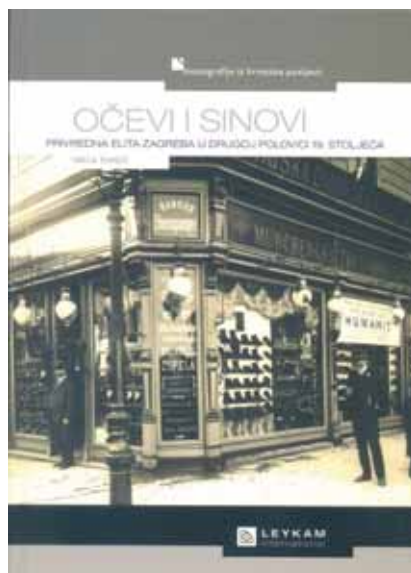
A za bana Ivana Mažuranića?

— Poznate su njegove reforme uprave, sudstva, školstva i uspostava javnoga

zdravstva. Za njegova banovanja učitelji su dobile jednaku plaću kao i učitelji, Židovima je Sabor zajamčio ravnopravnost.

Jesmo li u tom razdoblju kontekst Europe ili smo ravnopravni, dijelimo istu sudbinu?

— Hrvatska gospodarski zaostaje u monarhiji, kao što i monarhija zaostaje za mnogim europskim zemljama, ali u sferi kulture, znanosti i svakodnevnog života mi smo u srednjoeuropskom kontekstu i dobro ga pratimo. U Hrvatskome školskom muzeju je dokaz – do osamdesetih sva su nastavna sredstva iz Njemačke, Austrije, Češke – nijedno iz Ugarske – naš mali odgovor na tu skućenu Hrvatsku, poslije i nagodbenu autonomiju, iako nas je Ugarska obasipala ponudama. Etnički i konfesionalno heterogeno i različitih političkih uvjerenja, privredna je elita Zagreba pridonijela i nacionalnoj integraciji Hrvatske. Gotovo svi elitni zagrebački privrednici bili su i lokal-patrioti. Razvojni put Zagreba od pukog administrativnog središta u reprezentativno hrvatsko političko, kulturno, pa i gospodarsko središte dobrim je dijelom i njihova zasluga. Živjeli su u historicističkim, potom i secesijskim kućama poznatih arhitekata. Pokopani su u Mirogojskim arkadama, nerijetko s monumentalnom plastikom naših poznatih umjetnika Rendića, Frangeša Mihanovića.

U knjizi "Očevi i sinovi" Iskra Iveljić opisuju nastanak privrednih dinastija Zagreba (1860. – 1883.) i njihov svakodnevni život

ISKRA IVELJIĆ

- rođena 1959. u Frankfurtu na Majni
- diplomirala povijest i engleski jezik i književnost, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- 1992. magisterij, 1998. Doktorat, 1987. Hrvatski državni arhiv, 1990. Institut za suvremenu povijest, 1993. Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu, od 2004. u zvanju izvanrednog profesora
- bavi se hrvatskom poviješću 19. stoljeća, modernizacijskim procesima te svakodnevnim životom građanske elite na prijelomu 19. i 20. Stoljeća, sudjeluje u radu međunarodnih konferencija i u međunarodnim projektima, članica udruge *American Association for the Advancement of Slavic Studies*.

Kako komentirate porast zanimanja za istraživanje vlastita porijekla, a nazivaju ga i globalnom znatiželjom u porastu?

— Osamdesetih godina prošloga stoljeća, radeći u Arhivu Hrvatske, takvu sam znatiželju zamijetila, mahom iskazanu među iseljenicima. Zatim je uslijedila pojačana znatiželja ovog prostora – ljudi su htjeli dokazati svoje plemenite pretke, makar bili i seosko plemstvo skromnog života, no s grbom. A iseljenici, iz Australije ili iz južne Amerike, i dalje su u potrazi za elementarnim podacima – za imenom, za naseljem – bez obzira na socijalni status i materijalno stanje. Autentični trag iz matičnih knjiga – smisao je tih traganja. U Europi razvijen, u nas donedavno potpuno zapostavljen. Razumljivo – rijetke su obitelji u kojima nešto nije preučeno.

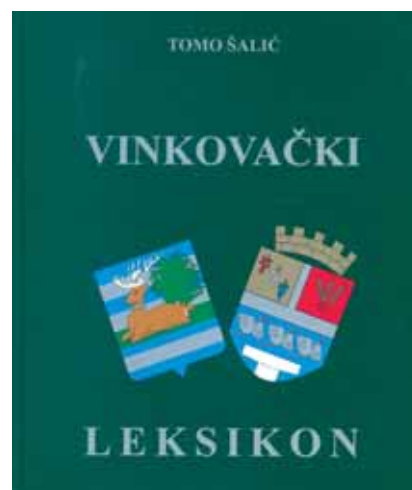
Kada se stanje mijenja?

— Od devedesetih, iako se hrvatska historiografija i sada premalo bavi obiteljskom poviješću. Usredotočena je na velike teme, na političku povijest, no pristup se mijenja, to je neminovno. ■

ENG Fathers And Children is the title of a research project covering the business elite in the second half of the 19th century, responsible for the modernisation of Croatian society. The author of the research project, historian Iskra Iveljić, speaks of the surprises that emerged during the research and her growing interest in her own roots.

Sve o Vinkovcima i vinkovačkome kraju

Vinkovački leksikon spomenik je Vinkovcima, vinkovačkomu kraju, Šokadiji, Slavoniji i Hrvatskoj. Vjerujem da će se naći nakladnika i donatora da taj leksikon uskoro izađe proširen i uđe u svaku kuću vinkovačkoga kraja i u dom iseljenih Vinkovčana

Ovu enciklopediju Vinkovaca i okolice na gotovo sedamsto stranica napisao je jedan čovjek, Tomo Šalić. Ne samo da ju je napisao nego i priredio i tiskao u vlastitoj nakladi. Leksikone obično piše skupina autora, a izdaju ih poznati i bogati nakladnici.

“Leksikon sadrži velik broj natuknica izrađenih po uzoru na enciklopedije, opće leksikone i druga izdanja te vrste.” Ova rečenica iz Napomene objašnjava o kakvom je djelu riječ.

Oblik knjige zaista je enciklopedijski, tvrdo ukoričen na 669 stranica. Knjiga je podijeljena na tri dijela: *Leksikon*, *Kronologija* i *Povijesna čitanka*. U uvodnom su dijelu opširne napomene i kratice, a izvori i literatura navedeni su na punih devet stranica.

Natuknica o određenom mjestu započinje podacima o lokaciji, a zatim daje

opširnu povijest mjesta s podacima o stanovništvu od najranijih popisa do danas. Gospodarske podatke o mjestu donosi iz popisa stanovništva pa tako saznajemo npr. koliko neko mjesto ima konja, traktora, automobila, koliko je uposlenih itd. U rubrici *Kultura* i *šport* donosi osnovne podatke o društvima i klubovima kao i o poznatim osobama koje su porijeklom iz tog naselja. *Vjerski život* opisuje na temelju spomenika župe i vizitacija. Posljednje je poglavlje novija povijest – *Domovinski rat* koja je za pojedina mjesta koja su više stradala opširna s kronikom ratnih događanja, podacima o ubijenim, zatim o povratku i obnovi. Na kraju natuknice navedena je poznatija literatura.

Osim opširnog opisa Vinkovaca, obrađeno je 39 okolnih naselja. Posebne su natuknice o teritorijalnom ustroju prije i sada, pa su tako obilni podaci o općinama, kotarevima, župama, vjerskim zajednicama, raznim udruženjima, klubovima, školama, zdravstvenim i raznim drugim ustanovama. Autor je donio

podatke “o mnogim osobama koje su rođenjem, obrazovanjem ili radom vezane za Vinkovce i okolicu”.

Drugi dio Leksikona čini *Kronologija* (str. 521.-555.) u kojoj su navedena značajnija događanja u Vinkovcima i u široj okolini u skraćenu obliku do 1700. godine, a onda su opširniji podaci za svaku godinu sve do 1990. godine. *Kronologija* ratnih godina (od 1991.) opširna je po datumima značajnijih događanja. *Kronologija* završava s krajem 2005.

Treći dio knjige nosi naslov *Povijesna čitanka* od stotinu stranica koju čini autorov izbor izvornih tekstova iz prošlosti (ili o prošlosti) koje su pisali povjesničari, zatim su tu razni dokumenti, ulomci iz književnih radova, izvaci iz pravila društava, novinski članci o događanjima u Domovinskom ratu, a na kraju i nekoliko pjesama s notnim zapisima. Točno se navodi stranica iz kojeg je izvor preuzet članak tako da čitatelja zainteresira da pročita cijeli izvor. Na kraju je bilješka o autoru sa slikom i popisom radova.

Vinkovački leksikon spomenik je Vinkovcima, vinkovačkomu kraju, Šokadiji, Slavoniji i Hrvatskoj. Valja se nadati da će se naći nakladnika i donatora da taj leksikon uskoro izađe proširen i uđe u svaku kuću vinkovačkoga kraja i u dom iseljenih Vinkovčana. Koliko je samo znanstvenika i inih odgojila Vinkovačka gimnazija, koji su obogatili Hrvatsku i svijet, a spomenuti je leksikon bio premalen da bi se u njemu svi spomenuli. ■

ENG We present Tomo Šalić's *Vinkovački leksikon* (*Vinkovci Lexicon*). This almost seven-hundred-page encyclopedia of Vinkovci and its environs was written by one man alone, Tomo Šalić. He not only wrote the work but also edited it and printed it as a private publisher.

Vladimir Lončarević (priređitelj)
KRIST U HRVATSKOM PJSNIŠTVU- OD ŠIŽGORIĆA DO DANAŠNJIH DANA

Verbum, Split, 2007.

Antologijsko djelo duhovne poezije tematski obuhvaća cjelokupno hrvatsko pjesništvo od najstarijih vremena do kraja 20. stoljeća. U želji da se predstavi ponajbolje pjesništvo kristovskoga nadahnuća, knjiga predstavlja i pojedine pjesnike u osobitoj protezi njihova pjesništva. Također knjiga ima zadaću obuhvatiti što je moguće širi spektar pjesničkoga stvaranja u jezično-stilskom, formalnom i motivskom smislu.

Uz to, njezina je uloga odraditi zavičajne, jezične i druge posebnosti ove grane duhovnoga pjesništva, a na poseban način predočava i hrvatsku nacionalnu povijest. Zbirka obuhvaća više od 300 autora od Jurja Šižgorića, Marka Marulića, Hanibala Lucića, Ivana Mažuranića preko Kranjčevića, Krleža, Nazora, Vesne Parun, Vlade Gotovca i Dragutina Tadijanovića, pa do današnjih suvremenika poput Igora Zidića, Zlatka Tomićića i Stjepana Licea. S više od 800 stranica, antologija se čini dostojnim spomenikom duhovne kristološke poezije te je posvećena svima koji su svoje pjesničke talente ugradili u proslavu Božje riječi. Treba napomenuti i da u hrvatskom pjesništvu dosada nije postojala antologija posvećena posebno temi Krista.

Nikola Crnković
HRVATI ZA NARODNIH VLADARA

Crnković je započeo svoj rad s namjerom istraživanja uže povijesne teme otoka Paga, ali je pritom bilo nužno zahvatiti i sva okolna zbivanja koja su utjecala na to te je, ispreplećući lokalnu i opću nacionalnu povijest, napravio veliko povijesno istraživanje koje je podijelio u tri tematske cjeline: prvi dio je upravo ta knjiga, a ostale dvije "Liburnska Kisa" i "Hrvatska Kisa" tek će biti objavljene. Autor je tim djelom pridonio rasvjetljavanju nekih povijesnih događaja poput pokršćavanja

Hrvata pri doseljenu na ove prostore i nastanku glagoljice. Opisano je i kraljevstvo Primorske Hrvatske nakon kojeg slijedi opis razdoblja hrvatske povijesti u prvoj polovici 11. stoljeća. Potom slijedi opći pregled Hrvatske u doba Petra Krešimira IV. i Krešimirova nasljedstva do posljednjih Trpimirovića. Posljednje poglavlje posvećeno je kraju države narodnih vladara s posljednjim hrvatskim kraljem narodne krvi Petrom.

Fra Grga Vilić
VRIJEME SAĐENJA

Bosanska riječ, KUD Napredak

Povod za izdavanje je i 150. obljetnica župe sv. Antuna Padovanskoga u Potočanima kod Odžaka u kojoj je autor rođen, a sada je na službi župnika. Na 189 stranica autor donosi najstariji zapis, Maticu vjenčanih župe Podvučjak od godine 1773. Do 1787. zapis je u originalu pisan na bosančici i latinici i doslovno je preveden, sačuvavši jezik, pravopis i gramatiku. Zapis je star 230 godina, a rijetko koji kraj u Bosni ima sačuvane zapise: matice vjenčanih, rođenih i umrlih u nizu toliko godina. Knjiga otkriva najosjetljivije kutove prošlosti ljudi toga kraja i najbolje je i najpotpunije svjedočanstvo koje je dosada ljudskim očima bilo nedostupno. U njoj su zapisana brojna vjenčanja koja su izraz ljubavi koja je u toj knjizi na neki način skrivena kao glavni junak. Posebna dragocjenost su dobro očuvani biskupski pečati kao i svećenikovi brižljivo zapisani podaci s puno interesantnih detalja. Tvrdi uvez te naslovnica s originalne knjige iz 1773. i prigodan papir, uz lijepo uređenje, daju knjizi starinski izgled i time posebnu ljepotu.

Najprodavaniji domaći naslovi u hrvatskim knjižarama tijekom ožujka 2008.

1. 948	Nije bilo uzalud Slavko Degoricija 482 str.
2. 448	Kad je muškarac peder / Kad je žena kurva Vedrana Rudan, 172 str.
3. 396	Hrvatska arhitektura dvadesetog stoljeća - neostvoreni projekti Tomislav Odak 257 str.
4. 363	Danas kuham... Ana Ugarković 380 str.
5. 255	Naš čovjek na terenu Robert Perišić 339 str.
6. 185	Banana Split Željana Giljanović 160 str.
7. 181	Moć uvjeravanja - govorništvo za menadžere Mirela Španjol Marković 260 str.
8. 168	Dnevnik Pauline P. Sanja Polak 201 str.
9. 167	Kako čitati grad Radmila Matejčić 192 str.
10. 166	Pobuna Pauline P. Sanja Polak 236 str.

Najprodavaniji strani naslovi u hrvatskim knjižarama tijekom ožujka 2008.

1. 2.225	Tajna Rhonda Byrne 216 str.
2. 986	P.S. Volim te Cecilia Ahern 100 str.
3. 723	Guinness World Records 2008 278 str.

Anketu prikuplja i obrađuje KIS - knjižni informacijski sustav. Više o KIS-u na stranicama www.knjiga.hr.

Moja je sudbina zapečaćena u Hrvatskoj

“Živim u jednoj maloj zemlji u kojoj postoji dovoljan broj ljudi koji voli moju glazbu i ja sam sretan. Nitko od mene ne traži da budem netko drugi i to je najvažnije”, kaže Gibonni

Zlatan Stipišić Gibonni je po mnogočemu nedostizan broj jedan u hrvatskoj glazbi. Na glazbenoj se sceni nalazi dva desetljeća: počeo je kao frontman rock-skupine “Osmi putnik” koja nikad nije pretjerano prihvaćena, a glazbenici su ga ozbiljnije počeli shvaćati kada se pojavio kao autor na izvrsnom, prvom albumu Dine Dvornika iz 1989. godine. Potom je Gibonni pokušao sreću pronaći izvan granica Hrvatske, a početkom devedesetih vratio se i okušao na Splitskom festivalu pjesmom “Tebe nisam bio vrijedan”. Iako je već imao iza sebe solistički album “Stobom ili bez tebe”, pjesme s tog albuma doživljavaju uspjeh tek nekoliko godina poslije, kada je publika upoznala čari Gibine glazbe. Dogodilo se to nakon što je snimio jedan od svojih najvećih hitova iz devedesetih, pjesmu “Zlatne godine”. Uslijedio je duet s Oliverom Dragojevićem, te koncert na maksimirskom stadionu, nakon kojeg više gotovo i nije bilo osobe u Hrvatskoj koja nije znala za tog Splitsanina. Iako iza sebe ima sedam studijskih, a ukupno više od deset albuma, svoje zlatno doba Gibonni doživljava od 1999., kada je objavio jedan od najboljih hrvatskih albuma svih vremena - “Judi, zviri i beštije”. Tu je Gibo otpočeo suradnju s makedonskim gitaristom Vlatkom Stefanovskim, a upeli su se i još neki instrumentalisti koje smo znali vidati u pratnji svjetskih pjevača poput Stinga. Od tada Gibonni surađuje s producentom i aranžerom Nikšom Bratošem i nema toga što su njih dvojica napravila a da nije obojeno u zlatno. Vlasnik je desetaka Porina, hrvatskih diskografskih nagrada, najprodavaniji hrvatski izvođač, osoba koja ima rasprodane baš sve koncerte...

U svojoj će biografiji pod 2008. godinu Gibonni imati upisanu iznimno uspješnu turneju po Hrvatskoj. Riječ je o promociji albuma “Acoustic/Electric”, objavljenog pred kraj prošle godine, a sreću da dožive Gibu u njegovu najboljem izdanju imalo je po petstotinjak ljudi po koncertu. Sa svojim bendom, te gostima, Newyorčankom Mayom Azucenom, Goranom Bareom i Damirom Urbanom, Gibonni je nastupio devet

puta u ukupno sedam gradova, a koncerte je održavao u kazalištima i manjim dvoranama.

Na tim ste koncertima bili bolji no ikad. Jeste li razmišljali da i ubuduće nastupate u tako malim prostorima?

— Prekrasno je nastupati u malim prostorima, gdje vidiš ljude u oči, znaš tko se s kime voli... Ali pravi se derbiji igraju u velikim dvoranama, gdje se tako-

der odlično osjećam. Mislim da mi dobro leži i jedno i drugo, a uvijek se trudim da mi nastup bude moćan.

Nikad se dosad niste tako otvarali, pričali o tome kako je nastala koja pjesma, dijelili s publikom detalje iz privatnog života...

— Ma takav sam ja uvijek... Velike dvorane to ne trpe, a u malima više ne sviram, pa su ljudi možda i zaboravili situacije od nekada. Ali da, takav sam.

Kako odabirete pjesme koje ćete izvesti?

— Sad sam došao u onu slatku fazu na kojoj sam ranije zavidio svjetskim zvijezdama. Imam toliko pjesama da zaista moram birati... Ova je turneja bila vezana uz akustično i električno, pa neke pjesme ni uz najbolju volju nisam mogao odsvirati. Tako ovaj put nije bilo previše dvojbi.

Pišete lijepe pjesme, no riječi su ono što ih čini doista posebnima. Gdje crpate ideje?

— Znam analizirati svoje postupke, ali vrlo rijetko sebe analiziram kao osobu. Katkad mi se jednostavno posreći, pa se i meni čini da to zvuči zapravo bolje...

Dogodi li vam se ikad da sami sebe upitate: "Je li moguće da sam ja to napisao?"

— Ne baš tako... Ja sam jednostavna osoba, ali sam kompliciran autor i sam sa sobom stalno sam u sukobu. Često ne znam zašto sam nešto napravio ili napisao. U najboljoj volji želim nešto reći na najbolji, a opet neki nov način. Ja pjevam o ljubavi, iskustvu, nadanjima... Strane su mi političke teme, nikad me nisu zanimala, potrošna su roba i ja se u njima ne vidim. No nemam objašnjenje zašto mi katkad pođe za rukom, a katkad ne.

Polazi vam za rukom već desetak godina, od albuma "Judi, zviri i beštije"!

— Možda to nije samo moja zasluga. Nismo ni svjesni koliko ima ljudi koji gledaju dobre filmove, čitaju dobre knjige, vole razgovarati o estetici, primjećuju ljepotu... Mislim da je to moja publika, a oni nemaju velik izbor, pa uzimaju što im se nudi.

Najprodavaniji ste autor, rasprodane su vam turneje... Malo ste preskromni.

— I to je relativno. Moja publika i ja... Mi se volimo, no to je stvar vjernosti, a ne brojnosti. Kad bismo napravili analizu od stana do stana, siguran sam da bi tri i pol milijuna ljudi ustanovilo da sam im vrlo dosadan. Kontaktiram s mnogim ljudima i doista mi se zna dogoditi da mi netko kaže da me samo poštuju kao osobu, moja humanitarna djela, ali da je moja glazba dosadna, neshvatljiva, da se pravim pametan... Veći broj to ne voli, ali ovi koji vole, oni su ti koji napune velike dvorane. Zbog nekog se mogeg truda dogodila jedna posebna situacija kada moja publika mene nagrađuje i hvala joj za to.

Ulaznice za koncerte na spomenutoj turneji bile su uobičajeno skupe, a ponudili ste mnogo više. Kako ste to uspjeli?

— Inzistirao sam na tome da cijena ne bude visoka. Po cijenu toga da sam ja na gubitku. Ovo je moj koncert i ja želim da ga slušaju oni koji me vole.

Znači li to da vas zarada ne zanima?

— Naravno da me zanima. Ne volim biti nagubitku, a ni u minusu. Ja sam isto, kao i svaki čovjek, šopingholičar i svašta moram kupiti, trošim na neke svoje glupe frustracije... Spadam u dio toga potrošačkog društva, ali zbog toga neću sakatiti svoju glazbu ili se pak zamjerati onima koji me poštuju i drže. Ne drži mene diskografska udruga, nego publika. Diskografi mogu satima vijećati o tome je li nešto dobro, ali ja moram imati super album i super koncert da bih uspio.

Glazbeno gledano, u Hrvatskoj ste postigli sve. Ovim ste koncertima podsjetili na MTV-jeve unplugged koncerte... Imate li ambicija za inozemnu karijeru? Možda uz pomoć stranih glazbenika koje ugošćujete na svojim albumima?

— Zovem ih da malo oplemene moju glazbu. Kažu mi čak da na neki način na njih utječem. Česta im je reakcija: "Nismo znali da tako može", što je posljedica toga da se ja svašta usudim pomiješati. No, uvjeren sam da je moja sudbina zapečaćena na način da moram biti u Hrvatskoj i raditi što mi je suđeno. U tome sam sretan. A što se tiče međunarodne karijere... Žao mi je samo pjesama.

Mislim da sam imao boljih pjesama od mnogih svjetskih zvijezda, kao i energiju, koja je znala biti veća i pozitivnija. Moji su dobri trenuci u najmanju ruku bili mjerljivi s njihovima...

Ali bankovni računi nisu!

— To mi čak i nije važno. Živim u jednoj maloj zemlji u kojoj postoji dovoljan broj ljudi koji voli moju glazbu i ja sam sretan. Nitko od mene ne traži da budem netko drugi i to je najvažnije.

Poznati ste humanitarac. Javljaju li vam se ljudi tražeći pomoć?

— Svakodnevno! Od organizatora kojekakvih koncerata, na koje se uglavnom uvijek odazivam, do pojedinaca koji me zovu tražeći pomoć jer im je netko bolestan ili su ostali bez svega. O tome

također nerado pričam, jer to nije nešto po čemu bi me ljudi trebali doživljavati, stvar je isključivo moje dobre volje.

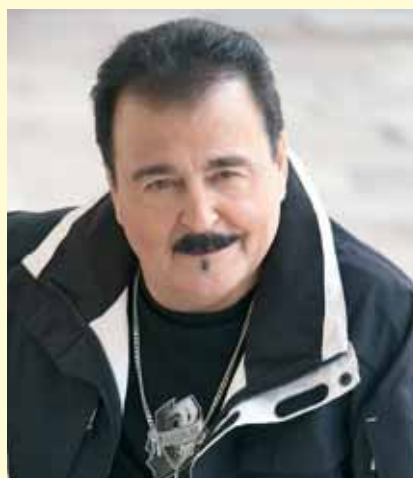
Poznat je vaš strah od letenja. Jeste li ipak odlučili održati neki koncert u inozemstvu?

— Nemam takav koncert u planu. Ali razlog tomu nije strah od letenja, nego publika. Kao da u inozemstvu ne osjećaju moje pjesme... Ne postoji za mene interes. ■

ENG We bring an interview with Zlatan Stipišić Gibonni, in many ways by far the top musician on the Croatian scene. He is the recipient of a dozen Porin music awards, Croatian discography awards, is the best selling Croatian performing artist, a musician whose concerts are always sold out...

Zapažen nastup Dubravke Šeparović Mušović

Hrvatska mezzosopranistica Dubravka Šeparović Mušović nastupila je u subotu 8. ožujka u Državnom kazalištu u Saarbrückenu na premijernoj izvedbi opere "Herzog Blaubarts Burg" (Dvorac Modrobradog) mađarskoga skladatelja Béle Bartóka. Dubravka je dijelila glavnu ulogu Judit s islandskim baritonom Modrobradim u izvedbi Olafura Sigurdarsona. Bartókova opera, napisana 1911., a prvi put izvedena 1918. godine, majstorsko je djelo glazbenog simbolizma i istodobno drama koja se zasniva na literarnom predlošku priče "Blaubardt" braće Grimm. Generalna intendantica Kazališta Dagmar Schlingmann pohvalila je Dubravkin, već peti premijerni, nastup u Saarbrückenu rekavši da se već sada raduje njezinu nastupu u operi "Carmen" 14. lipnja.

Milo Hrnić - "Za sva vremena"

Jedan od naših pjevača koje svrstavamo u kategoriju "stara, dobra garda", kojeg neko vrijeme nije bilo, vratio se kao feniks i doslovce pomeo "neke nove klince". Riječ je o Mili Hrniću čije pjesme znaju baš svi, a zajedno s njim pjevaju ih na njegovim koncertima koje u posljednje vrijeme održava, za naše prilike, gdje god stigne. Da je Milo definitivno 'in', pokazalo je objavljivanje njegovog albuma "Za sva vremena" i brojni koncerti na kojima vlada fantastična atmosfera. Milo je izbacio i novi hit pod nazivom "Postelja" koji se uspješno vrti po radijskim postajama. Simboličan naziv albuma "Za sva vremena", prema njegovim riječima, ne aludira na vječnost pjevača, nego u sebi nosi poruke koje se provlače kroz tekstove pjesama, a to su ljubav, dobrota i praštanje, vrijednosti koje ostaju za sva vremena.

Pripremio: **Toni Kovač**

Anitine skulpture za svjetske glazbenike

Kada u elementima scenografije i u rukama nagrađenih na dodjeli prestižne glazbene nagrade *BBC World Music Awarda* zapazite prepoznatljivu skulpturu koja se već pet godina dodjeljuje najboljim svjetskim glazbenicima, neće vam pasti na pamet da je ne bi bilo bez vještih ruku jedne Zagrepčanke Anite Sulimanović. Ta je kiparica potekla sa zagrebačke Akademije likovnih umjetnosti, magistrirala u Velikoj Britaniji na edinburškom *College of Art*, a živi i radi u Zagrebu. Nakon što je 2003. pobijedila na natječaju za idejno rješenje za nagradu ugledne britanske medijske kuće BBC, njezino je djelo postalo sinonimom za vrsne svjetske glazbenike od kojih je samo najbolji mogu ponijeti kući i hvaliti se njome.

Ksenija Prohaska na naslovnici

Američki web portal *filmstew.com*, čiji su najbrojniji posjetitelji ljudi iz filmske i televizijske industrije, objavio je 20. ožujka na svojoj naslovnoj stranici tekst o splitskoj glumici Kseniji Prohaski i predstavi o slavnoj njemačkoj pjevačici i glumici Marlene Dietrich koju je Prohaska polovicom ožujka postavila u Pittsburghu. Portal podsjeća da je Splićanka već glumila Marlene Dietrich, i to u filmu "Bugsy" Warren Beattyja, a očito ne znaju da je ona istu ulogu igrala i na daskama splitskog HNK. Predstavu u Pittsburghu, u kojoj je Prohaska cijelo vrijeme sama na sceni izvođeci songove slavne Njemice, režirao je 28-godišnji Brian McCormack, inače momak Prohaskine kćeri Ane, a monodrama se igra u pitsburškom Kazališnom trgu.

'Valjak' odbijao pozive iz Srbije

Na ovogodišnjoj 'Dori' pojavio se i prvi čovjek legendarnog 'Parnog valjka' Husein Hasanefendić Hus. Ovaj put kao autor pjesme "Zažmirim i putujem" koju je izvela Diana Lovrin, njujorčanka hrvatskog podrijetla. Nastup mlade i atraktivne pjevačice ostavio je vrlo zapažen dojam. Na pitanje je li razmišljao o eventualnoj pobjedi na 'Dori' Hus odgovara: "Ma ne! Ni u jednom trenutku nisam razmišljao o pobjedi. Nije mi neki motivirajući faktor ići u Beograd". 'Parni valjak' nije se, kaže, odazvao nijednom pozivu iz Srbije, a bilo ih je više, među kojima nekoliko izuzetno privlačnih u vrijeme kada je bend bio na oproštajnoj turneji. "Odbili smo vrlo mnogo novca! Ima u Beogradu nekoliko ljudi koje bih vrlo rado susreo i za njih svirao, ali... Ma, nemojmo o tome. Uglavnom, moja pjesma za 'Doru' nije nimalo proračunana, samo predstavljamo Dianu".

Indirine tjelovježbe

"Kao što smo otvorili restoran, jer obožavamo dobro jesti, tako smo sada moj suprug i ja otvorili i fitness centar", rekla je na svečanom otvorenju svoje teretane *Fitness Art By Colonia* Indira Vladić-Mujkić. Pjevačica skupine "Colonia" ističe da osobno teretanu i ne voli pretjerano i da je to više ljubav njezina supruga Narcisa. "Volimo pametno ulagati, a kako je interes već sada veoma velik, nadam se da će posao biti i unosan". Ira ističe da u teretanu mora redovito ići zbog posla kojim se bavi, ali isključivo vježba na dvije sprave: na traci za trčanje i na orbitracku.

HR TOP 10

zabavna

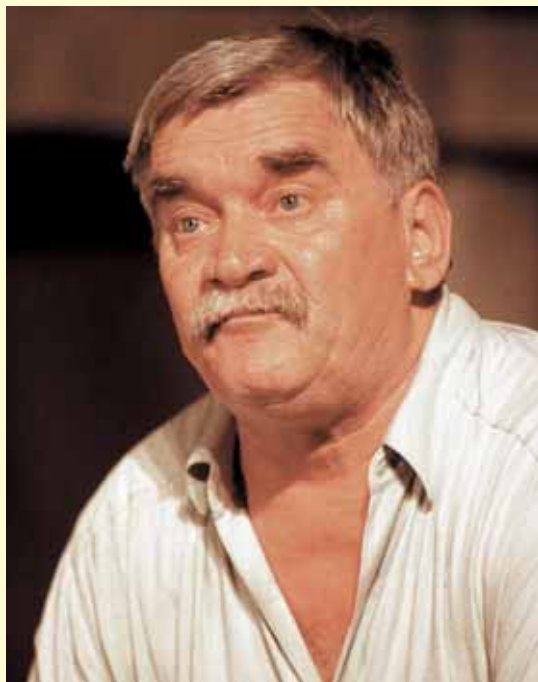
- 1 Hari Varešanović & Žera**
- Dok Miljacka protiče
Hit Records
- 2 Prva liga** - Vila
album: Dora, 2008. /
Dora 2008.
- 3 Kraljevi ulice & 75 Cents** - Romanca
album: Dora, 2008. /
Dora 2008.
- 4 Leo i Trenk**
- Naša ljubav od svega je jača
Hit Records
- 5 Mate Bulić** - Nije čaša kriva što je čaša
album: Kako Mi Je, Tako Mi Je, 2007. /
Hit Records
- 6 Halid Bešlić** - Čardak
album: Halid Bešlić 08, 2008. /
Hit Records
- 7 Antonija Šola** - Gdje je srce tu je dom
album: Dora, 2008. /
Dora 2008.
- 8 Baruni**
- Uzmi sve
Hit Records
- 9 Al Dino** - Kopriva
album: 2008. /
Hit Records
- 10 Dražen Zečić & Anđela Kolar**
- Nema ništa novo
Croatia Records

pop&rock

- 1 Toše Proeski** - Još i danas zamiriši trešnja
album: Igra Bez Granica, 2007. /
Hit Records
- 2 Nina Badrić** - Da se opet tebi vratim
album: 07, 2007. /
Aquarius Records
- 3 Gibonni ft. Urban & Maya Azucena** -
Posoljeni zrak i razlivena tinta
album: Acoustic/Electric, 2007. / Dallas
- 4 Luka Nižetić** - U mislima
album: Slobodno Dišem, 2007. /
Menart
- 5 Marija Husar** - Nisam kriva
album: Familija, 2007. /
Aquarius Records
- 6 Jinx** - Na zapadu
album: Na zapadu, 2007. /
Dallas
- 7 Lana**
- Pronadi me
Hit Records
- 8 Stampedo** - Špricer
album: Možda Stvarno, 2008. /
Aquarius Records
- 9 Manofon**
- Ovisnik, Zvuk
Menart
- 10 T.B.F.** - Smak svita
album: Galerija Tutnplok, 2007. /
Menart

Nema više Roka i Meštra

Boris Dvornik, jedan od najvećih kazališnih, filmskih i televizijskih glumaca našega vremena, preminuo je 23. ožujka u svojem rodnom gradu Splitu. Legenda hrvatskoga glumišta napustio je svijet u 69. godini, a vijest o njegovoj smrti potresla je cijelu hrvatsku kulturnu javnost. Boris Dvornik ostavio je neizbrisiv trag na kazališnoj, televizijskoj i filmskoj pozornici, a na posljednji počinak otišao je uoči svoga rođendana, 16. travnja. Dvornikova prava glumačka karijera, koja će poslije ući u legendu, počela je ulogom u filmu "Deveti krug", koja mu je odmah donijela veliku popularnost. Profesionalni život donio mu je bezbroj vrhunskih, nezaboravnih uloga, a

publiku je oduševljavao bez obzira na to je li riječ o kazališnim ili televizijskim kreacijama. Njegovi sugrađani Splitsani najviše ga pamte po dojmivim ulogama Roke Prča u legendarnoj seriji Miljenka Smoje "Naše malo misto" i Meštra u seriji "Velo misto". Boris Dvornik okušao se i u politici, pa je 1992. na izborima bio kandidat Hrvatske demokratske zajednice. Izabran je u Hrvatski sabor. Kada se pokuša zbrojiti sve što je Dvornik ostvario u bogatom i uzbudljivom životu, imaginarna bi se crta mogla podvući pod više od 40 snimljenih dugometražnih filmova, televizijskih drama i serija te pod nebrojeno kazališnih predstava. Bio je velik prijatelj s redateljem Antunom Vrdoljakom, u čijih je čak devet filmova glumio. Boris Dvornik nas je napustio, ali iza sebe je ostavio trag rijetke stvaralačke energije. I zato mu hvala.

Rekordni Zagreb Auto Show

Nakon 11 dana organizatori "Zagreb Autoshowa" sa zadovoljstvom su na zatvaranju u nedjelju 8. travnja objavili kako je ovo bio dosad najuspješniji Međunarodni salon automobila. Osim toga što je prethodne nadmašio veličinom zauzetoga prostora, posjećenost je nadvisila sve prijašnje sajmove. U nedjelju je automobile razgledalo

više od deset tisuća posjetitelja. "Auto show je, zasigurno, jedan od najprestižnijih sajмова na Velesajmu, a svakako najveći salon automobila na prostoru srednje i jugoistočne Europe", rekla je direktorica Zagrebačkog velesajma Katja Luka Kovačić. Atraktivne automobile predstavilo je čak 700 hostesa, koje su posjetitelje informirale, ali i zabavljale plesnim točkama i predstavama. Na sajmu je održan izbor za miss Auto Showa, koji je osvojila Ines Makek.

Nova kolekcija Ivane Omazić

Najpoznatija Hrvatica u modnome svijetu, Ivana Omazić, koja od godine 2005. radi za parišku modnu kuću Celine, ovih je dana predstavila svoju novu kolekciju. Modni su je kritičari proglasili i njezinom najboljom do sada. Osim toga što je u svijetu najpoznatija hrvatska kreatorica, Ivana Omazić ujedno je prva žena na mjestu kreativnog direktora te francuske modne kuće još od 1987. godine, kada je kompaniju prodala njezina utemeljiteljica Celine Vipiana. Celine ima 110 butika diljem svijeta, a u vlasništvu je luksuznog koncerna Louis Vuitton Moët Hennessy, koji posjeduje i modne marke Dior, Givenchy, Emilio Pucci, Kenzo, Fendi i druge.

Pripremila: **Mirna Jagodić**

Naplatnica - najbolja nova hrvatska riječ

Naplatnica je najbolja nova hrvatska riječ prema sudu povjerenstva (Stjepan Babić, Sanda Ham, Mile Mamić, Slobodan Novak, Zvonimir Jakobović, Vladimir Loknar i Igor Čatić) natječaja časopisa *Jezik* za najbolju novu hrvatsku riječ u 2007. godini. *Naplatnica* je naplatna kućica, a "smislio" ju je Viliam Pantlik iz Zagreba i za to dobio deset tisuća kuna. *Naplatnica* je pobijedila između 603 riječi, koje su poslale na natječaj 134 osobe, što znači da je odaziv bio dosta dobar. Drugu nagradu (pet tisuća kuna) dobila je *opuštaonica*, što bi bila zamjena za *wellness* Slavka Perkovića iz Valpova, a treću nagradu i tri tisuće kuna odnijela je *borkinja* (žena borac) Ljiljanke Mitoš Svobode iz Osijeka. Nagrade, koje su ime dobile po dr. Ivanu Šreteru, dodijeljene su u Gradskoj vijećnici u Pakracu.

Jarunski "Cukeraj"

"U 'Cukeraju' se svakoga dana ispeče i nude vrste kolača iz jednog lima. Stoga vikendom brzo 'plane' 10 torti i toliko sitnih kolača. Otvorenjem 'Cukeraja' ostvarila sam dječji san, a, budući da sam slastičarka u duši, i dalje kod kuće pečem kolače", kaže Vesna Ceraj koja je zajedno sa svojim šurjakom Tomislavom Krpanom u zagrebačkom naselju Jarunu otvorila novu slastičarnicu u kojoj nudi tradicionalno pripremljene kolače i torte. "Budući da s obitelji živim na Jarunu, znala sam da u tom dijelu Zagreba nedostaju slastičarnice. No kolači nikad nisu nedostajali mojem suprugu i sinovima. Često sam ih pekla, jer sam željela iskušati nove recepte, ali i stoga što mi je to postala omiljena razbibriga, pa čak i djelotvorni 'sedativ'. Pogotovo dok sam kao liječnica 13 godina radila u razvoju i marketingu Plive", kaže bivša doktorica i novopečena slastičarka.

"Kurve" u Beču

Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku gostovalo je 29. ožujka u *Akzent Theatru* u Beču, na poziv HKD-a "Napredak" iz Beča. Tako se osječko kazalište bečkoj publici predstavilo svojom najizvođenijom predstavom, komedijom/antioperetom Feđe Šehovića *KURVE* u režiji Ivana Lea Lema. Domaćini, članovi HKD-a "Napredak" iz Beča, dočekali su osječke goste s velikim entuzijazmom i nostalgijom, te uživali u društvu svojih sunarodnjaka iz Osijeka, kako u neformalnim druženjima, tako i u službenom dijelu posjeta. Bečka je publika osječku predstavu sjajno primila, uživajući još jednom u svojoj novoj domovini u hrvatskoj riječi na kazališnoj pozornici, dok je osječki ansambl ovim gostovanjem s osobitim žarom predstavu odigrao po 37. put, što još jednom svjedoči o njezinoj iznimnoj popularnosti kod publike, i na matičnoj sceni, i na već brojnim gostovanjima.

DUJE I SANJA SVJETSKI REKORDERI!

Hrvatski plivači Duje Draganja i Sanja Jovanović na Svjetskom prvenstvu u 25-metarskim bazenima osvojili su po jednu zlatnu i brončanu medalju te postali svjetski rekorderi.

Prvo je Sanja osvojila broncu na 100 metara leđno, pritom oborivši svoj hrvatski rekord, koji sada iznosi 57,80 sekundi. Jovanović je za 14 stotinki popravila dosadašnji rekord koji je postavila na EP u Debrecenu u prosincu prošle godine.

Zatim je Duje osvojio zlatnu medalju i isplivao svjetski rekord na 50 metara slobodno. Slavio je s rezultatom 20.81, postavši tako prvi Hrvat koji je ovu disciplinu isplivao za manje od 21 sekundu. Draganja je popravio dosadašnji rekord Šveđana Stefana Nystranda za 12 stotinki sekunde.

Zadnjeg dana prvenstva Duje je nastupio u finalu utrke na 100 metara slobodno i na sva tri okretaja imao je bolje vrijeme od svjetskog rekorda. No, na koncu mu je ponestalo snage za pravu završnicu pa je osvojio brončanu medalju. No, šlag na kraju bio je nastup Sanje Jovanović na 50 metara leđno, njezinoj najjačoj disciplini, u kojoj je držala svjetski rekord postavljen u Debrecenu. Sanja je za 13 stotinki poboljšala svoj rekord koji sada iznosi 26,37.

TRAGIČNA NESREĆA NA TRAVNJAKU

Dvadesetpetogodišnji nogometaš Zadra Hrvoje Čustić preminuo je 4. travnja od posljedica udara potiljkom u betonski zid koju je zadobio u prvoligaškoj nogometnoj utakmici između NK Zadra i NK Cibalijske odigranoj 29. ožujka. Čustić je u četvrtoj minuti utakmice nezgodno

pao i potiljkom udario u betonski zid koji se nalazio uz travnjak. Njegovu smrt istražuje i Državno odvjetništvo koji će otkriti na koji način je stadion na Stanovima dobio dozvolu HNS za održavanje utakmica.

ZLATO I SREBRNO NA EP U TAEKWONDOLU

Taekwondašica Sandra Šarić postala je nova europska prvakinja u kategoriji do 72 kg, dok je srebrno odličje u kategoriji do 59 kg osvojila Martina Zubčić.

Osječanin Robert Seligman osvojio je treće mjesto na Svjetskom kupu u gimnastici na konju s hvataljkama u njemačkom Cottbusu.

Rukometašice Podravka Vegete osvajačice su Kupa Hrvatske nakon što su u finalu slavile protiv ekipe Trešnjevke. Tako je trofej, nakon što ga je prošle godine osvojila ekipa Lokomotive iz Zagreba, opet vraćen u Koprivnicu, gdje je daleko najviše stanovao u povijesti hrvatskog rukometa. Lokosice su samo 1992., 2005. i 2007. godine uspjele pomutiti račune Koprivničankama.

Pripremila: **Nikolina Petan Šutalo**

POBJEDA TENISAČA PROTIV ITALIJE

Odlučujući, treći bod u susretu Davis cupa protiv Italije, Hrvatskoj je donio Mario Ančić. Mario je kao naš drugi reket pobijedio najboljeg Talijana Bolellija s uvjerljivih 3:0 u meču koji našoj reprezentaciji donosi priliku da kroz kvalifikacije u rujnu ove godine osigura povratak u Svjetsku skupinu.

Ovaj je susret obilježio i povratak Ive Karlovića u reprezentaciju za koju, zbog nesuglasica s vodstvom, nije nastupao zadnjih godina. Iako je trenutno naš najbolji igrač (18. na svjetskoj ljestvici) Ivo je izgubio svoj susret protiv Bolellija s glatkih 3:0 prvog dana, a rezultat je poravnao na 1:1 Mario Ančić protiv drugog talijanskog reketa Seppija. Vodstvo našima donijeli su u meču parova Mario Ančić i Marin Čilić, dok je rezultat izravnao Seppi protiv mladog, 19-godišnjeg Čilića. Na kraju je Mario izvrsnom igrom donio odlučujući bod i još jednom najavio kako se nakon jednogodišnjeg izbjivanja s terena zbog bolesti i ozljeda polako, ali sigurno vraća među (nadamo se) Top 10 igrača današnjice, kamo po svojim kvalitetama pripada!

DINAMO PRVAK

Šest kola prije kraja prvenstva Dinamo je pobjedom 1:2 protiv Međimurja u Čakovcu i matematički osigurao treći uzastopni naslov državnog prvaka te ukupni deseti naslov od hrvatske samostalnosti. Unatoč najavama Hajduka uoči sezone kako će se ravnopravno boriti za titulu prvaka s 'modrima' Splićani su u zaostatku od čak 19 bodova, a treći Slaven Belupo 20. Iz 1. HNL ove godine sigurno ispada Međimurje, dok su u neizvjesnoj situaciji čak četiri kluba; Inter, Šibenik, Cibalijsa i Varteks od kojih će jedan morati igrati kvalifikacije za ostanak u ligi.

JUG I MLADOST NA ZAVRŠNICI LIGE PRVAKA

Hrvatski vaterpolo imat će dva predstavnika na završnom turniru Lige prvaka u Barceloni! Dubrovački Jug i zagrebačka Mladost "preživjeli" su uzvrate i prošli četvrtfinale Eurolige. Ukupnom pobjedom protiv Olympiakosa, 18:17, Jugaši će po četvrti put uzastopno, a šesti put ukupno, igrati na završnom turniru, koji se održava 9. i 10. svibnja u Barceloni, a na kojem će uz Mladost još nastupiti i talijanski Pro Recco i mađarski Vasas. Upravo su Talijani jedini koji su uspješniji od Juga po broju uzastopnih nastupa na final-fouru - njima je ovo peto sudjelovanje.

Vrlo uzbudljivo i neizvjesno bilo je i u uzvratnom susretu Mladosti protiv Partizana. Dramatičan ogled dviju najtrofejnijih vaterpolskih momčadi na svijetu, koje su zajedno osvojile čak 13 naslova prvaka Europe (Mladost 7, Partizan 6) razriješen je tek nakon izvođenja peteraca s rezultatom 13:11.

NA KRAJU OTON

- Vladek ima namjeru sudjelovati u šou "Big Brother" pa intenzivno trenira!

Ne propustite publikaciju HMI!

Hrvatski iseljenički zbornik 2008

sa sažetcima na engleskome i španjolskome jeziku, u tematskim cjelinama Znaci vremena, Baština, Mostovi, Kroatistički obzori, Povjesnica izvandomovinstva, Duhovnost, Znanost, Šport te Nove knjige donosi obilje zanimljivosti iz svijeta u 47 autorskih priloga, raspoređenih na 450 stranica u tiskanoj verziji i elektroničkoj inačici (www.matis.hr/zbornik).

Među pripadnicima trećega naraštaja iseljenika imamo vrsnih analitičara suvremenih procesa. U ovome godištu Zbornika svojim pisanjem o hrvatskim zajednicama i djelovanjem u domicilnim društvima privlače pozornost mladi ljudi hrvatskoga podrijetla.

Tako Hrvatski iseljenički zbornik i ove godine povezuje ljude hrvatskih korijena u 20 zemalja svijeta u kojima žive kao useljenici i njihovi potomci, ili kao pripadnici autohtonih manjinskih zajednica.

Favorites Tools Help

www.matis.hr

Posjetite stranice web portala
Hrvatske matice iseljenika!

Web stranice HMI čitaju se diljem svijeta, dostupne su na tri jezika (hrvatski, engleski, španjolski) i bilježe stalan porast posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

- BANERI,
- SPONZORIRANI ČLANAK,
- SPONZORIRANE RUBRIKE

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Odjel za marketing i promociju

tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522

mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matiss.hr

Trg Stjepana Radića 3, 10 000 ZAGREB,
HRVATSKA / CROATIA

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA Odjel za nakladništvo

tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522 ■ E-mail: matica@matiss.hr

Trg Stjepana Radića 3, 10 000 ZAGREB, HRVATSKA / CROATIA